

รายงานการติดตาม
ผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จำนวน ๒ เรื่อง

๑. การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด
๒. การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) และ
การประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัด)

คณะกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล
ในคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
โดย สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงาน ก.ก.ถ.) เป็นหน่วยงานในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ทำหน้าที่ประการหนึ่งในการรวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร่วมมือและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค อปท. และรัฐวิสาหกิจ ติดตามและประเมินการปฏิบัติงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. และเสนอ ก.ก.ถ. พิจารณากำหนดนโยบาย มาตรการและแนวทางเพื่อให้การดำเนินงานในภารกิจที่ อปท. ได้รับการถ่ายโอนมีคุณภาพ และมาตรฐานไม่น้อยกว่าที่ส่วนราชการเดิมเคยปฏิบัติ ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถเข้าถึงการบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงเป็นธรรม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ สำนักงาน ก.ก.ถ. ร่วมกับคณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ในภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน จำนวน ๒ เรื่อง ซึ่งสนับสนุนและตอบสนองต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาลในด้านการสาธารณสุข และการบริหารจัดการน้ำของประเทศ ได้แก่ (๑) การถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ (๒) การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำ ในมิติการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) และการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของ อปท. ทั่วประเทศจากแบบติดตามออนไลน์ และการติดตามผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์ในพื้นที่ของ อปท. ด้วยการประชุมร่วมกับผู้บริหาร อปท. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและผู้แทนภาคประชาชน เพื่อให้ได้รับข้อมูลผลการดำเนินงาน ข้อคิดเห็น รวมทั้งความต้องการได้รับการสนับสนุน และการแก้ไขปัญหาจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และจัดทำรายงานการติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ พร้อมข้อเสนอแนะ นำเสนอ ก.ก.ถ. พิจารณามอบหมายคณะอนุกรรมการฯ ใน ก.ก.ถ. และส่วนราชการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการภารกิจ จัดบริการสาธารณะของ อปท. ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริงต่อไป

คณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล
สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก - ข
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. วัตถุประสงค์การติดตาม	๑
๓. ขอบเขตการติดตาม	๒ - ๕
๔. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	๖
ส่วนที่ ๒ ผลการติดตามการถ่ายโอนภารกิจสถานีนอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรชนาวมินทรราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	
ความเป็นมา	๗ - ๘
ผลการติดตาม	
๒.๑ การบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ของ อบจ. ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และรพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔	๑๐ - ๑๙
๒.๒ คุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิของ สอน./รพ.สต. สังกัด อบจ. ตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิของกระทรวงสาธารณสุข	๑๙ - ๒๔
๒.๓ ความเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ต่อการดำเนินงานภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ.	๒๕ - ๓๒
๒.๔ ปัญหาการดำเนินงาน	๓๒ - ๓๕
สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการติดตาม	๓๖ - ๓๙
ข้อเสนอแนะ	๓๙ - ๔๒
ส่วนที่ ๓ ผลการติดตามการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
ความเป็นมา	๔๓ - ๔๕
ผลการติดตาม	
๓.๑ การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อปท.	๔๖ - ๕๘
๓.๒ การประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ.	๕๙ - ๖๖
๓.๓ ปัญหาการดำเนินงาน	๖๖ - ๖๗
สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการติดตาม	๖๘ - ๖๙
ข้อเสนอแนะ	๗๐ - ๗๒

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๘ ได้รับทราบรายงานการติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ พร้อมกับข้อเสนอแนะในการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนากิจการการติดตามที่คณะกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งมี ศาสตราจารย์ชาติชาย ณ เชียงใหม่ เป็นประธานอนุกรรมการเสนอ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) การถ่ายโอนภารกิจสถานีนอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘ จำนวน ๖๓ จังหวัด และ (๒) การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อปท. ในมิติการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อปท. และมีมติการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. เพื่อให้คณะกรรมการใน ก.ก.ถ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. เชิงประจักษ์ โดยการประชุมร่วมกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของ อปท. สอน./รพ.สต. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้แทนภาคประชาชน ตลอดจนการศึกษาดูงาน ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น ลำปาง แพร่ สงขลา พัทลุง ชลบุรี ระยอง จันทบุรี สุพรรณบุรี และชัยนาท รวมจำนวน ๑๑ จังหวัด ๒๖ อปท. ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ - ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘ และเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของ อปท. ทั่วประเทศทางแบบติดตามออนไลน์ ระหว่างวันที่ ๒๐ พฤษภาคม - ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ดังมีสรุปรายงานผลการติดตามและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ.

พบว่า อบจ. ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ตามแนวทางการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ตามประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานเพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่ส่วนราชการเดิมเคยปฏิบัติหรือพัฒนาให้เกิด **นวัตกรรม**การดำเนินงานที่มีผลการให้บริการดีขึ้น โดยจัดทำโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังกองสาธารณสุข สรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เตรียมความพร้อมปัจจัยการดำเนินงาน ตลอดจนจัดให้มีกลไกการติดต่อประสานงานระหว่างกองสาธารณสุขและ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน มีการปรับปรุงแผนอัตรากำลัง ๓ ปี เร่งรัดการสรรหาบุคลากร สอน./รพ.สต. ตามกรอบอัตรากำลัง การปรับเกลี่ยและหมุนเวียนอัตรากำลังในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อลดข้อจำกัดด้านบุคลากร รวมถึงการส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากรถ่ายโอน มีการจัดสรรงบประมาณให้ สอน./รพ.สต. เพิ่มเติมจากเงินอุดหนุนที่ได้รับเพื่อให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณให้แก่ ผอ.รพ.สต. ตลอดจนการจัดทำบันทึกข้อตกลงความเข้าใจให้นายแพทย์ สสจ. เป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของบุคลากรในสังกัด สอน./รพ.สต. ในส่วนของ กสพ. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานสุขภาพระดับพื้นที่/อำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการกำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติราชการของ สอน./รพ.สต.

การติดตามการดำเนินงานด้านคุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิพบว่า อบจ. ได้กำกับดูแลให้ สอน./รพ.สต. มีการให้บริการและพัฒนาระบบคุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิแบบองค์รวมที่ทั่วถึงและมีคุณภาพ จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ สสจ. ในการขอรับสนับสนุนแพทย์และทีมสหวิชาชีพจาก

โรงพยาบาลแม่ข่าย สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นและสอดคล้องกับการให้บริการ เพิ่มช่องทางให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการเข้าถึงบริการ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และศักยภาพในการมีส่วนร่วมจัดการสุขภาพของตนเองและครอบครัวภายใต้แนวคิดการพัฒนาระบบสุขภาพโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ทั้งนี้ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. มีความเห็นต่อการดำเนินงานภายหลังการถ่ายโอน สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ในภาพรวมว่า **การบริหารจัดการภารกิจ สอน./รพ.สต. มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น**ในด้านการบริหารจัดการ โครงสร้างและอัตรากำลัง งบประมาณและการเงิน และภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล ในขณะเดียวกัน ความพึงพอใจของบุคลากร สอน./รพ.สต. และความพึงพอใจของประชาชนเมื่อเข้ารับบริการที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอนมาสังกัด อบจ. ก็มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ดีเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากการติดตามพบ**ปัญหา**ในการบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ของ อบจ. บางประการที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานของ สอน./รพ.สต. จึงเห็นสมควรมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน
๑. ด้านการบริหารภารกิจ		
๑.๑ โครงสร้างกองสาธารณสุขของ อบจ. อาจไม่สามารถรองรับการบริหารจัดการภารกิจและบุคลากรของ สอน./รพ.สต. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกรณีที่มีการรับถ่ายโอน สอน./รพ.สต. จำนวนมาก ๑.๒ การกำหนดโครงสร้างอัตรากำลังของ สอน./รพ.สต. ขนาดเล็ก/กลาง/ใหญ่ ตามเกณฑ์ประชากรไม่สอดคล้องกับภาระงานที่แท้จริง	(๑) การปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของ อบจ. และ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน ให้สามารถรองรับปริมาณงานและการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ <u>ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย</u> (๑.๑) ทบทวนและปรับปรุงการกำหนดโครงสร้างอัตรากำลังของ สอน./รพ.สต. ตามเกณฑ์ประชากร (ขนาดเล็ก/กลาง/ใหญ่) ให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรในความรับผิดชอบและภาระงานที่แท้จริง	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ อบจ.
	<u>ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ</u> (๑.๒) กำหนดแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังบุคลากรกองสาธารณสุขของ อบจ. ให้สามารถรองรับภาระงานที่เพิ่มขึ้นจากการรับโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการให้มีตำแหน่งแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร เพื่อเป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรม และเภสัชกรรม ของผู้ปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอน	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	(๑.๓) สนับสนุนให้ อบจ. ปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลังของ สอน./รพ.สต. ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ และบริบทการให้บริการ รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการขอปรับขนาดของ สอน./รพ.สต. (ขนาดเล็ก/กลาง/ใหญ่) กรณีมีประชากรในความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น	
๑.๓ การจัดหาโปรแกรมมาใช้ในการบริหารจัดการและเชื่อมโยงข้อมูล สอน./รพ.สต. ของ อบจ. มีความหลากหลายและทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ	(๒) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. เพื่อการจัดการข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน มีความปลอดภัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานและการจัดบริการให้แก่ประชาชน <u>ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย</u> - เร่งรัดดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. เพื่อการบริหารจัดการข้อมูลที่เป็นเอกภาพ สามารถใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ การรายงาน และการติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ อบจ.

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน
๑.๔ กสพ. ยังไม่สามารถดำเนินการตามหน้าที่ที่กำหนดได้อย่างครบถ้วน	(๓) การสนับสนุนให้ กสพ. ดำเนินการตามประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ	
	<u>ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย</u> (๓.๑) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และแนวทาง การจัดตั้ง “กลุ่มพื้นที่สุขภาพของ อบจ.” และการจัดให้มี “คณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุข” ตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ตามประกาศ ก.ก.ถ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้ กสพ. ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และแนวทางที่ ก.ก.ถ. กำหนด	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ อบท.
	(๓.๒) พิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาระบบสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพปฐมภูมิให้เป็น “ระบบตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net)” และการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ให้เป็นผู้ช่วยประกอบวิชาชีพการสาธารณสุข ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน ที่เป็นมาตรฐานกลาง	
	(๔) การทดลองพื้นที่นำร่อง (sandbox) เพื่อค้นหาแนวทางการบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. สำหรับเป็นต้นแบบที่จะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	
	<u>ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ</u> - พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์/แนวทางการจัดทำ sandbox เพื่อทดลองหรือค้นหาแนวทางการดำเนินงาน/การบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ที่มีความยืดหยุ่นและคล่องตัว รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบได้	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ อบท. / กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒. ด้านงบประมาณ		
๒.๑ การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ก.ถ. กำหนด ๒.๒ การจัดสรรงบประมาณจาก สปสช. ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน และ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนบางแห่งได้รับจัดสรรงบประมาณลดลงจากที่เคยได้รับก่อนการถ่ายโอน	๕. การจัดสรรงบประมาณให้แก่ สอน./รพ.สต. อย่างเหมาะสม/สอดคล้องและเพียงพอต่อการดำเนินงานตามภาระหน้าที่และบริบทภายหลังการถ่ายโอน	
	<u>ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย</u> (๕.๑) พิจารณากำหนดแนวทางการโอนงบประมาณจาก สปสช. ให้แก่ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. โดยการแก้ไขระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเงินบำรุงของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือให้ สปสช. พิจารณาออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. หรือ ก.ก.ถ. พิจารณากำหนดประกาศเพิ่มเติมด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชี เพื่อให้ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. สามารถเบิกจ่ายเงินบำรุงของหน่วยบริการจาก สปสช. ได้โดยตรง	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ อบท. / กระทรวงสาธารณสุข / สปสช.
	(๕.๒) กำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่ชัดเจน โดยมีเกณฑ์กลางหรือเกณฑ์ขั้นต่ำ ซึ่งหน่วยบริการประจำ (CUP) และ สอน./รพ.สต. สามารถทำความเข้าใจเพื่อปรับให้เหมาะสมกับการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ได้	

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (๕.๓) พิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการจัดบริการของ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. ให้เป็นไปตามประกาศ ก.ก.ธ.	สำนักงานประมาณ
๓. ด้านบุคลากร		
๓.๑ บุคลากร สอน./รพ.สต. บางแห่งขาดแคลน ไม่เพียงพอต่อการให้บริการได้ครบถ้วนและส่งผลกระทบต่อภาระงานขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ ๓.๒ การสรรหาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. ทดแทนในตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องเบิกจ่ายค่าตอบแทนจากงบประมาณของ อบจ. ทำให้ อบจ. มีข้อจำกัดในการสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ	(๖) การกำหนดมาตรการเร่งด่วนระยะสั้นเพื่อแก้ไขปัญหาบุคลากร สอน./รพ.สต. ขาดแคลน ควบคู่กับการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะยาว และการวางแผนพัฒนาอัตรากำลังบุคลากร สอน./รพ.สต. เพื่อให้มีบุคลากรที่เพียงพอและมีศักยภาพในการให้บริการประชาชน	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (๖.๑) กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาคาดแคลนบุคลากรของ สอน./รพ.สต. ทั้งมาตรการเร่งด่วนระยะสั้น และการดำเนินการอย่างเป็นระบบในระยะยาว	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	(๖.๒) กำหนดให้การสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติงานทดแทนในตำแหน่งที่ว่างตามกรอบโครงสร้างอัตรากำลังของ สอน./รพ.สต. ซึ่งต้องใช้เงินรายได้ของ อบจ. ไปจ่ายเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง และประโยชน์ตอบแทนอื่น ไม่นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายด้านการบริหารงานบุคคล ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒	สำนักงานคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (๖.๓) จัดทำคู่มือการบริหารงานบุคคลในส่วนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. เพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนกำกับดูแลให้ อบจ. ส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนตามคุณสมบัติและช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๔. ด้านการส่งมอบ – รับมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง		
- การส่งมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. พบปัญหา เช่น การขึ้นทะเบียนไม่ถูกต้อง/ไม่มีการขึ้นทะเบียน/ไม่มีการขออนุญาตใช้พื้นที่จากหน่วยงาน เป็นต้น ส่งผลให้ อบจ. ไม่สามารถขอรับจัดสรรงบประมาณและดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมได้	(๗) การกำหนดแนวทางการส่งมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ที่รับถ่ายโอนให้ชัดเจน ครอบคลุมทั้งที่ราชพัสดุและที่ดินที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย - กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาคาดแคลนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. โดยบูรณาการกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งรัดกระบวนการส่งมอบให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณที่รับการถ่ายโอน กรณีมีข้อติดขัดยังไม่สามารถส่งมอบได้ ควรกำหนดขอบเขต/แนวทางปฏิบัติให้ อบจ. สามารถเสนอคำขอรับการจัดสรรงบประมาณและดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานที่ของ สอน./รพ.สต. นั้น ๆ ได้ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อภาระงานให้บริการประชาชน	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ อบท. / กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น / กระทรวงสาธารณสุข / สำนักงานประมาณ / สมาคม อบจ. แห่งประเทศไทย

๒. การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท.

การติดตามผลการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ในมิติการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบท. กำหนดกรอบแนวคิดการติดตามจากแผนขับเคลื่อนน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๘ และหลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพระบบประปาหมู่บ้านของ อบท. โดยพบว่า ในภาพรวม อบท. ให้ความสำคัญกับการผลิตน้ำประปาที่มีคุณภาพมาตรฐานเพื่อให้ประชาชนมีน้ำที่สะอาดและปลอดภัยในการอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ การตรวจสอบคุณภาพน้ำดิบและคุณภาพน้ำประปาที่ผลิตได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด การนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เช่น การใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล IOT ในการควบคุมประสิทธิภาพระบบการผลิตน้ำประปา การใช้เทคโนโลยีการแจ้งเตือนน้ำรั่วซึมอัตโนมัติเพื่อควบคุมปริมาณน้ำสูญเสียให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด การผลิตน้ำประปาด้วยระบบพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อลดต้นทุนค่าไฟฟ้า การใช้ระบบจัดเก็บค่าน้ำประปาแบบ On Mobile เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน เป็นต้น

สำหรับการติดตามผลการดำเนินงานในมิติการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัด กำหนดกรอบแนวคิดการติดตามจากหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนการบริหารจัดการภารกิจถ่ายโอนด้านแหล่งน้ำตามมติ ก.ก.ถ. ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบท. พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพบว่า อบท. ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกับส่วนราชการ สถาบันการศึกษา อบท. ผู้นำชุมชน/ภาคประชาชน รวมถึงการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรกลให้แก่ อบท. ในเขตจังหวัด ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูรักษาสภาพแวดล้อมด้านแหล่งน้ำ การก่อสร้างบำรุงรักษาและซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็ก รวมทั้งการจัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค นอกจากนี้ พบว่า อบท. มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำมากขึ้น โดยบางแห่งมีการดำเนินการศูนย์บริหารจัดการน้ำ และการศึกษาออกแบบการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างเป็นระบบ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการบริหารจัดการน้ำ เช่น การใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ในงานสำรวจและจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศเพื่อเป็นฐานข้อมูลการจัดทำผังน้ำ การดำเนินการห้องปฏิบัติการและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานพบปัญหาบางประการซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการภารกิจ จึงเห็นสมควรมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน
๑. การบริหารจัดการภารกิจด้านแหล่งน้ำ/น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค		
๑.๑ การถ่ายโอนภารกิจไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. กำหนด ทำให้ อบท. ไม่สามารถเข้าไปบริหารจัดการแหล่งน้ำที่มีการใช้ประโยชน์หรือมีพื้นที่คาบเกี่ยว อบท. ตั้งแต่ ๒ แห่งขึ้นไปได้	(๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท.	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (๑.๑) พิจารณากำหนดขอบเขตการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และหน้าที่ของ อบท. ในแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และแผนปฏิบัติการฯ ฉบับที่ ๓ ให้ชัดเจน ดังนี้ ๑) ให้ อบท. ทำหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการน้ำ มีหน้าที่จัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมร่วมกับส่วนราชการและ	คณะอนุกรรมการบริหารแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และแผนปฏิบัติการฯ ด้านการถ่ายโอนภารกิจ /

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน
	ทุก อปท. ในจังหวัด รวมทั้งบริหารจัดการน้ำและบำรุงรักษาแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันซึ่งคาบเกี่ยว อปท. ๒ แห่งขึ้นไป ทั้งด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร ให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ๒) ให้ อปท. มีหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านแหล่งน้ำและการเสนอของบประมาณผ่านระบบ Thai Water Plan ตามกระบวนการที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนด	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านแหล่งน้ำ
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (๑.๒) ดำเนินการให้ อปท. ทบทวนตรวจสอบแหล่งน้ำที่ได้รับการถ่ายโอนให้เป็นไปตามหลักการที่แผนปฏิบัติการฯ กำหนด โดยกรณีแหล่งน้ำขนาดเล็กที่มีพื้นที่/มีการใช้ประโยชน์คาบเกี่ยว อปท. ตั้งแต่ ๒ แห่งขึ้นไป ให้ถ่ายโอนให้ อบจ. เพื่อบริหารจัดการในภาพรวม	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น / คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านแหล่งน้ำ
	(๑.๓) ดำเนินการให้ อปท. สำรวจหลักฐานการส่งมอบ – รับมอบระบบประปาหมู่บ้านที่ได้รับการถ่ายโอน และลงทะเบียนเป็นทรัพย์สินของ อปท. ให้ครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการขอรับจัดสรรงบประมาณของ อปท. เอง	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๑.๒ อปท. ไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำและการใช้น้ำเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	(๒) การจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำของ อปท. ที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการวางแผน/การประสานแผน และการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย - ประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำฐานข้อมูลด้านแหล่งน้ำในภาพรวมทั้งประเทศ ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมทรัพยากรน้ำ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังนี้ (๒.๑) กำหนดแนวทางให้ อปท. จัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำต้นทุน เพื่อนำไปวางแผนการบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการผลิตน้ำประปาเพื่อการอุปโภคและการบริโภคควรแยกเป็นสัดส่วนจากกัน เพื่อให้สามารถควบคุมต้นทุนและคุณภาพน้ำได้	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	(๒.๒) กำหนดแนวทางให้ อบจ. จัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำ/ผิวน้ำระดับจังหวัด เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการการบริหารจัดการน้ำร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทุก อปท. ในพื้นที่ รวมถึงการสนับสนุนช่วยเหลือ อปท. ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค/การบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด	
๒. การขับเคลื่อนน้ำประปาดื่มได้		
๒.๑ การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับภารกิจ โดยอปท. ต้องการงบประมาณในการบำรุงรักษาซ่อมแซม/ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบประปา เนื่องจากมีการใช้งานมายาวนาน	(๓) การจัดทำแผนและหลักเกณฑ์/แนวทางการจัดสรรงบประมาณในการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านของ อปท. ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (๓.๑) การจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนรายการก่อสร้างและปรับปรุงประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านที่มีสภาพชำรุดเสียหายที่ซ่อมแซมแล้ว	คณะอนุกรรมการด้านการเงิน การคลังและงบประมาณ /

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงาน
	ยังสามารถใช้งานได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานและแก้ไขปัญหที่ตรงกับความต้องการของ อปท.	สำนักงานประมาณ
	(๓.๒) สำรวจระบบประปาหมู่บ้านที่ชำรุดและเกินศักยภาพของ อปท. ในการรักษาซ่อมแซม เพื่อจัดทำฐานข้อมูลและแผนการขอรับจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพตามลำดับความสำคัญจำเป็นเร่งด่วน	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น / สำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๒.๒ น้ำต้นทุนที่ใช้ในการผลิตน้ำประปามีสารปนเปื้อนทำให้ไม่สามารถใช้บริโภคได้ ๒.๓ หน่วยงานที่สามารถตรวจสอบคุณภาพน้ำตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำประปาดื่มได้มีจำกัด และการส่งตัวอย่างน้ำไปตรวจสอบคุณภาพมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง	(๔) การปรับปรุงคุณภาพน้ำต้นทุนและน้ำประปาที่ผลิตได้ให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานที่กำหนด ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (๔.๑) สำรวจระบบประปาหมู่บ้านที่มีปัญหาคุณภาพน้ำต้นทุนมีการปนเปื้อนซึ่งเกินกว่าศักยภาพของ อปท. ที่จะแก้ไขเองได้ เพื่อทำความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหในภาพรวมของประเทศตามลำดับความสำคัญจำเป็นเร่งด่วน (๔.๒) ทำความตกลงร่วมมือ/ขอรับการสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านของ อปท. กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้ อปท. ส่งตรวจคุณภาพน้ำประปาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และไม่เป็นการระดมด้านค่าใช้จ่าย (๔.๓) สนับสนุนช่วยเหลือ อปท. ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาคอนคุณภาพน้ำดิบที่มีสารปนเปื้อน เสริมสร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ อปท. สามารถผลิตน้ำประปาได้ตามคุณภาพและมาตรฐานที่กำหนด	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น กรมทรัพยากรน้ำ / กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
๒.๔ อปท. บางแห่งไม่ได้สนับสนุนและกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านเท่าที่ควร ๒.๕ คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านไม่มีความรู้ความชำนาญทางเทคนิควิชาการในการบริหารจัดการระบบประปา	(๕) การเสริมสร้างศักยภาพคณะกรรมการบริหารกิจการประปาและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านให้สามารถบริหารกิจการประปาหมู่บ้านได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ - ดำเนินการให้ อปท. กำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกิจการประปาและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านอย่างเคร่งครัด รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการฯ และการควบคุมการผลิตน้ำประปาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ โดยวางแผนบูรณาการการดำเนินงาน ร่วมกับการประปาส่วนภูมิภาค และสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น
	(๖) การพัฒนาองค์ความรู้/สนับสนุนให้ อปท. ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้าน ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ - ส่งเสริมการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ด้านการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้านของ อปท. ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่ อปท. อื่น ๆ	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงาน ก.ก.ถ.) เป็นหน่วยงานในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ทำหน้าที่ประการหนึ่งในการรวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่ อบต. ร่วมมือและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) และรัฐวิสาหกิจ ติดตามและประเมินการปฏิบัติงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอ ก.ก.ถ. พิจารณากำหนดนโยบาย มาตรการ และแนวทาง เพื่อให้การดำเนินงานในภารกิจที่ อบต. ได้รับการถ่ายโอน มีคุณภาพและมาตรฐานไม่น้อยกว่าที่ส่วนราชการเดิมเคยปฏิบัติ ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถเข้าถึงการบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงเป็นธรรม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ คณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผลได้กำหนดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานของ อบต. ในภารกิจถ่ายโอน จำนวน ๒ เรื่อง ดังนี้

๑.๑ การถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขให้แก่ อบต. : การถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

๑.๒ การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบต.

๑.๒.๑ การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบต.

๑.๒.๒ การประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ.

๒. วัตถุประสงค์การติดตาม

การติดตามผลการดำเนินงานของ อบต. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๒.๑ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของ อบต. จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. และ (๒) การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบต. ในมิติการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบต. และการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. รวมถึงปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการภารกิจ

๒.๒ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาการจัดการภารกิจถ่ายโอนให้แก่ อบต. จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ ได้แก่ (๑) การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. และ (๒) การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบต. ในมิติการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบต. และการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. เสนอต่คณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล และ ก.ก.ถ.

๓. ขอบเขตการติดตาม

๓.๑ ภารกิจถ่ายโอน จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่

๓.๑.๑ ติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๘

๓.๑.๒ ติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ในภารกิจด้านแหล่งน้ำ ดังนี้

(๑) เทศบาลตำบล และ อบต. ในมิติด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน)

(๒) อบจ. ในมิติด้านการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัด

๓.๒ วิธีการติดตาม ประกอบด้วย

๓.๒.๑ การติดตามเชิงประจักษ์ในพื้นที่ของ อบท.

(๑) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของ อบท. ที่กำหนดเป็นพื้นที่ติดตามเชิงประจักษ์ จำนวน ๒๖ อบท. ใน ๑๑ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น ลำปาง แพร่ สงขลา พัทลุง ชลบุรี ระยอง จันทบุรี สุพรรณบุรี และชัยนาท โดยการสอบถามข้อมูลผลการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ของ อบจ. จำนวน ๑๑ แห่ง และ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนไปสังกัด อบจ. จังหวัดละ ๑๐ แห่ง รวมทั้งข้อมูลผลการดำเนินงานด้านการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. จำนวน ๑๑ แห่ง และการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ เทศบาล/อบต. จำนวน ๑๕ แห่ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการติดตามเชิงประจักษ์ในพื้นที่ของคณะอนุกรรมการฯ

(๒) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ในพื้นที่ของ อบท. โดยอนุกรรมการฯ และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ก.ถ. ร่วมติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ด้วยการจัดประชุมรับฟังข้อมูลผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะร่วมกับผู้บริหาร อบท. ผู้บริหาร สอน./รพ.สต. ผู้แทนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัด ผู้นำชุมชน และผู้แทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) รวมทั้งความคิดเห็นและความต้องการได้รับการสนับสนุน ตลอดจนศึกษาดูงานการดำเนินการ สอน./รพ.สต. และการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้าน ระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ - ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ดังนี้

ครั้งที่	วันที่	สถานที่	อนุกรรมการฯ หัวหน้าคณะติดตาม
๑	๒๔ - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	อบจ. ร้อยเอ็ด ทต.อาจสามารถ อ.อาจสามารถ อบต.มะบ้า อ.ทุ่งเขาหลวง	รองศาสตราจารย์จันทิมา เขียวแก้ว
๒	๕ - ๗ มีนาคม ๒๕๖๘	อบจ.ขอนแก่น ทต.โนนท่อน อ.เมือง อบต.หนองแวง อ.พระยืน	รองศาสตราจารย์จันทิมา เขียวแก้ว
๓	๑๐ - ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๘	อบจ.ลำปาง ทต.เถินบุรี อ.เถิน อบต.พิชัย อ.เมือง	นางสาวสุรังลักษณ์ เมฆะอำนวยชัย นายวิฑูรย์ เอี่ยมโอภาส

ครั้งที่	วันที่	สถานที่	อนุกรรมการฯ หัวหน้าคณะติดตาม
๔	๑๘ - ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๘	อบจ.แพร่ ทต.หนองม่วงไข่ อ.หนองม่วงไข่ ทต.วังหงส์ อ.เมือง	รองศาสตราจารย์จันทิมา เขียวแก้ว
๕	๒๔ - ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๘	อบจ.สงขลา ทต.ปรีก อ.สะเดา จ.สงขลา อบจ.พัทลุง ทต.โตนดด้วน อ.ควนขนุน จ.พัทลุง	ศาสตราจารย์อัมพร อารังลักษณ์ นายอนุ แยมแสง
๖	๒ - ๓ เมษายน ๒๕๖๘	อบจ.ชลบุรี อบต.หนองเสือช้าง อ.หนองใหญ่	นายวิฑูรย์ เอี่ยมโอภาส นายธนา ยันตรโกวิท
๗	๒๒ - ๒๕ เมษายน ๒๕๖๘	อบจ.จันทบุรี ทต.พลับพลา อ.เมือง จ.จันทบุรี อบจ.ระยอง อบต.ตะพง อ.เมือง จ.ระยอง	นายธนา ยันตรโกวิท
๘	๓๐ เมษายน - ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘	อบจ.สุพรรณบุรี อบต.ป่าสะแก อ.เดิมบางนางบวช อบจ.ชัยนาท ทต.คู้สำเภา อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	นายธนา ยันตรโกวิท นายอนุ แยมแสง

๓.๒.๒ การติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ทั่วประเทศ ทางระบบออนไลน์

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของ อบท. ในภาพรวมทั่วประเทศทางระบบออนไลน์ โดยการสอบถามข้อมูลผลการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ของ อบจ. จำนวน ๖๓ แห่ง และ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนไปสังกัด อบจ. จำนวน ๔,๔๕๐ แห่ง รวมทั้งข้อมูลผลการดำเนินงานด้านการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. จำนวน ๗๖ แห่ง และการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของเทศบาลตำบล จำนวน ๒,๒๑๘ แห่ง และ อบต. จำนวน ๕,๒๙๓ แห่ง ระหว่างวันที่ ๒๐ พฤษภาคม - ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ โดยมีจำนวนผู้ตอบแบบติดตามทางระบบออนไลน์ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (แห่ง)	ตอบกลับ (แห่ง)	คิดเป็นร้อยละ
การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ.			
อบจ.	๖๓	๔๘	๗๖.๑๙
สอน./รพ.สต.	๔,๔๕๐	๑,๗๙๒	๔๐.๒๗
การประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ.			
อบจ.	๗๖	๕๒	๖๘.๔๒
การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน)			
เทศบาลตำบล	๒,๒๑๘	๘๙๔	๔๐.๓๑
องค์การบริหารส่วนตำบล	๕,๒๙๓	๑,๕๗๖	๒๙.๗๘

๓.๓ กรอบแนวคิดการติดตาม

๓.๓.๑ การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ.

(๑) ผลการดำเนินงานของ อบจ. ที่ได้รับการถ่ายโอน สอน./รพ.สต.

(๑.๑) การบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ตามแนวทางการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ตามประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

- ๑) ด้านโครงสร้างองค์กร
- ๒) ด้านบุคลากร
- ๓) ด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชี
- ๔) การบริหารภารกิจด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ
- ๕) การดำเนินการของคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.)
- ๖) ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

(๑.๒) คุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิที่สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

- ๑) การจัดให้มีระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิที่ทั่วถึงและมีคุณภาพ
- ๒) การจัดให้มีกระบวนการสนับสนุนการให้บริการ
- ๓) การบริหารจัดการระบบยาและเวชภัณฑ์
- ๔) การพัฒนาศักยภาพในการให้บริการ

(๑.๓) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภาคประชาชน

(๑.๔) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

(๒) ผลการดำเนินงานของ สอน./รพ.สต. ภายหลังจากถ่ายโอนภารกิจให้แก่ อบจ.

(๒.๑) การให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

- ๑) การตรวจรักษาโรคเบื้องต้น
- ๒) การจัดบริการทันตสาธารณสุข/ทันตกรรม
- ๓) การจัดบริการแพทย์แผนไทย
- ๔) การส่งเสริมสุขภาพ
- ๕) การป้องกันและควบคุมโรค
- ๖) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์
- ๗) การคุ้มครองผู้บริโภค

(๒.๒) การบริหารจัดการภารกิจ

- ๑) ด้านการบริหารจัดการองค์กร
- ๒) ด้านโครงสร้างและอัตรากำลัง
- ๓) ด้านงบประมาณและการเงิน
- ๔) ด้านการเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยี
- ๕) ด้านระบบข้อมูลสุขภาพ
- ๖) ด้านภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล

(๒.๓) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

๓.๓.๒ การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน)

การดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๘ และหลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพระบบประปาหมู่บ้านของ อปท.

(๑) ข้อมูลด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) เช่น

- (๑.๑) การจัดระบบประปาภายในพื้นที่
- (๑.๒) งบประมาณในการกิจระบบประปาหมู่บ้าน
- (๑.๓) รูปแบบการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน
- (๑.๔) ประสิทธิภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษา

ระบบประปาหมู่บ้าน

- (๑.๕) แหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน
- (๑.๖) คุณภาพ/การตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน
- (๑.๗) ความครอบคลุมของบริการน้ำประปาภายในพื้นที่

(๒) การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน)

- (๒.๑) การบำรุงรักษาระบบประปา
- (๒.๒) การพัฒนา ขยายเขตระบบประปา เพิ่มประสิทธิภาพประปา และเพิ่มปริมาณ

น้ำต้นทุน

- (๒.๓) การตรวจสอบคุณภาพของน้ำอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐาน
- (๒.๔) การบริหารกิจการระบบประปาหมู่บ้าน
- (๒.๕) การขับเคลื่อนและพัฒนากิจการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้าน
- (๒.๖) การดำเนินการอื่น ๆ ได้แก่ การนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาใช้สนับสนุน

การดำเนินงาน การติดตั้งตู้สูบน้ำดื่มสะอาด การติดตั้งเครื่องกรองน้ำในชุมชน การจัดเตรียมความพร้อมรณน้ำดื่ม น้ำใช้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภาคประชาชน เป็นต้น

(๓) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

๓.๓.๓ การประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ.

การดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนการบริหารจัดการภารกิจถ่ายโอน ด้านแหล่งน้ำ ตามมติ ก.ก.ถ. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อปท. พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- (๑) การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด
- (๒) การจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด
- (๓) ภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการน้ำ
- (๔) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

๔. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ รวบรวมและศึกษาข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์ในพื้นที่ของ อปท. จำนวน ๒๖ แห่ง ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถามผลการดำเนินงานของ อปท. ข้อมูลจากการประชุมร่วมกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของ อปท. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และผู้แทนภาคประชาชน รวมทั้งข้อมูลจากการศึกษาดูงานในพื้นที่ ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากแบบติดตามผลการดำเนินงานทางระบบออนไลน์ของ อปท. ทั่วประเทศ

๔.๒ นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของ อปท. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา รวมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการภารกิจของ อปท. เพื่อประมวล เรียบเรียงและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในภารกิจถ่ายโอน จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. และ (๒) การถ่ายโอนภารกิจด้าน แหล่งน้ำให้แก่ อปท. ในมิติการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อปท. และการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. พร้อมกับข้อเสนอแนะในการสนับสนุนส่งเสริม และพัฒนาการจัดการภารกิจดังกล่าว เสนอคณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผลพิจารณา

๔.๓ นำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุง รายงานผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการภารกิจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำเสนอ ก.ก.ถ. พิจารณา และแจ้งหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ส่วนที่ ๒

ผลการติดตาม

การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต.

ให้แก่ อบจ.

ส่วนที่ ๒
ผลการติดตาม
การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ.

ความเป็นมา

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) โดยอำนาจตามความใน มาตรา ๑๒ (๔) และ (๑๕) ประกอบมาตรา ๑๗ (๒๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่อนปท. พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจเพื่อให้การดำเนินการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการทางด้านสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง โดยได้กำหนดให้ อบจ. ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดโรค การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน การรักษาพยาบาลอย่างง่าย การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ รวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภค โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐอย่างเหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังแก่ อบจ. แห่งนั้น ซึ่งอย่างน้อยต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่ ก.ก.ถ. กำหนด โดย สอน. และ รพ.สต. ที่ถ่ายโอนไปสังกัด อบจ. ต้องมีโครงสร้างและอัตรากำลังตามที่กำหนดไว้ในประกาศ ซึ่ง อบจ. อาจพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของ สอน. และ รพ.สต. ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับปริมาณงาน โดยการถ่ายโอนบุคลากรของ สอน. และ รพ.สต. ต้องเป็นไปตามความสมัครใจ และให้ทุกส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ อบจ. ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่ ก.ก.ถ. กำหนด

นับตั้งแต่มีการดำเนินการตามประกาศ ก.ก.ถ.ฯ ฉบับดังกล่าว มี อบจ. ผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. แล้ว จำนวน ๖๘ จังหวัด และได้รับการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. แล้ว จำนวน ๖๓ จังหวัด รวม สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน จำนวน ๔,๔๕๐ แห่ง ดังนี้

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มี อบจ. ที่ได้รับการถ่ายโอน สอน./รพ.สต. จำนวน ๔๙ จังหวัด รวม สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน จำนวน ๓,๒๖๓ แห่ง

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มี อบจ. ที่ได้รับการถ่ายโอน สอน./รพ.สต. จำนวน ๓๖ จังหวัด รวม สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน จำนวน ๙๓๑ แห่ง

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มี อบจ. ที่ได้รับการถ่ายโอน สอน./รพ.สต. จำนวน ๑๕ จังหวัด รวม สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน จำนวน ๒๕๖ แห่ง

- อบจ. ที่มีการรับถ่ายโอน สอน. และ รพ.สต. ครบทั้งจังหวัด มีจำนวน ๑๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัด สุพรรณบุรี ปราจีนบุรี หนองบัวลำภู มุกดาหาร ขอนแก่น ร้อยเอ็ด กาญจนบุรี ภูเก็ต ปัตตานี ระยอง แพร่ ชลบุรี มหาสารคาม อำนาจเจริญ และเชียงราย

- อบจ. ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อมฯ แล้ว แต่ยังไม่ประสงค์ขอรับการถ่ายโอน สอน./รพ.สต. จำนวน ๕ จังหวัด ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สมุทรสงคราม ฉะเชิงเทรา และสุรินทร์

ในการติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ คณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๔๙ จังหวัด พบว่า อบจ. ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน ตามแนวทางการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ตามประกาศ ก.ก.ถ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ โดยมีการจัดทำโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังกองสาธารณสุข รวมถึงแผนพัฒนาสุขภาพ ๖ ด้าน การวางแผนปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อรองรับปริมาณงานที่มีความหลากหลายมากขึ้น การปรับปรุงแผนอัตรากำลัง ๓ ปีพร้อมกับเร่งรัดสรรหาบุคลากรทดแทน การจัดสรรงบประมาณให้ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเพิ่มเติมจากเงินอุดหนุนที่ได้รับ การปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง การมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณให้แก่ ผอ.รพ.สต. การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) การจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานพบปัญหาอุปสรรคบางประการซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการภารกิจ สอน./รพ.สต. ของ อบจ. ได้แก่ การจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการจัดบริการของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนไม่เป็นไปตามประกาศ ก.ก.ถ. การไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนค่าตอบแทนแก่บุคลากรที่เพิ่มเติมในตำแหน่งที่ว่างตามแผนการสรรหาอัตรากำลังทดแทนของ อบจ. การจัดสรรงบประมาณจาก สปสช. มีรูปแบบที่หลากหลายตามข้อตกลงระหว่างหน่วยบริการประจำแม่ข่าย (CUP) และ สอน./รพ.สต. ในแต่ละพื้นที่ ในขณะที่บางแห่งมีแนวโน้มได้รับงบประมาณลดลงจากเดิม นอกจากนี้ มีกิจกรรมที่ อบจ. ยังคงใช้รูปแบบการดำเนินงานเดิมเหมือนก่อนการถ่ายโอน เช่น การประเมินคุณภาพมาตรฐานการปฏิบัติงานของ สอน./รพ.สต. การบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา การใช้ระบบฐานข้อมูลสุขภาพ PCC on Cloud ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับบริบทและความจำเป็นในพื้นที่ ตลอดจนการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ กสพ. บางประการที่ยังอยู่ระหว่างพิจารณาดำเนินการ และบางแห่งยังไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านสุขภาพระดับพื้นที่ การสมทบงบประมาณโครงการและกิจกรรมของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ และการจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพปฐมภูมิให้เป็น “ระบบตาข่ายความปลอดภัยของสังคม (Social Safety Net)” ให้กับประชาชนในพื้นที่

สำหรับการติดตามผลการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นการติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘ จำนวน ๖๓ จังหวัด สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน จำนวน ๔,๔๕๐ แห่ง โดยนอกจากเป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ตามประกาศ ก.ก.ถ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ แล้ว ยังได้ติดตามผลการดำเนินงานในด้านคุณภาพการให้บริการของ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. ด้วย

ผลการติดตาม

การติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ได้ดำเนินการโดยจัดทำแบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ทางระบบออนไลน์ ในประเด็นการบริหารจัดการและคุณภาพการให้บริการของ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศ ก.ก.ถ. เรื่องหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ และเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อรับทราบข้อมูลผลการดำเนินงานของ อบจ. ในการบริหารจัดการภารกิจ ข้อมูลผลการดำเนินงานของ สอน. และ รพ.สต. ภายหลังจากถ่ายโอน รวมทั้งข้อมูลปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. สอน. และ รพ.สต. เชิงประจักษ์ในพื้นที่ จำนวน ๑๑ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น ลำปาง แพร่ สงขลา พัทลุง ชลบุรี ระยอง จันทบุรี สุพรรณบุรี และ ชัยนาท ประมวลสรุปผลการติดตามได้ ดังนี้

ตารางที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการรับถ่ายโอน สอน./รพ.สต. ของ อบจ. ที่ติดตามผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์ในพื้นที่ จำนวน ๑๑ จังหวัด

ที่	ประเด็น	องค์การบริหารส่วนจังหวัด										
		ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	ลำปาง	แพร่	สงขลา	พัทลุง	ชลบุรี	จันทบุรี	ระยอง	สุพรรณบุรี	ชัยนาท
๑	ปีที่รับถ่ายโอน สอน./รพ.สต. (แห่ง)											
	ปี ๒๕๖๖	๒๒๙	๒๔๘	-	๗๐	๒๓	๓๓	-	-	๔๐	๑๗๔	-
	ปี ๒๕๖๗	-	-	๖๗	๕๑	๒๖	๖	๑๑๘	๙๒	๔๕	-	๗
	ปี ๒๕๖๘	-	-	-	-	-	๑	-	-	-	-	-
๒	จำนวน สอน./รพ.สต. ที่รับถ่ายโอน (แห่ง)											
	ขนาดเล็ก (S)	๓๒	๒๕	๓๐	๖๖	๑๓	๒๒	๓๗	๓๗	๓๓	๑๘	๒
	ขนาดกลาง (M)	๑๘๓	๑๘๓	๓๕	๕๔	๒๖	๑๘	๕๐	๔๙	๓๙	๙๕	๔
	ขนาดใหญ่ (L)	๑๔	๔๐	๒	๑	๑๐	-	๓๑	๖	๑๓	๖๑	๑
	รวม	๒๒๙	๒๔๘	๖๗	๑๒๑	๔๙	๔๐	๑๑๘	๙๒	๘๕	๑๗๔	๗
	จำนวน รพ.สต. ทั้งหมด	๒๒๙	๒๔๘	๑๔๒	๑๒๑	๑๗๕	๑๒๔	๑๑๘	๑๐๖	๘๕	๑๗๔	๗๒
	คิดเป็นร้อยละ	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๔๗.๑๘	๑๐๐.๐๐	๒๘.๐๐	๓๒.๒๖	๑๐๐.๐๐	๘๖.๗๙	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๙.๗๒
๓	งบประมาณสำหรับภารกิจ สอน./รพ.สต. (ล้านบาท)											
	ปี ๒๕๖๖											
	เงินสนับสนุนจาก สปสช.	๑๘๕.๒๙	๒๙๗.๘๔		๑๖.๗๖	๑๐.๗๙	N/A			โอนตรง รพ.สต.	๖๙.๘๙	
	เงินอุดหนุนเฉพาะกิจฯ (ค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง)	๑๑.๖๔	-		-	๙.๐๐	-			-	-	
	เงินอุดหนุนทั่วไป (ตามขนาด S/M/L)	๑๔๕.๐๐	๑๖๘.๙๕		๓๗.๑๐	๑๖.๐๐	๑๗.๒๐			๒๖.๒๕	๑๒๙.๙๕	
	งบประมาณที่ อบจ. สมทบให้	-	-		๔.๒๗	-	-			๑๑.๐๐	-	
	ปี ๒๕๖๗											
	เงินสนับสนุนจาก สปสช.	๒๙๖.๒๒	๒๒๐.๕๔	๓๕.๔๖	๓๑.๒๗	๔๕.๔๘	๔.๙๔	๑๒๕.๙๗	N/A	โอนตรง รพ.สต.	๑๐๑.๐๔	N/A

ที่	ประเด็น	องค์การบริหารส่วนจังหวัด										
		ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	ลำปาง	แพร่	สงขลา	พัทลุง	ชลบุรี	จันทบุรี	ระยอง	สุพรรณบุรี	ชัยนาท
	เงินอุดหนุนเฉพาะกิจฯ (ค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง)	๒๐.๖๘	-	-	๑๔.๔๐	-	๐.๔๑	-	-	-	-	-
	เงินอุดหนุนทั่วไป (เงินบำรุง)	๑๔.๕๐๐	๑๖๘.๙๕	๓๖.๗๕	๖๒.๕๐	๓๒.๑๐	๒๐.๐๔	๘๗.๗๕	๕๒.๖๕	๕๒.๓๐	๑๒๙.๙๕	๔.๔๐
	งบประมาณที่ อบจ. สมทบให้	๕.๐๔	๓.๑๘	๒๗.๒๕	๕๗.๔๘	-	-	๑.๒๖	-	๑๑.๗๙	๖๑.๑๐	๐.๒๐
	ปี ๒๕๖๘											
	เงินสนับสนุนจาก สปสช.	๙๖.๓๒	๑๑๗.๑๙	๓๔.๙๕	๓๑.๒๗	๒๖.๓๘	๔.๕๙	๑๐๗.๙๑	N/A	โอนตรง รพ.สต.	๑๐๖.๕๗	N/A
	เงินอุดหนุนเฉพาะกิจฯ (ค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง)	๑๖.๘๙	๑๓.๘๐	-	-	-	-	-	๑.๓๘	-	-	-
	เงินอุดหนุนทั่วไป (เงินบำรุง)	๑๔.๕๐๐	๑๖๘.๙๕	๓๖.๗๕	๖๒.๕๐	๓๒.๑๐	๒๐.๓๕	๘๗.๗๕	๕๒.๖๕	๕๒.๓๐	๑๒๙.๙๕	๔.๔๐
	งบประมาณที่ อบจ. สมทบให้	๖.๘๗	๒.๓๐	๑๐.๐๐	๔.๙๕	-	๐.๖๐	-	-	๘.๗๓	-	-

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๑ การบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ของ อบจ. ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศ ก.ก.ธ. เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

สรุปข้อมูลผลการดำเนินงานของ อบจ. ภายหลังการรับโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศ ก.ก.ธ. เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ ที่ได้รับจากแบบติดตามออนไลน์ โดยเป็นการสอบถามระดับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ คือ (๑) ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว หมายถึง อบจ. ดำเนินการในกิจกรรมนั้นแล้ว (๒) อยู่ระหว่างดำเนินการ หมายถึง อบจ. อยู่ระหว่างการดำเนินการกิจกรรมนั้น หรืออยู่ระหว่างการปรับปรุงกิจกรรมนั้น (๓) ยังไม่ได้ดำเนินการ หมายถึง อบจ. ยังไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมนั้น ประกอบกับข้อมูลผลการดำเนินงานและความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับการติดตามเชิงประจักษ์ในพื้นที่ จำนวนเป็น ๖ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านโครงสร้างองค์กร

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านโครงสร้างองค์กรในการรับโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ตามแนวทางการดำเนินงานของประกาศ ก.ก.ธ. ดังนี้

๑.๑ กำหนดโครงสร้างและอัตรากำลังของสำนัก/กองสาธารณสุข ของ อบจ. เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๙.๑๗ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๐.๘๓

๑.๒ บรรจุบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมลงในตำแหน่งของสำนัก/กองสาธารณสุข เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๗.๕๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๕๘.๓๓ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔.๑๗

๑.๓ จัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ และปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๑.๖๗ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๕๔.๑๖ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔.๑๗

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านโครงสร้างองค์กร พบว่าเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน โดย อบจ. ได้ดำเนินการจัดทำโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังกองสาธารณสุข สรรหาและบรรจุ

แต่งตั้งบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามกรอบโครงสร้างฯ เตรียมความพร้อมปัจจัยการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อรองรับการเป็นหน่วยบริหารจัดการสุขภาพปฐมภูมิ รวมทั้งดำเนินการปรับปรุงการปฏิบัติงานในกองสาธารณสุขเพื่อรองรับงานที่มีความหลากหลายและปริมาณเพิ่มมากขึ้น ปรับปรุงแผนพัฒนาสุขภาพให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ด้านสุขภาพในพื้นที่ ตลอดจนจัดให้มีกลไกการติดต่อประสานงานระหว่างกองสาธารณสุขและ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ ๒ ระดับการดำเนินงานด้านโครงสร้างองค์กร

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ เรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ยังไม่ได้ ดำเนินการ
๑. การกำหนดโครงสร้างและอัตรากำลังของสำนัก/กองสาธารณสุข ของ อบจ.	๗๙.๑๗	๒๐.๘๓	๐.๐๐
๒. การบรรจุบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมลงในตำแหน่งของสำนัก/ กองสาธารณสุข	๓๗.๕๐	๕๘.๓๓	๔.๑๗
๓. การจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ และปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๔๑.๖๗	๕๕.๑๖	๔.๑๗

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ด้านบุคลากร

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านบุคลากรในการรับโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ตามแนวทางการดำเนินงานของประกาศ ก.ก.ธ. ดังนี้

๒.๑ ปรับปรุงกรอบอัตรากำลังตามแผนอัตรากำลัง ๓ ปี เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๗.๐๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๙๒

๒.๒ รับโอนบุคลากรที่สมัครใจถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๑.๒๕ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๘.๕๘ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔.๑๗

๒.๓ สรรหาบุคลากรทดแทนกรณีมีบุคลากรถ่ายโอนไม่ครบตามกรอบอัตรากำลัง เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๒๕.๐๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๖๖.๖๗ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๘.๓๓

๒.๔ ดำเนินการเพื่อให้บุคลากรถ่ายโอนได้รับค่าตอบแทน สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ และความก้าวหน้า ที่ไม่ต่ำกว่าเดิมเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๐.๘๓ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๙.๑๗

๒.๕ จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๗.๙๒ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๕๒.๐๘

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านบุคลากร พบว่าเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน โดย อบจ. มีการจัดทำและปรับปรุงแผนอัตรากำลัง ๓ ปีทั้งในส่วนของกองสาธารณสุข และ สอน./รพ.สต. เพื่อรองรับการเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ พร้อมทั้งเร่งรัดดำเนินการสรรหาบุคลากรทดแทนและเติมเต็มให้แก่ สอน./รพ.สต. ตามกรอบอัตรากำลัง โดยการรับถ่ายโอน รับย้าย รับโอน บรรจุใหม่ เปิดสอบบรรจุกรณีพิเศษ ฯลฯ โดยคำนึงถึงความจำเป็นและเหมาะสมตามบริบทของงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม พบว่า อบจ. ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถสรรหาบุคลากรมาบรรจุทดแทนในตำแหน่งที่ว่างได้ครบ โดยเฉพาะ อบจ. ที่รับโอน สอน./รพ.สต. จำนวนมากหรือรับโอนทั้งจังหวัด ดังนั้น เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนบุคลากร จึงมีการปรับเกลี่ยหรือผลัดเปลี่ยนบุคลากรไปปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. ตามความจำเป็นและเหมาะสม นอกจากนี้ ยังได้มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับระเบียบ/หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรของ สอน./รพ.สต. รวมถึงการให้ สอน./รพ.สต. ที่เข้มแข็ง และมีศักยภาพเป็นพี่เลี้ยงสนับสนุนการดำเนินงานให้แก่ สอน./รพ.สต. อื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน โดยการเปิดสอบ ปรับเปลี่ยนสายงานและการประเมินเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นด้วยแล้ว

ตารางที่ ๓ ระดับการดำเนินงานด้านบุคลากร

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ เรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ยังไม่ได้ ดำเนินการ
๑. การปรับปรุงกรอบอัตรากำลังตามแผนอัตรากำลัง ๓ ปี	๗๗.๐๘	๒๒.๙๒	๐.๐๐
๒. การรับโอนบุคลากรที่สมัครใจถ่ายโอน	๘๑.๒๕	๑๘.๗๕	๐.๐๐
๓. การสรรหาบุคลากรทดแทนกรณีมีบุคลากรถ่ายโอนไม่ครบตามกรอบ อัตรากำลัง	๒๕.๐๐	๖๖.๖๗	๘๘.๓๓
๔. การดำเนินการเพื่อให้บุคลากรถ่ายโอนได้รับค่าตอบแทน สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ และความก้าวหน้า ที่ไม่ต่ำกว่าเดิม	๗๐.๘๓	๒๙.๑๗	๐.๐๐
๕. การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข	๔๗.๙๒	๕๒.๐๘	๐.๐๐

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓. ด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชี

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ดำเนินงานด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชีในการรับโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ตามแนวทางประกาศ ก.ก.ถ. ดังนี้

๓.๑ จัดสรรเงินรายได้ที่ อบจ. ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติผ่าน
หน่วยบริการประจำแม่ข่าย (CUP) ให้แก่ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๕๘.๓๓ อยู่ระหว่าง
ดำเนินการ ร้อยละ ๒๙.๑๗ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๒.๕๐

๓.๒ จัดสรรเงินอุดหนุนสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสาธารณสุข
ที่ อบจ. ได้รับจัดสรร ให้แก่ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๗.๕๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๐.๔๒
และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒.๐๘

๓.๓ การกำกับดูแลการบริหารงบประมาณ การเงิน และบัญชีของ สอน./รพ.สต.
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงโรงพยาบาลและหน่วยบริการสาธารณสุขของ อปท. และระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยบริการสาธารณสุขของ อปท.
เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๑.๒๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๘.๗๕

๓.๔ มอบอำนาจในการอนุมัติใช้เงินบำรุงก่อนนี้ผูกพัน และการอนุมัติโครงการที่ต้องใช้
เงินบำรุง สอน./รพ.สต. ให้แก่ ผอ.รพ.สต. เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๙.๕๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๐.๔๒
และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๖.๒๕

๓.๕ จัดให้มีบุคลากรด้านการเงินและบัญชีเพื่อปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. เรียบร้อยแล้ว
ร้อยละ ๕๘.๓๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๑.๒๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๐.๔๒

๓.๖ รับมอบอาคาร ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว
ร้อยละ ๑๔.๕๙ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๘๓.๓๓ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒.๐๘

๓.๗ รับมอบทรัพย์สิน และพัสดุครุภัณฑ์ของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๓.๒๔ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๕๖.๗๖

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชี พบว่า อบจ. ได้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด ได้แก่ การจัดสรรเงินรายได้ที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และเงินอุดหนุนสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสาธารณสุข ให้แก่ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณสมทบเพิ่มเติมเพื่อให้ สอน./รพ.สต. มีงบประมาณเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการจัดบริการของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนยังไม่เป็นไปตามที่ ก.ก.ธ. ประกาศกำหนด และ สอน./รพ.สต. บางแห่งได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งจัดสรรผ่านโรงพยาบาลแม่ข่ายลดลงกว่าที่เคยได้รับก่อนการถ่ายโอน นอกจากนี้ อบจ. ได้มีการกำกับดูแล การบริหารงบประมาณ การเงิน และบัญชีของ สอน./รพ.สต. ให้เป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินบำรุงของ สอน./รพ.สต. และมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณให้แก่ ผอ.รพ.สต. ในการอนุมัติใช้เงินบำรุงก่อนนี้ผู้กักขังและการอนุมัติโครงการที่ต้องใช้เงินบำรุง สอน./รพ.สต. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับเงินบำรุงโรงพยาบาลและหน่วยบริการสาธารณสุขของ อบต. เพื่อให้การบริหารงานของ สอน./รพ.สต. มีความคล่องตัวมากขึ้น ตลอดจนจัดให้มีเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีเพื่อสนับสนุนและแบ่งเบาภาระงานด้านการเงินและบัญชีแก่เจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ตามความเหมาะสม

สำหรับการส่งมอบอาคาร ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างของ สอน./รพ.สต. จากกระทรวงสาธารณสุข ให้แก่ อบจ. พบว่า ส่วนใหญ่ยังดำเนินการได้ไม่เรียบร้อย เนื่องจากบางส่วนยังอยู่ระหว่างกระทรวงสาธารณสุข ส่งมอบคืนให้กรมธนารักษ์ และบางส่วนติดขัดปัญหาด้านการขึ้นทะเบียน/การขอใช้ที่ดินไม่ถูกต้อง

ตารางที่ ๔ ระดับการดำเนินงานด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชี

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การจัดสรรเงินรายได้ที่ อบจ. ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติผ่านหน่วยบริการประจำแม่ข่าย (CUP) ให้แก่ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน	๕๘.๓๓	๒๙.๑๗	๑๒.๕๐
๒. การจัดสรรเงินอุดหนุนสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสาธารณสุข ที่ อบจ. ได้รับจัดสรร ให้แก่ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน	๘๗.๕๐	๑๐.๔๒	๒.๐๘
๓. การกำกับดูแลการบริหารงบประมาณ การเงิน และบัญชีของ สอน./รพ.สต. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงโรงพยาบาลและหน่วยบริการสาธารณสุขของ อบต. และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยบริการสาธารณสุขของ อบต.	๘๑.๒๕	๑๘.๗๕	๐.๐๐
๔. การมอบอำนาจในการอนุมัติใช้เงินบำรุงก่อนนี้ผู้กักขัง และการอนุมัติโครงการที่ต้องใช้เงินบำรุง สอน./รพ.สต. ให้แก่ ผอ.รพ.สต.	๘๙.๕๘	๔.๑๗	๖.๒๕
๕. การจัดให้มีบุคลากรด้านการเงินและบัญชีเพื่อปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต.	๕๘.๓๓	๓๑.๒๕	๑๐.๔๒
๖. การรับมอบอาคาร ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน	๑๔.๕๙	๘๓.๓๓	๒.๐๘
๗. การรับมอบทรัพย์สิน และพัสดุครุภัณฑ์ของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน	๔๓.๒๔	๕๖.๗๖	๐.๐๐

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๔. ด้านการบริหารภารกิจด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ดำเนินการบริหารภารกิจด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิในการรับโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ตามแนวทางประกาศ ก.ก.ถ. ดังนี้

๔.๑ กำกับดูแลให้ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนมีการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิแก่ประชาชนใน ๕ มิติ ได้แก่ การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การส่งเสริมสุขภาพ การบำบัดและป้องกันควบคุมโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ และการคุ้มครองผู้บริโภค ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๕.๔๒ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๔.๕๘

๔.๒ จัดทำบันทึกข้อตกลงความเข้าใจกับ สสจ. เพื่อให้นายแพทย์ สสจ. เป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของบุคลากรในสังกัด สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๕.๔๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๐.๔๑ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔.๑๗

๔.๓ ดำเนินการให้ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการกับ สปสช. ทั้งในฐานะหน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๙.๑๗ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๘.๗๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒.๐๘

๔.๔ ดำเนินการให้ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิตามกฎหมายว่าด้วยระบบสุขภาพปฐมภูมิเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๕.๐๐ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๕.๐๐

๔.๕ จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของ สปสช.เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๗.๐๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๒.๕๐ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๐.๔๒

๔.๖ จัดตั้งระบบการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่ตามแนวทางของสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๒๕.๐๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๕.๔๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๙.๕๘

๔.๗ กำกับดูแลให้ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานของกระทรวงสาธารณสุขโดยอนุโลม ระหว่างที่ยังไม่มีหลักเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานพยาบาลในสังกัด อบจ. บังคับใช้เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๕.๐๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒.๐๘

๔.๘ เชื่อมโยงข้อมูลกับระบบ PCC on Cloud ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๒๙.๑๗ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๑.๒๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๙.๕๘

๔.๙ จัดทำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๓.๗๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๙.๕๘ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๖.๖๗

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านการบริหารภารกิจด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ พบว่า อบจ. ได้มีการกำกับดูแลให้ สอน./รพ.สต. ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิแก่ประชาชนครอบคลุม ๕ มิติ โดยถือปฏิบัติตามคู่มือและหลักเกณฑ์มาตรฐานหน่วยบริการปฐมภูมิของกระทรวงสาธารณสุขเนื่องจากยังไม่มีการจัดทำหลักเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง อบจ. และ สสจ. เพื่อพัฒนาศักยภาพของ อบจ. ในด้านสาธารณสุขมูลฐานและการบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ ตลอดจนบันทึกข้อตกลงให้นายแพทย์ สสจ. เป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของบุคลากรในสังกัด สอน./รพ.สต. รวมทั้งให้ความสำคัญกับการดำเนินการให้ สอน./รพ.สต. ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการกับ สปสช. ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิตามกฎหมายว่าด้วยระบบสุขภาพปฐมภูมิ อย่างไรก็ตาม พบว่า อบจ. บางแห่งยังขาดความพร้อม

ในการจัดตั้งระบบการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่ แต่ก็ได้มีการดำเนินงานในรูปแบบการประสานความร่วมมือกับมูลนิธิและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของการบริหารจัดการระบบสารสนเทศบันทึกเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพ ส่วนใหญ่ยังใช้แนวทางการดำเนินงานในรูปแบบเดิมก่อนการถ่ายโอน เช่น การบันทึกรายงานข้อมูล ๔๓ แฟ้ม การส่งข้อมูลเข้าระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (Health Data Center : HDC) ของกระทรวงสาธารณสุข โดยมี การนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น โปรแกรม My PCU โปรแกรม HosXP PCU เป็นต้น มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการบันทึกข้อมูล ในขณะเดียวกัน พบว่า อบจ. หลายแห่งเริ่มดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพระดับพื้นที่ รวมถึงระบบ Data Dashboard ของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการข้อมูลบริการสุขภาพระหว่าง อบจ. กับ สอน./รพ.สต. แล้ว สำหรับการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา เนื่องจาก อบจ. มีข้อจำกัดด้านบุคลากรในตำแหน่งเภสัชกร ส่วนใหญ่จึงยังคงใช้แนวทางการดำเนินงานผ่านหน่วยบริการประจำแม่ข่าย (CUP) ตามที่ได้จัดทำข้อตกลง อย่างไรก็ตาม พบว่า อบจ. บางแห่งได้ดำเนินการจัดหาเวชภัณฑ์ยาให้แก่ สอน./รพ.สต. ในสังกัดโดยมีเภสัชกรจากโรงพยาบาลแม่ข่ายและ สสจ. เป็นที่ปรึกษา รวมทั้งมีการพัฒนาโปรแกรมคลังยาอิเล็กทรอนิกส์เพื่อบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาของ สอน./รพ.สต. ภายใต้งัด อบจ. ได้เอง

โดยสรุปผลการติดตามในภาพรวม มีกิจกรรมที่ อบจ. ควรเร่งรัดดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำหลักเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. การจัดตั้งระบบการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่ตามแนวทางของสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ การเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบฐานข้อมูลสุขภาพ PCC on Cloud ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และการจัดทำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในพื้นที่ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวควรคำนึงถึงศักยภาพ ความพร้อม และความจำเป็นของบริบทงานสาธารณสุขของ อบจ. และ สอน./รพ.สต. ในพื้นที่ประกอบด้วย

ตารางที่ ๕ ระดับการดำเนินงานด้านการบริหารภารกิจด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดการปฐมภูมิ

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การกำกับดูแลให้ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนมีการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิแก่ประชาชนใน ๕ มิติ ได้แก่ การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การส่งเสริมสุขภาพ การบำบัดและป้องกันควบคุมโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ และการคุ้มครองผู้บริโภค ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ	๘๕.๔๒	๑๔.๕๘	๐.๐๐
๒. การจัดทำบันทึกข้อตกลงความเข้าใจกับ สสจ. เพื่อให้นายแพทย์ สสจ. เป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของบุคลากรในสังกัด สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน	๘๕.๔๒	๑๐.๔๑	๔.๑๗
๓. การดำเนินการให้ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการกับ สปสช. ทั้งในฐานะหน่วยบริการหรือเครือข่ายหน่วยบริการตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	๗๙.๑๗	๑๘.๗๕	๒.๐๘
๔. การดำเนินการให้ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามกฎหมายว่าด้วยระบบสุขภาพปฐมภูมิ	๗๕.๐๐	๒๕.๐๐	๐.๐๐

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ เรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ยังไม่ได้ ดำเนินการ
๕. การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของ สปสช.	๗๗.๐๘	๑๒.๕๐	๑๐.๔๒
๖. การจัดตั้งระบบการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่ ตามแนวทางของสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ	๒๕.๐๐	๓๕.๔๒	๓๙.๕๘
๗. การกำกับดูแลให้ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานของกระทรวงสาธารณสุขโดยอนุโลม ระหว่างที่ยังไม่มีหลักเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานพยาบาลในสังกัด อบจ. บังคับใช้	๗๕.๐๐	๒๒.๙๒	๒.๐๘
๘. การเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบ PCC on Cloud ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๒๙.๑๗	๓๑.๒๕	๓๙.๕๘
๙. การจัดทำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา	๔๓.๗๕	๓๙.๕๘	๑๖.๖๗

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๕. ด้านการดำเนินการของคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.)

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านการดำเนินการของ กสพ. ตามแนวทางประกาศ ก.ก.ถ. ดังนี้

๕.๑ จัดทำแผนพัฒนาสุขภาพระดับพื้นที่ของ อบจ. เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๓.๓๓ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๖.๖๗

๕.๒ กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานด้านบุคลากรของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๓.๗๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๔๗.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๘.๓๓

๕.๓ กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานด้านการบริหารงบประมาณของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๕๔.๑๗ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๔๓.๗๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒.๐๘

๕.๔ กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานด้านการจัดบริการสาธารณสุขของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๕๐.๐๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๔๗.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒.๐๘

๕.๕ จัดทำ/พัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับพื้นที่เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๙.๕๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๔๗.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๒.๕๐

๕.๖ จัดทำแนวทางการพัฒนาระบบสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพปฐมภูมิให้เป็น “ระบบตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net)” เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๑๖.๖๗ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๙.๕๘ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔๓.๗๕

๕.๗ อยู่ระหว่างดำเนินการกำหนดแนวทางการพัฒนา อสม. ให้เป็นผู้ช่วยประกอบวิชาชีพการสาธารณสุข ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน ร้อยละ ๑๐.๔๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๕.๐๐ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๖๔.๕๘

๕.๘ จัดตั้ง “กลุ่มพื้นที่สุขภาพของ อบจ.” เพื่อรับผิดชอบประสานงานและกำกับดูแล สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน ภายในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๗.๙๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๘.๗๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๓.๓๓

๕.๙ จัดให้มี “คณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุข” เพื่อกำกับดูแล การดำเนินงานของ สอน./ รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๗.๕๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๙.๕๘

๕.๑๐ กำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติราชการของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน และ รายงานผลต่อสภา อบจ. อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้งเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๕๘.๓๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๗.๐๙ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๔.๕๘

การติดตามผลการดำเนินงานของ กสพ. ในพื้นที่ พบว่า กสพ. ได้มีการประชุมและ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพระดับพื้นที่ของ อบจ. แผนงานด้านบุคลากร แผนงานด้าน งบประมาณ และแผนงานด้านการจัดบริการสาธารณสุข ของ สอน./รพ.สต. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสุขภาพ ระดับพื้นที่ คณะอนุกรรมการสุขภาพระดับอำเภอ และคณะอนุกรรมการ/คณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนและประสาน การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งพิจารณาดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูล สุขภาพระดับพื้นที่ของ อบจ. เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดบริการสาธารณสุข นอกจากนี้ กสพ. ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการประสานความร่วมมือกับ สสจ. สสอ. หน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งส่วนราชการ และ อปท. อื่น ในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านสุขภาพอีกด้วย สำหรับการกำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติราชการ ของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน มีการดำเนินการผ่านกลไกคณะอนุกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่/คณะอนุกรรมการ สุขภาพระดับอำเภอก่อนเสนอ กสพ. พิจารณา ควบคู่กับการนิเทศติดตามงานของกองสาธารณสุข ทั้งนี้ การกำหนด เกณฑ์ตัวชี้วัดของ อบจ. มีรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น การใช้ตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุขโดยกำหนดเกณฑ์ที่ แตกต่างกันตามบริบท/ศักยภาพของ สอน./รพ.สต. แต่ละขนาด การเลือกตัวชี้วัดสำคัญจากกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับการกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นจุดเน้นของ อบจ. เอง การกำหนดตัวชี้วัดโดยบูรณาการแผนและตัวชี้วัดร่วมกับ สสจ. เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมที่ กสพ. ควรเร่งดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบ สาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพปฐมภูมิให้เป็น “ระบบตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net)” ให้กับประชาชนในพื้นที่ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา อสม. ให้เป็นผู้ช่วยประกอบวิชาชีพการสาธารณสุข ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน และการจัดให้มี “คณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุข” เพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานของ สอน./ รพ.สต. ถ่ายโอน

ตารางที่ ๒ ระดับการดำเนินงานด้านการดำเนินการของคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ยังไม่ได้ ดำเนินการ
๑. การจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพระดับพื้นที่ของ อบจ.	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	๐.๐๐
๒. การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานด้านบุคลากรของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน	๔๓.๗๕	๔๗.๙๒	๘.๓๓

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ เรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ยังไม่ได้ ดำเนินการ
๓. การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานด้านการบริหารงบประมาณของ สอน./รพ.สต. ถ้ายโอน	๕๔.๑๗	๔๓.๗๕	๒.๐๘
๔. การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานด้านการจัดบริการสาธารณสุขของ สอน./รพ.สต. ถ้ายโอน	๕๐.๐๐	๔๗.๙๒	๒.๐๘
๕. การจัดทำ/พัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับพื้นที่	๓๙.๕๘	๔๗.๙๒	๑๒.๕๐
๖. การจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพปฐมภูมิให้เป็น “ระบบตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net)”	๑๖.๖๗	๓๙.๕๘	๔๓.๗๕
๗. การกำหนดแนวทางการพัฒนา อสม. ให้เป็นผู้ช่วยประกอบวิชาชีพการสาธารณสุข ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน	๑๐.๔๒	๒๕.๐๐	๖๔.๕๘
๘. การจัดตั้ง “กลุ่มพื้นที่สุขภาพของ อบจ.” เพื่อรับผิดชอบประสานงานและกำกับดูแล สอน./รพ.สต. ถ้ายโอน ภายในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง	๔๗.๙๒	๑๘.๗๕	๓๓.๓๓
๙. การจัดให้มี “คณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุข” เพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานของ สอน./ รพ.สต. ถ้ายโอน	๓๗.๕๐	๒๒.๙๒	๓๙.๕๘
๑๐. การกำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติราชการของ สอน./รพ.สต. ถ้ายโอน และรายงานผลต่อสภา อบจ. อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	๕๘.๓๓	๒๗.๐๙	๑๔.๕๘

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๖. ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ดำเนินงานด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ตามแนวทางประกาศ ก.ก.ถ. ดังนี้

๖.๑ ประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร อบจ. ผู้บริหาร สอน/รพ.สต. สสจ./สสอ. และบุคลากรใน สอน./รพ.สต. เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๕.๔๒ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๔.๕๘

๖.๒ ใช้กลไก กสพ. ในการเจรจาประสานความร่วมมือกับ สสจ./สสอ. และหน่วยบริการสาธารณสุขในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๓.๓๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๔.๕๙ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒.๐๘

๖.๓ ใช้กลไก กสพ. ในการประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๕.๘๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๑.๒๕

๖.๔ ประสานความร่วมมือ/การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของส่วนราชการอื่น และหรือ อปท. อื่นเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๙.๑๗ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๐.๘๓

๖.๕ ประสานความร่วมมือ/การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสุขภาพในพื้นที่เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๖๐.๔๑ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๖.๖๗

๖.๖ ประสานความร่วมมือ/การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้นำชุมชน อสม. และภาคประชาสังคมเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๙.๑๗ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๔.๕๘ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๖.๒๕

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมพบว่า อบจ. ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยมีการประสานความร่วมมือกับ สสจ. สสอ. ส่วนราชการ อบต. สมัชชาสุขภาพในพื้นที่ ผู้นำชุมชน อสม. และภาคประชาสังคม ในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคในระดับชุมชน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และพัฒนาศักยภาพแกนนำสุขภาพภาคประชาชนและ อสม. ในการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน รวมทั้งการดำเนินการร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในการจัดทำแผนงานร่วมทุนสนับสนุนการสร้างสุขภาพในพื้นที่ ทั้งนี้ ในส่วนของการประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ซึ่งยังมีการดำเนินการค่อนข้างน้อย อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานของ พชอ. มี สสอ. เป็นฝ่ายขับเคลื่อนหลักอยู่แล้ว

ตารางที่ ๗ ระดับการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร อบจ. ผู้บริหาร สอน/รพ.สต. สสจ./สสอ. และบุคลากรใน สอน/รพ.สต.	๘๕.๔๒	๑๔.๕๘	๐.๐๐
๒. การใช้กลไก กสพ. ในการเจรจาประสานความร่วมมือกับ สสจ./สสอ. และหน่วยบริการสาธารณสุขในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข	๘๓.๓๓	๑๔.๕๙	๒.๐๘
๓. การใช้กลไก กสพ. ในการประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.)	๔๕.๘๓	๒๒.๙๒	๓๑.๒๕
๔. การประสานความร่วมมือ/การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของส่วนราชการอื่น และหรือ อบต. อื่น	๗๙.๑๗	๒๐.๘๓	๐.๐๐
๕. การประสานความร่วมมือ/การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมัชชาสุขภาพในพื้นที่	๖๐.๔๑	๒๒.๙๒	๑๖.๖๗
๖. การประสานความร่วมมือ/การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้นำชุมชน อสม. และภาคประชาสังคม	๗๙.๑๗	๑๔.๕๘	๖.๒๕

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๒ คุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิของ สอน/รพ.สต. สังกัด อบจ. ตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิของกระทรวงสาธารณสุข

สรุปข้อมูลผลการดำเนินงานของ อบจ. ภายหลังการรับโอนภารกิจ สอน/รพ.สต. ด้านคุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ ตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิของกระทรวงสาธารณสุข ที่ได้รับจากแบบติดตามออนไลน์ โดยเป็นการสอบถามระดับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ คือ (๑) ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว หมายถึง อบจ. ดำเนินการในกิจกรรมนั้นแล้ว (๒) อยู่ระหว่างดำเนินการ หมายถึง อบจ. อยู่ระหว่างการดำเนินการกิจกรรมนั้น หรืออยู่ระหว่างการปรับปรุงกิจกรรมนั้น (๓) ยังไม่ได้ดำเนินการ หมายถึง อบจ. ยังไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมนั้น ประกอบกับข้อมูลผลการดำเนินงานและความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับจากการติดตามเชิงประจักษ์ในพื้นที่ จำแนกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. การจัดให้มีระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิที่ทั่วถึงและมีคุณภาพ

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านการจัดให้มีระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิที่ทั่วถึงและมีคุณภาพที่สอดคล้องตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ ดังนี้

๑.๑ จัดบริการตามสภาพปัญหาสำคัญของพื้นที่ (OTOP) เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๖๐.๔๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๓.๓๓ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๖.๒๕

๑.๒ จัดบริการในสถานบริการ ได้แก่ การตรวจรักษาโรคเบื้องต้น การวินิจฉัยรักษาและทำหัตถการเบื้องต้น การฝากครรภ์ การตรวจประเมินพัฒนาการตามวัยและให้วัคซีนตามเกณฑ์ การคัดกรองรักษาและป้องกันภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD) และงานบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๘.๗๙ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๐.๔๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๐.๖๙

๑.๓ จัดบริการทันตสาธารณสุข/ทันตกรรมเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๖๒.๕๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๓.๓๓ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔.๑๗

๑.๔ จัดบริการแพทย์แผนไทยเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๖๘.๗๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๙.๑๗ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒.๐๘

๑.๕ จัดบริการกายภาพบำบัดเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๗.๕๑ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๔๑.๖๗ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๐.๔๒

๑.๖ จัดบริการในชุมชน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านและฟื้นฟูสภาพในชุมชน และการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุม สอบสวนโรคที่เป็นปัญหาสำคัญและโรคอุบัติใหม่/อุบัติซ้ำ เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๕.๔๒ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๔.๕๘

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านการจัดให้มีระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิที่ทั่วถึงและมีคุณภาพ พบว่าเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน โดย อบจ. ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลให้ สอน./รพ.สต. มีการให้บริการและพัฒนาระบบคุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิแบบองค์รวม ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมถึงการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน เพื่อให้บริการสุขภาพในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพตัวเองได้ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการจัดบริการด้านทันตสาธารณสุข แพทย์แผนไทย และกายภาพบำบัด ในหน่วยบริการที่มีความพร้อมและศักยภาพ

ตารางที่ ๔ ระดับการดำเนินงานด้านการจัดให้มีระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิที่ทั่วถึงและมีคุณภาพ

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การจัดบริการตามสภาพปัญหาสำคัญของพื้นที่ (OTOP)	๖๐.๔๒	๓๓.๓๓	๖.๒๕
๒. การจัดบริการในสถานบริการ	๘๘.๗๙	๑๐.๔๒	๐.๖๙
๓. การจัดบริการทันตสาธารณสุข/ทันตกรรม	๖๒.๕๐	๓๓.๓๓	๔.๑๗
๔. การจัดบริการแพทย์แผนไทย	๖๘.๗๕	๒๙.๑๗	๒.๐๘
๕. การจัดบริการกายภาพบำบัด	๔๗.๕๑	๔๑.๖๗	๑๐.๔๒
๖. การจัดบริการในชุมชน	๘๕.๔๒	๑๔.๕๘	๐.๐๐

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. การจัดให้มีกระบวนการสนับสนุนการให้บริการ

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านการจัดให้มีกระบวนการสนับสนุนการให้บริการที่สอดคล้องตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ ดังนี้

๒.๑ มีแพทย์และทีมสหวิชาชีพจากโรงพยาบาลมาสนับสนุนการจัดบริการของ สอน./รพ.สต. เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๒.๙๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔.๑๖

๒.๒ มีช่องทางการเข้าถึงบริการเชิงรุก/เชิงรับ เช่น ช่องทางการสื่อสาร การจัดบริการระบบให้คำปรึกษา (โทรศัพท์, Line) ตารางการให้บริการระบบจัดคิว ฯลฯ เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๓.๓๓ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๖.๖๗

๒.๓ มีแนวทางเวชปฏิบัติ (Clinical Practice Guideline : CPG) รายการบริการเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๒.๙๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๐.๘๓ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๖.๒๕

๒.๔ มีอุปกรณ์/เครื่องมือที่พร้อมใช้งาน และสอดคล้องกับการให้บริการเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๑.๒๕ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๘.๗๕

๒.๕ มีระบบส่งต่อ - รับกลับเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๒.๙๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔.๑๖

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ พบว่า อบจ. ให้ความสำคัญกับการจัดให้มีกระบวนการสนับสนุนการให้บริการ โดยมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ สสจ. ในการสนับสนุนการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ เช่น การสนับสนุนแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร ฯลฯ จากโรงพยาบาลแม่ข่ายเพื่อช่วยปฏิบัติงาน สอน./รพ.สต. ในวันคลินิกที่มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก การสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน เช่น การจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาการแพทย์ทางไกล Telemedicine การให้บริการปรึกษาแพทย์ทางโทรศัพท์ผ่านวิดีโอคอลในแอปพลิเคชันไลน์ในกรณีที่ต้องให้การรักษายาบาลที่เกินขีดความสามารถ การพัฒนารูปแบบการคัดกรองค้นหาผู้ป่วยในชุมชนโดยใช้เครื่องตรวจวัดสัญญาณชีพและระดับน้ำตาลในเลือดพร้อมระบบการแพทย์ทางไกล (Telehealth Solution) และรถตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ (Mobile Clinic) เป็นต้น รวมถึงการสนับสนุนเครื่องมือที่จำเป็นต่อการให้บริการประชาชน เช่น เครื่องตรวจคัดกรองสุขภาพแบบสถานี อุปกรณ์สำหรับบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิแบบพกพา เป็นต้น

ตารางที่ ๙ ระดับการดำเนินงานด้านการจัดให้มีกระบวนการสนับสนุนการให้บริการ

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. มีแพทย์และทีมสหวิชาชีพจากโรงพยาบาลมาสนับสนุนการจัดบริการของ สอน./รพ.สต.	๗๒.๙๒	๒๒.๙๒	๔.๑๖
๒. มีช่องทางการเข้าถึงบริการเชิงรุก/เชิงรับ เช่น ช่องทางการสื่อสาร การจัดบริการระบบให้คำปรึกษา (โทรศัพท์, Line) ตารางการให้บริการระบบจัดคิว ฯลฯ	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	๐.๐๐
๓. มีแนวทางเวชปฏิบัติ (Clinical Practice Guideline : CPG) รายการบริการ	๗๒.๙๒	๒๐.๘๓	๖.๒๕
๔. มีอุปกรณ์/เครื่องมือที่พร้อมใช้งาน และสอดคล้องกับการให้บริการ	๘๑.๒๕	๑๘.๗๕	๐.๐๐
๕. มีระบบส่งต่อ - รับกลับ	๗๒.๙๒	๒๒.๙๒	๔.๑๖

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๓. การบริหารจัดการระบบยาและเวชภัณฑ์

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านการบริหารจัดการระบบยาและเวชภัณฑ์ที่สอดคล้องตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปทุมภูมิ ดังนี้

๓.๑ บริหารจัดการระบบยาโดยการมีส่วนร่วมของเภสัชกรโรงพยาบาลแม่ข่ายกับ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๐.๘๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๙๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๖.๒๕

๓.๒ จัดทำแผนการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยาของ อบจ. เอง โดยสอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๓.๓๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๐.๘๓ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔๕.๘๔

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านการบริหารจัดการระบบยาและเวชภัณฑ์พบว่า อบจ. ส่วนใหญ่ยังคงใช้แนวทางการจัดสรรยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยาผ่านหน่วยบริการประจำแม่ข่าย (CUP) โดยการจัดทำบันทึกข้อตกลงกับ สสจ. ในขณะที่การจัดหายาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยาให้แก่ สอน./รพ.สต. ของ อบจ. เอง มีเภสัชกรจากโรงพยาบาลแม่ข่ายและ สสจ. เป็นที่ปรึกษา รวมทั้งมีการพัฒนาโปรแกรมคลังยาอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยาของ สอน./รพ.สต. ภายใต้งบ อบจ. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อบจ. ควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยาของ อบจ. ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๑๐ ระดับการดำเนินงานด้านการจัดให้มีกระบวนการสนับสนุนการให้บริการ

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การบริหารจัดการระบบยา โดยการมีส่วนร่วมของเภสัชกรโรงพยาบาลแม่ข่าย กับ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน	๗๐.๘๓	๒๒.๙๒	๖.๒๕
๒. การจัดทำแผนการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยาของ อบจ. เอง โดยสอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่	๓๓.๓๓	๒๐.๘๓	๔๕.๘๔

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๔. การพัฒนาศักยภาพในการให้บริการของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนที่สอดคล้องตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปทุมภูมิ ดังนี้

๒.๑ จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรค ดูแลรักษาและฟื้นฟูสุขภาพ หรือคำแนะนำในการปฏิบัติตน การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อให้สามารถจัดการด้านสุขภาพตนเองและครอบครัวได้เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๑.๒๕ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๘.๗๕

๒.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพและมีความรู้ในการจัดการสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๙.๕๘ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๐.๔๒

๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคในระดับชุมชนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๘๗.๕๐ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๒.๕๐

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน พบว่ามีความสอดคล้องกัน โดย อบจ. ให้ความสำคัญกับการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานด้วยตนเอง การเสริมสร้างศักยภาพแกนนำสุขภาพในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพในระดับชุมชน การจัดบริการให้คำปรึกษาด้านการดูแลสุขภาพ ส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรค รวมทั้งการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสุขภาพ

ตารางที่ ๑๑ ระดับการดำเนินงานด้านการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรค ดูแลรักษาและฟื้นฟูสุขภาพ หรือคำแนะนำในการปฏิบัติตน การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อให้สามารถจัดการด้านสุขภาพตนเองและครอบครัวได้	๘๑.๒๕	๑๘.๗๕	๐.๐๐
๒. การส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพและมีความรู้ในการจัดการสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน	๘๙.๕๘	๑๐.๔๒	๐.๐๐
๓. การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคในระดับชุมชน	๘๗.๕๐	๑๒.๕๐	๐.๐๐

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๕. การใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. พบว่า อบจ. ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้นับสนับสนุนการบริหารจัดการภารกิจ ตลอดจนริเริ่มนวัตกรรม/จัดทำโครงการต้นแบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานและการให้บริการประชาชนของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด ดังนี้

๕.๑ อบจ.ร้อยเอ็ด ดำเนินการพัฒนา **นวัตกรรมสุขภาพชุมชน** ภายใต้แนวคิดการพัฒนา ระบบสุขภาพโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้ประชาชนในชุมชนสามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้ภายใต้บริบทภูมิ โดยใช้กลไก รพ.สต.ติดดิน “ตุ้มโฮม เบ่ง แง อักแพง แบ่งปัน มั่นยืน” และบูรณาการกับเครือข่ายของ สสส. โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่ต้นแบบ ๕๙ ตำบล รวมทั้งการพัฒนา **โครงสร้างองค์กรแบบแนวราบ (Flat Organization)** โดยแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา สอน./รพ.สต. สังกัด อบจ.ร้อยเอ็ด และคณะกรรมการประสานงาน สอน./รพ.สต. ระดับอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานระดับพื้นที่ การประสานงานระหว่าง อบจ.ร้อยเอ็ด กับ สอน./รพ.สต. และภาคีเครือข่ายทุกระดับ โดยมี **คู่มือการปฏิบัติงาน สอน./รพ.สต.** เป็นแนวทางปฏิบัติในการให้บริการและการส่งเสริมสุขภาพสำหรับ สอน./รพ.สต. ในสังกัดเพื่อให้เป็นแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน

๕.๒ อบจ.ขอนแก่น โดย รพ.สต.โนนสะอาด นำร่องพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูล (National Health Data : NHD) เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลบริการสุขภาพปฐมภูมิระหว่าง อบจ. กับ

สอน./รพ.สต. โดยใช้ AI ในการประมวลผลข้อมูลอย่างครบวงจร เช่น ระบบคลังยาอิเล็กทรอนิกส์ ระบบ Report & Dashboard ระบบแผนที่สุขภาพ ระบบรายงานการเงิน เป็นต้น

๕.๓ อบจ.ลำปาง ดำเนินการพัฒนาระบบเครือข่ายบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ กลุ่มติดบ้านและกลุ่มติดเตียง (การจัดบริการตามสภาพปัญหาสำคัญของพื้นที่ (OTOP)) ณ รพ.สต.ฮ่องท่า รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยโคอะตอมไมท์ ภายใต้ชื่อผลิตภัณฑ์ “Anti-Aging ชะลอวัย โคอะตอมไมท์” ซึ่งเป็นแร่ที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่นและมีราคาถูก หากมีการพัฒนานวัตกรรมสำเร็จจะเป็น การเพิ่มมูลค่าและช่วยส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนอีกทางหนึ่ง

๕.๔ อบจ.แพร่ อบจ.พัทลุง และ อบจ.สุพรรณบุรี พัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพ โดยใช้ โปรแกรม My PCU และโปรแกรม HosXP PCU ในการบริหารจัดการข้อมูลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ เช่น การให้บริการรักษาพยาบาล บริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค บริการโรคเรื้อรัง/ผู้พิการ การบริหารจัดการ ระบบคลังยาและเวชภัณฑ์ การบริหารจัดการประชากรในพื้นที่ และการประมวลผลรายงานสถานะสุขภาพในพื้นที่ เป็นต้น

๕.๕ อบจ.สงขลา ดำเนินโครงการศูนย์สร้างสุขชุมชน เพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณะ ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพและอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการแบบบูรณาการในชุมชน เพิ่มโอกาสให้คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวกรวดเร็วโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้ง สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลกันเอง

๕.๖ อบจ.ชลบุรี ดำเนินการพัฒนาระบบ Data Dashboard ของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด เช่น ข้อมูลประชากร ข้อมูลบุคลากร สอน./รพ.สต. สถานะเงินบำรุง การโอนเงินจาก สปสช. เป็นต้น

๕.๖ อบจ.จันทบุรี อยู่ระหว่างดำเนินโครงการยกระดับการบริหารจัดการ อบจ.จันทบุรี ด้านบริการสาธารณสุขด้วยระบบ Health Tech System เพื่อสนับสนุนระบบการจัดการดูแลสุขภาพประชาชน ใน รพ.สต. ต้นแบบ จำนวน ๕ แห่ง

๕.๗ อบจ.ระยอง มีการบรรจุโครงการเรือธง (Flagship) ในแผนพัฒนาสุขภาพระดับพื้นที่ จำนวน ๗ โครงการ ได้แก่ โครงการเครือข่ายดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Rayong NCDs Network Management) โครงการปรับปรุงและถ่ายทอดแนวทางเวชปฏิบัติในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ (Primary Care Clinical Practice Guidelines) โครงการเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่อง (Continuity of Care – COC Network Management) โครงการยกระดับ รพ.สต.มาบียงพร เป็นหน่วยบริการปฐมภูมิขั้นสูง (มาบียงพร Premium Project) โครงการพัฒนาระบบการจัดการและนำเสนอข้อมูลด้านสุขภาพปฐมภูมิ (Primary Health Data Visualization) โครงการบริการฟื้นฟูข้อเข่าเสื่อมด้วยแพทย์แผนไทย และโครงการพัฒนางานผู้สูงอายุ

๕.๘ อบจ.ชัยนาท ดำเนินโครงการ อสม. ส่งยาผู้ป่วยโรคเรื้อรังถึงบ้าน ซึ่งเป็นการดำเนินงาน ของ อสม. ร่วมกับ Care Giver และ รพ.สต. เพื่อช่วยลดความแออัดและลดการรอคอยในการรับยา โดยมีการติดตาม ประเมินผลในกลุ่มที่มีอาการปกติ/ผิดปกติเพื่อรายงานและปรึกษาแพทย์ และศูนย์เรียนรู้ด้านการสุขภาพอาหาร สำหรับครัวเรือนและชุมชน เป็นการดำเนินงานในมิติการคุ้มครองผู้บริโภค สร้างเสริมพฤติกรรมให้ประชาชนมีความรู้ และทักษะในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยเฉพาะอาหารและยาในชีวิตประจำวัน โดยความร่วมมือของร้านค้า ร้านจำหน่ายอาหาร โรงเรียน และชุมชน

๒.๓ ความเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ต่อการดำเนินงานภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ.

สรุปข้อมูลความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงของการดำเนินงานภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. ที่ได้รับจากแบบติดตามออนไลน์ จำนวน ๔ ระดับ คือ (๑) มีระดับความคิดเห็นดีขึ้น (๒) มีระดับความคิดเห็นไม่เปลี่ยนแปลง (๓) มีระดับความคิดเห็นลดลง และ (๔) ไม่ได้ดำเนินการ จำแนกเป็น ๒ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

ข้อมูลจากแบบติดตามการสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ด้านการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ พบว่า

๑.๑ ระดับความคิดเห็นดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๒๙.๖๘

๑.๒ ระดับความคิดเห็นไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๖๐.๓๒

๑.๓ ระดับความคิดเห็นลดลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๔.๐๑

๑.๔ ไม่ได้ดำเนินการ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๕.๙๙

โดยสรุปความคิดเห็นในภาพรวมของการดำเนินงานด้านการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง สำหรับการให้บริการที่มีระดับความคิดเห็น**ดีขึ้นสูงสุด** คือ การตรวจรักษาโรคเบื้องต้น (ร้อยละ ๓๘.๗๘) **รองลงมา** คือ การป้องกันและควบคุมโรค (ร้อยละ ๓๘.๑๒) การให้บริการที่มีความเห็น**ไม่เปลี่ยนแปลงสูงสุด** คือ การคุ้มครองผู้บริโภค (ร้อยละ ๗๒.๓๓) **รองลงมา** คือ การส่งเสริมสุขภาพ (ร้อยละ ๖๐.๖๙) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. มีความเห็นว่า การจัดบริการเยี่ยมบ้าน มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นมากที่สุด (ร้อยละ ๕๐.๐๐) ในขณะที่การจัดบริการทันตสาธารณสุข/ทันตกรรม มีระดับความคิดเห็นลดลงมากที่สุด (ร้อยละ ๑๔.๕๖) โดยอาจมีสาเหตุเนื่องมาจาก สอน./รพ.สต. บางแห่งไม่ได้รับมอบยูนิตทำฟันที่เคยมีอยู่จาก สสจ.

ตารางที่ ๑๒ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอน ด้านการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังการถ่ายโอน			
	ดีขึ้น	ไม่ เปลี่ยนแปลง	ลดลง	ไม่ได้ ดำเนินการ
๑. การตรวจรักษาโรคเบื้องต้น	๓๘.๗๘	๕๘.๓๗	๒.๘๕	๐.๐๐
๒. การจัดบริการทันตสาธารณสุข/ทันตกรรม	๑๙.๐๙	๔๖.๔๘	๑๔.๕๖	๑๙.๘๗
๓. การจัดบริการแพทย์แผนไทย	๒๙.๔๑	๔๑.๓๕	๖.๗๐	๒๒.๕๔
๔. การส่งเสริมสุขภาพ	๓๔.๘๕	๖๐.๖๙	๓.๐๑	๑.๔๕
๔.๑ การฝากครรภ์	๒๒.๑๐	๖๖.๕๗	๕.๗๕	๕.๕๘
๔.๒ การตรวจประเมินพัฒนาการตามวัย และให้วัคซีนตามเกณฑ์	๓๑.๘๗	๖๖.๒๙	๑.๗๓	๐.๑๑
๔.๓ งานบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ	๓๕.๔๔	๖๓.๑๖	๑.๔๐	๐.๐๐
๔.๔ การจัดบริการเยี่ยมบ้าน	๕๐.๐๐	๔๖.๗๑	๓.๑๘	๐.๑๑
๕. การป้องกันและควบคุมโรค	๓๘.๑๒	๕๙.๔๓	๒.๓๔	๐.๑๑

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังการถ่ายโอน			
	ดีขึ้น	ไม่ เปลี่ยนแปลง	ลดลง	ไม่ได้ ดำเนินการ
๕.๑ การคัดกรอง รักษา และป้องกันภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD)	๓๘.๖๒	๕๗.๙๒	๓.๓๕	๐.๑๑
๕.๒ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม สอบสวนโรคที่เป็นปัญหาสำคัญและโรคอุบัติใหม่/อุบัติซ้ำ	๓๗.๖๑	๖๐.๙๔	๑.๓๔	๐.๑๑
๖. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์	๒๑.๗๔	๕๓.๘๕	๕.๓๓	๑๙.๐๘
๖.๑ การจัดบริการกายภาพบำบัด	๑๕.๕๑	๕๓.๑๙	๕.๔๑	๒๕.๘๙
๖.๒ การจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชน	๒๗.๙๖	๕๔.๕๒	๕.๒๔	๑๒.๒๘
๗. การคุ้มครองผู้บริโภค	๒๔.๖๙	๗๒.๓๓	๒.๑๘	๐.๘๐
๗.๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายผู้บริโภคด้านสาธารณสุข	๒๗.๓๔	๗๐.๐๔	๒.๔๐	๐.๒๒
๗.๒ การพัฒนาสถานประกอบการในชุมชนให้ได้มาตรฐาน	๒๓.๒๑	๗๓.๒๒	๒.๒๙	๑.๒๘
๗.๓ การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ	๒๕.๗๓	๗๒.๐๔	๑.๙๐	๐.๓๓
๗.๔ การแก้ไขปัญหาด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่สอดคล้องกับ OTOP	๒๒.๔๙	๗๔.๐๕	๒.๑๒	๑.๓๔
ค่าเฉลี่ย	๒๙.๖๘	๖๐.๓๒	๔.๐๑	๕.๙๙

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต.

ข้อมูลจากแบบติดตามการสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. จำแนกเป็น ๖ ประเด็น ดังนี้

๒.๑ การบริหารจัดการ พบว่า

- (๑) ระดับความเห็นดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๔๘.๕๖
- (๒) ระดับความเห็นไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๔๖.๖๙
- (๓) ระดับความเห็นลดลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๔.๗๕

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม มีความเห็นว่า เรื่องที่มีระดับความเห็นดีขึ้นสูงสุด คือ การบริหารงานภายใน สอน./รพ.สต. (ร้อยละ ๗๔.๔๔) รองลงมา คือ การให้บริการประชาชนภายในสถานบริการ (ร้อยละ ๖๐.๓๘) สำหรับเรื่องที่มีความเห็นไม่เปลี่ยนแปลงสูงสุด คือ การบริหารจัดการระบบส่งต่อผู้ป่วย (ร้อยละ ๗๑.๗๑) รองลงมา คือ การบริหารจัดการยา เวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา และวัคซีน (ร้อยละ ๕๙.๘๒)

โดยสรุปภาพรวมด้านการบริหารจัดการ ความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า การบริหารงานภายใน สอน./รพ.สต. การให้บริการประชาชนภายในสถานบริการ และการจัดการเยี่ยมบ้านในชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในขณะที่การบริหารจัดการยา เวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา และวัคซีน รวมทั้งการบริหารจัดการระบบส่งต่อผู้ป่วย ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ ๑๓ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังจากถ่ายโอน ด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. ประเด็นการบริหารจัดการ

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังจากถ่ายโอน		
	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ลดลง
๑. การบริหารงานภายใน สอน./รพ.สต.	๗๔.๔๔	๒๓.๒๗	๒.๒๙
๒. การให้บริการประชาชนภายในสถานบริการ	๖๐.๓๘	๓๘.๖๒	๑.๐๐
๓. การจัดบริการเยี่ยมบ้านในชุมชน	๕๗.๒๐	๔๐.๐๑	๒.๗๙
๔. การบริหารจัดการยา เวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา และวัคซีน	๒๕.๘๙	๕๙.๘๒	๑๔.๒๙
๕. การบริหารจัดการระบบส่งต่อผู้ป่วย	๒๔.๘๙	๗๑.๗๑	๓.๔๐
ค่าเฉลี่ย	๔๘.๕๖	๔๖.๖๙	๔.๗๕

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๒ โครงสร้างและอัตรากำลัง พบว่า

- (๑) ระดับความเห็นดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๕๑.๙๖
- (๒) ระดับความเห็นไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๓๗.๙๗
- (๓) ระดับความเห็นลดลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๑๐.๐๗

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม มีความเห็นว่า เรื่องที่มีระดับความเห็นดีขึ้นสูงสุด คือ สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ และความก้าวหน้าของบุคลากร สอน./รพ.สต. (ร้อยละ ๖๐.๒๑) รองลงมา คือ นโยบายและแผนการพัฒนาศูนย์บริการด้านสาธารณสุข (ร้อยละ ๕๕.๔๑) และความเหมาะสมของโครงสร้าง อัตรากำลัง และประเภทตำแหน่งของ สอน./รพ.สต. (ร้อยละ ๕๕.๑๙) ตามลำดับ สำหรับเรื่องที่มีความเห็นไม่เปลี่ยนแปลงสูงสุด คือ ความรู้และความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านสาธารณสุข (ร้อยละ ๕๔.๕๒) รองลงมา คือ นโยบายและแผนการพัฒนาศูนย์บริการด้านสาธารณสุข (ร้อยละ ๓๗.๗๘)

โดยสรุปภาพรวมด้านโครงสร้างและอัตรากำลัง ความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า ความเหมาะสมของโครงสร้าง อัตรากำลัง และประเภทตำแหน่งของ สอน./รพ.สต. จำนวนบุคลากรของ สอน./รพ.สต. ต่อการให้บริการประชาชน สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ และความก้าวหน้าของบุคลากร สอน./รพ.สต. รวมถึง นโยบายและแผนการพัฒนาศูนย์บริการด้านสาธารณสุข มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในขณะที่ความรู้และความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านสาธารณสุขไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ ๑๔ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังจากถ่ายโอน ด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. ประเด็นโครงสร้างและอัตรากำลัง

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังจากถ่ายโอน		
	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ลดลง
๑. ความเหมาะสมของโครงสร้าง อัตรากำลัง และประเภทตำแหน่งของ สอน./รพ.สต.	๕๕.๑๙	๓๐.๑๙	๑๔.๖๒
๒. จำนวนบุคลากรของ สอน./รพ.สต. ต่อการให้บริการประชาชน	๔๖.๙๓	๓๔.๓๘	๑๘.๖๙
๓. ความรู้และความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านสาธารณสุข	๔๒.๐๘	๕๔.๕๒	๓.๔๐

ประเด็น	คำร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังการถ่ายโอน		
	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ลดลง
๔. สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ และความก้าวหน้าของบุคลากร สอน./รพ.สต.	๖๐.๒๑	๓๒.๙๘	๖.๘๑
๕. นโยบายและแผนการพัฒนาศูนย์บริการด้านสาธารณสุข	๕๕.๔๑	๓๗.๗๘	๖.๘๑
ค่าเฉลี่ย	๕๑.๙๖	๓๗.๙๗	๑๐.๐๗

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๓ งบประมาณและการเงิน พบว่า

- (๑) ระดับความเห็นดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๖๗.๔๑
- (๒) ระดับความเห็นไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๒๕.๓๕
- (๓) ระดับความเห็นลดลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๗.๒๔

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม มีความเห็นว่า เรื่องที่มีระดับความเห็นดีขึ้นสูงสุด คือ อำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ (ร้อยละ ๗๘.๔๖) รองลงมา คือ ความเพียงพอของงบประมาณในการจัดบริการด้านสาธารณสุข (ร้อยละ ๗๓.๑๖) สำหรับเรื่องที่มีระดับความเห็นไม่เปลี่ยนแปลงสูงสุด คือ การบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ร้อยละ ๔๐.๐๑) รองลงมา คือ ความเพียงพอของงบประมาณในการจัดบริการด้านสาธารณสุข (ร้อยละ ๑๙.๘๑)

โดยสรุปภาพรวมด้านงบประมาณและการเงิน ความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทั้งด้านความเพียงพอของงบประมาณในการจัดบริการด้านสาธารณสุข การบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ

ตารางที่ ๑๕ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอน ด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. ประเด็นงบประมาณและการเงิน

ประเด็น	คำร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังการถ่ายโอน		
	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ลดลง
๑. ความเพียงพอของงบประมาณในการจัดบริการด้านสาธารณสุข	๗๓.๑๖	๑๙.๘๑	๗.๐๓
๒. การบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	๕๐.๖๑	๔๐.๐๑	๙.๓๘
๓. อำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ เช่น การอนุมัติใช้เงิน การอนุมัติโครงการ การเบิกจ่าย เป็นต้น	๗๘.๔๖	๑๖.๒๔	๕.๓๐
ค่าเฉลี่ย	๖๗.๔๑	๒๕.๓๕	๗.๒๔

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๔ การเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยี พบว่า

- (๑) ระดับความเห็นดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๓๓.๑๓
- (๒) ระดับความเห็นไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๕๗.๗๔
- (๓) ระดับความเห็นลดลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๙.๑๓

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม มีความเห็นว่า เรื่องที่มีระดับความเห็นดีขึ้นสูงสุด คือ การเข้าถึงเทคโนโลยี อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน (ร้อยละ ๔๓.๙๒) รองลงมา คือ การพัฒนาทางวิชาการ (ร้อยละ ๓๔.๙๙) สำหรับเรื่องที่มีความเห็นไม่เปลี่ยนแปลงสูงสุด คือ การเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา และวัคซีน (ร้อยละ ๖๖.๘๐) รองลงมา คือ การพัฒนาทางวิชาการ (ร้อยละ ๕๕.๐๒)

โดยสรุปภาพรวมด้านการเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยี ความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านการเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา และวัคซีน ซึ่งส่วนใหญ่ยังเชื่อมโยงอยู่กับหน่วยบริการแม่ข่าย (CUP) รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยี อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และการพัฒนาทางวิชาการ

ตารางที่ ๑๖ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอน ด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. ประเด็นการเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยี

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังการถ่ายโอน		
	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ลดลง
๑. การเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา และวัคซีน	๒๐.๔๘	๖๖.๘๐	๑๒.๗๒
๒. การเข้าถึงเทคโนโลยี อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน	๔๓.๙๒	๕๑.๔๐	๔.๖๘
๓. การพัฒนาทางวิชาการ	๓๔.๙๙	๕๕.๐๒	๙.๙๙
ค่าเฉลี่ย	๓๓.๑๓	๕๗.๗๔	๙.๑๓

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๕ ระบบข้อมูลสุขภาพ พบว่า

- (๑) ระดับความเห็นดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๒๑.๖๐
- (๒) ระดับความเห็นไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๖๖.๘๐
- (๓) ระดับความเห็นลดลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๖๐

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม มีความเห็นว่า เรื่องที่มีระดับความเห็นดีขึ้นสูงสุด คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับพื้นที่ (ร้อยละ ๓๐.๐๘) รองลงมา คือ ระบบและเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (๔๓ แฟ้ม) (ร้อยละ ๑๙.๕๓) สำหรับเรื่องที่มีความเห็นไม่เปลี่ยนแปลงสูงสุด คือ ระบบและเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (๔๓ แฟ้ม) (ร้อยละ ๖๙.๗๐) รองลงมา คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับพื้นที่ (ร้อยละ ๖๖.๑๘)

โดยสรุปภาพรวมด้านระบบข้อมูลสุขภาพ ความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับพื้นที่ การเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบฐานข้อมูลสุขภาพ (PCC on Cloud) ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งการใช้ระบบและเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (๔๓ แฟ้ม)

ตารางที่ ๑๗ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอน ด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. ประเด็นระบบข้อมูลสุขภาพ

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังการถ่ายโอน		
	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ลดลง
๑. การจัดทำระบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับพื้นที่	๓๐.๐๘	๖๖.๑๘	๓.๗๔
๒. การเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบฐานข้อมูลสุขภาพ (PCC on Cloud) ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๑๕.๑๘	๖๔.๕๑	๒๐.๓๑
๓. ระบบและเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (๔๓ แฟ้ม)	๑๙.๕๓	๖๙.๗๐	๑๐.๗๗
ค่าเฉลี่ย	๒๑.๖๐	๖๖.๘๐	๑๑.๖๐

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๖ ภาวะผู้นำและธรรมภิบาล พบว่า

- (๑) ระดับความเห็นดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๕๗.๗๕
- (๒) ระดับความเห็นไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๓๕.๘๖
- (๓) ระดับความเห็นลดลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๖.๓๙

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม มีความเห็นว่า เรื่องที่มีระดับความเห็นดีขึ้นสูงสุด คือ ความคล่องตัวในการบริหารจัดการของ ผอ.รพ.สต. และการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพในพื้นที่ (ร้อยละ ๗๓.๘๙) **รองลงมา** คือ สัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับผู้บริหาร อบจ. (ร้อยละ ๗๒.๕๔) และสัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับบุคลากรใน อบจ. (ร้อยละ ๗๑.๗๑) ตามลำดับ สำหรับเรื่องที่มีความเห็นไม่เปลี่ยนแปลงสูงสุด คือ สัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับ สสอ. สสจ. และกระทรวงสาธารณสุข (ร้อยละ ๕๑.๗๓) **รองลงมา** คือ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภาคประชาชน ในการจัดบริการสุขภาพระดับพื้นที่ (ร้อยละ ๕๑.๑๒) ทั้งนี้ มีข้อสังเกตในประเด็นสัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับ สสอ. สสจ. และกระทรวงสาธารณสุข มีระดับความเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ลดลงค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเด็นอื่น ๆ (ร้อยละ ๒๙.๐๗)

โดยสรุปภาพรวมด้านภาวะผู้นำและธรรมภิบาล ความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า ภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อนโยบายการกำกับดูแลและการพัฒนางานด้านสาธารณสุขตามกลไก กสพ. การมีส่วนร่วมกับ อบจ. ในการบริหารงาน การกำหนดนโยบาย และการกำกับดูแล ความคล่องตัวในการบริหารจัดการของ ผอ.รพ.สต. และการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพในพื้นที่ สัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับผู้บริหาร อบจ. สัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับบุคลากรใน อบจ. ความพึงพอใจของบุคลากร สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอนมาสังกัด อบจ. และความพึงพอใจของประชาชนเมื่อเข้ารับบริการที่ สอน./รพ.สต. ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภาคประชาชนในการจัดบริการสุขภาพระดับพื้นที่ และสัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับ สสอ. สสจ. และกระทรวงสาธารณสุข มีความเห็นส่วนใหญ่ว่า ไม่เปลี่ยนแปลง

ตารางที่ ๑๔ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอน ด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. ประเด็นภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังการถ่ายโอน		
	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ลดลง
๑. ความเชื่อมั่นต่อนโยบาย การกำกับดูแล และการพัฒนางานด้านสาธารณสุข ตามกลไก กสพ.	๕๑.๗๓	๔๓.๐๘	๕.๑๙
๒. การมีส่วนร่วมกับ อบจ. ในการบริหารงาน การกำหนดนโยบาย และการกำกับดูแล	๖๕.๔๖	๓๑.๐๘	๓.๔๖
๓. ความคล่องตัวในการบริหารจัดการของ ผอ.รพ.สต. และการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพในพื้นที่	๗๓.๘๙	๒๑.๗๖	๔.๓๕
๔. สัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับผู้บริหาร อบจ.	๗๒.๕๔	๒๔.๓๙	๓.๐๗
๕. สัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับบุคลากรใน อบจ.	๗๑.๗๑	๒๔.๙๔	๓.๓๕
๖. สัมพันธภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับ สสอ. สสจ. และ สธ.	๑๙.๒๐	๕๑.๗๓	๒๙.๐๗
๗. ความพึงพอใจของบุคลากร สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอนมาสังกัด อบจ.	๖๕.๕๒	๒๗.๒๓	๗.๒๕
๘. ความพึงพอใจของประชาชนเมื่อเข้ารับบริการที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอนมาสังกัด อบจ.	๕๑.๙๐	๔๗.๓๘	๐.๗๒
๙. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภาคประชาชนในการจัดบริการสุขภาพระดับพื้นที่	๔๗.๘๘	๕๑.๑๒	๑.๐๐
ค่าเฉลี่ย	๕๗.๗๕	๓๕.๘๖	๖.๓๙

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ทั้งนี้ เมื่อประมวลผลความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. ในภาพรวมทั้ง ๖ ประเด็นข้างต้น พบว่า

- (๑) ระดับความเห็นดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๔๖.๗๔
- (๒) ระดับความเห็นไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๔๕.๐๖
- (๓) ระดับความเห็นลดลง คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ ๘.๒๐

โดยสรุปความคิดเห็นในภาพรวมของการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น สำหรับการบริหารจัดการภารกิจ สอน./รพ.สต. ที่มีระดับความเห็นดีขึ้นสูงสุด คือ งบประมาณและการเงิน (ร้อยละ ๖๗.๔๑) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล (ร้อยละ ๕๗.๗๕) สำหรับเรื่องที่มีความเห็นไม่เปลี่ยนแปลงสูงสุด คือ ระบบข้อมูลสุขภาพ (ร้อยละ ๖๖.๘๐) รองลงมา คือ การเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยี (ร้อยละ ๕๗.๗๔)

ตารางที่ ๑๙ ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังจากถ่ายโอน ด้านการบริหารจัดการภารกิจของ สอน./รพ.สต. ในภาพรวม

ประเด็น	คำร้อยละระดับการเปลี่ยนแปลง ภายหลังจากถ่ายโอน		
	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ลดลง
๑. การบริหารจัดการ	๔๘.๕๖	๔๖.๖๙	๔.๗๕
๒. โครงสร้างและอัตรากำลัง	๕๑.๙๖	๓๗.๙๗	๑๐.๐๗
๓. งบประมาณและการเงิน	๖๗.๔๑	๒๕.๓๕	๗.๒๔
๔. การเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยี	๓๓.๑๓	๕๗.๗๔	๙.๑๓
๕. ระบบข้อมูลสุขภาพ	๒๑.๖๐	๖๖.๘๐	๑๑.๖๐
๖. ภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล	๕๗.๗๕	๓๕.๘๖	๖.๓๙
ค่าเฉลี่ย	๔๖.๗๔	๔๕.๐๖	๘.๒๐

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๔ ปัญหาการดำเนินงาน

จากการติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ที่รับโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. และการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ที่มีต่อการปฏิบัติงานภายหลังจากถ่ายโอนมาสังกัด อบจ. มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการบริหารภารกิจ

๑.๑ การกำหนดโครงสร้างอัตรากำลังและการจัดสรรงบประมาณให้แก่ สอน./รพ.สต. ตามขนาดเล็ก/กลาง/ใหญ่ ดูแลประชากร ๓,๐๐๐ คน/๓,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ คน/๘,๐๐๐ คนขึ้นไป ตามลำดับ ไม่สอดคล้องกับภาระงานที่แท้จริง เนื่องจาก รพ.สต. บางแห่ง รับผิดชอบดูแลประชากรมากกว่า ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ คน ทำให้มีบุคลากรและงบประมาณไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน รวมทั้งไม่มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการขอรับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในกรณีดังกล่าว

๑.๒ โครงสร้างของ อบจ. โดยเฉพาะกองสาธารณสุข กองคลัง และกองการเจ้าหน้าที่ ไม่สามารถรองรับการบริหารจัดการงานด้านสาธารณสุข รวมถึงการดูแลบุคลากรของ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ อบจ. ที่รับถ่ายโอน สอน./รพ.สต. จำนวนมาก ส่งผลประสิทธิภาพการดำเนินงาน และการให้บริการประชาชน

๑.๓ อบจ. ไม่มีผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตำแหน่งนายแพทย์/ทันตแพทย์/เภสัชกร เพื่อให้เป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม/ทันตกรรม/เภสัชกรรมของผู้ปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน

๑.๔ การประสานงานระหว่างโรงพยาบาลแม่ข่าย อบจ. และ สอน./รพ.สต. ไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ทำให้เกิดการทำงานแบบแยกส่วน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เพิ่งมีการถ่ายโอนในระยะแรก

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจ สอน./รพ.สต. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อบจ. ได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการภารกิจ สรุปได้ดังนี้

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงาน สอน./รพ.สต. และหรือจัดตั้งศูนย์ประสานงาน เครือข่าย สอน./รพ.สต. ระดับอำเภอเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ประสานงาน กลั่นกรอง และติดตามผลการปฏิบัติงานของ สอน./รพ.สต.

(๒) มีระบบพี่เลี้ยง โดยสำนัก/กองต่าง ๆ ใน อบจ. ให้คำแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของ สอน./รพ.สต. ในส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการจัดตั้งกลุ่มไลน์ให้คำปรึกษา และการออกนิเทศติดตามงาน

(๓) บูรณาการความร่วมมือ/ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อลดข้อจำกัดด้านทรัพยากร และเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของ สอน./รพ.สต

(๔) จัดตั้งหน่วยให้บริการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานในชุมชนเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้มากขึ้น

(๕) จัดทำระบบข้อมูลสุขภาพเพื่อใช้ในการวางแผนการจัดบริการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการประชาชน เช่น ระบบ Data Dashboard ระบบคลังยาอิเล็กทรอนิกส์ ระบบ Telemedicine เป็นต้น

(๖) เสริมสร้างศักยภาพของ กสพ. ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านระบบสุขภาพปฐมภูมิและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษาของ กสพ. เพิ่มเติม

๒. ด้านงบประมาณ

๒.๑ การจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณสุขของ สอน. และ รพ.สต. ถ่ายโอน ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ก.ถ. กำหนด ทำให้ อบจ. ไม่สามารถบริหารจัดการภารกิจ สอน./รพ.สต. ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้

๒.๒ แนวทางการจัดสรรงบประมาณจาก สปสช. ไม่ชัดเจน และ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน บางแห่งได้รับจัดสรรงบประมาณจาก สปสช. ลดลงจากที่เคยได้รับก่อนการถ่ายโอน

๒.๓ การจัดสรรเงินค้ำจ่ายจากโรงพยาบาลแม่ข่ายยังไม่เรียบร้อย โดยเป็นเงินงบประมาณเดิมที่ สอน./รพ.สต. ได้รับจัดสรรจาก สปสช. ก่อนการถ่ายโอนและยังมีเหลือค้ำอยู่ที่โรงพยาบาลแม่ข่าย ซึ่งไม่สามารถโอนให้ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอนมาสังกัด อบจ. ได้ เนื่องจากการโอนเงินงบประมาณข้ามหน่วยบริการต่างสังกัด

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจ สอน./รพ.สต. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อบจ. ได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านงบประมาณ สรุปได้ดังนี้

(๑) ทำบันทึกข้อตกลงกับโรงพยาบาลแม่ข่าย โดยใช้กลไก กสพ. ในการจัดสรรเงินจาก สปสช. ให้แก่ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน

(๒) สมทบงบประมาณให้แก่ สอน./รพ.สต. เพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินงานและการให้บริการประชาชน

๓. ด้านบุคลากร

๓.๑ อบจ. มีบุคลากร สอน./รพ.สต. ไม่ครบตามกรอบอัตรากำลัง และไม่สามารถสรรหาได้เต็มตามกรอบฯ ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนบุคลากร โดยเฉพาะสาขาวิชาชีพขาดแคลน เช่น พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข ทันตภิบาล แพทย์แผนไทย เป็นต้น

๓.๒ สอน./รพ.สต. บางแห่ง มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ไม่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและคณะผู้ให้บริการ) รวมทั้งการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการ (เครือข่ายบริการ) ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ (ไม่มีแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล สหวิชาชีพ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและชั่วโมงการให้บริการ)

๓.๓ กรณี อบจ. รับโอนบุคลากรจากหน่วยงานอื่นเพื่อปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. โดยต้องเบิกจ่ายจากงบประมาณของ อบจ. เอง กลายเป็นภาระค่าใช้จ่ายด้านการบริหารงานบุคคลตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้ อบจ. ไม่สามารถสรรหาบุคลากรเพื่อเติมเต็มตามกรอบอัตรากำลังของ สอน./รพ.สต. ได้

๓.๔ บุคลากรของ สอน./รพ.สต. ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงโรงพยาบาลและหน่วยบริการสาธารณสุขของ อบต. และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยบริการสาธารณสุขของ อบต. รวมถึงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ฯลฯ ของกระทรวงมหาดไทย เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานบุคคล เป็นต้น ทำให้การดำเนินงานมีความติดขัดและล่าช้า

๓.๕ ขาดการวางแผนที่ชัดเจนในการส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากรตามคุณสมบัติและช่วงเวลาที่เหมาะสม

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจ สอน./รพ.สต. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อบจ. ได้มี **แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านบุคลากร** สรุปได้ดังนี้

(๑) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ สสจ. เพื่อขอรับการสนับสนุนแพทย์และทีมสหวิชาชีพจากโรงพยาบาลแม่ข่าย โดยผ่านมติที่ประชุม กสพ.

(๒) ปรับเปลี่ยนอัตรากำลังนักวิชาการสาธารณสุขให้ไปช่วยปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. ที่ขาดบุคลากรจนไม่สามารถจัดบริการได้ และให้พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในกองสาธารณสุขลงปฏิบัติงานในหน่วยบริการในวันคลินิกที่จำเป็นต้องใช้พยาบาลวิชาชีพ

(๓) ให้ สอน./รพ.สต. ช่วยเหลือการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน โดยการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในลักษณะโซนพื้นที่บริการหรือพื้นที่ใกล้เคียง

(๔) เพิ่มบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเพื่อช่วยลดภาวะการพึ่งพา และการรักษาด้วยการแพทย์แผนปัจจุบัน

(๕) ให้บริการคลินิกนอกเวลาเพื่อลดข้อจำกัดกรณีไม่มีแพทย์ปฏิบัติงานประจำ รวมทั้งให้บริการประชาชนที่ไม่สะดวกเข้ารับบริการในวันและเวลาราชการได้

(๖) ปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลังของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนให้เหมาะสมกับปริมาณงาน และขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

(๗) ชักซ้อมความเข้าใจให้แก่บุคลากร สอน./รพ.สต. เกี่ยวกับระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการปฏิบัติของ อบต. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงโรงพยาบาลและหน่วยบริการสาธารณสุขของ อบต. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยบริการสาธารณสุขของ อบต. และระเบียบ/คำสั่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยี

๔.๑ การส่งมอบวัสดุครุภัณฑ์ที่มีความล่าช้าเนื่องจากการลงทะเบียนไม่ครบถ้วน/ไม่เป็นปัจจุบัน

๔.๒ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์มีความชำรุดทรุดโทรม ไม่เพียงพอ/ไม่ครบถ้วนต่อการให้บริการประชาชน

๔.๓ อบจ. มีการจัดหาโปรแกรม/แอปพลิเคชันที่หลากหลายมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลของ สอน./รพ.สต. ทำให้ไม่มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่เป็นมาตรฐานและสิ้นเปลืองงบประมาณ

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจ สอน./รพ.สต. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อบจ. ได้มี **แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยี** สรุปได้ดังนี้

(๑) สนับสนุนการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ทางการแพทย์ให้ สอน./รพ.สต. ที่ขาดแคลน

(๒) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับพื้นที่ของ อบจ.

๕. ด้านการส่งมอบ – รับมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๕.๑ การส่งมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ยังไม่เรียบร้อยโดยพบปัญหา เช่น การขึ้นทะเบียนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ถูกต้อง/ไม่มีการขึ้นทะเบียน/มีการรื้อถอนโดยไม่ได้อำนาจออกจากระบบ ที่ดินหลายแห่งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่สาธารณะ ที่ธรณีสงฆ์ โดยยังไม่มีมีการขอใช้พื้นที่จากหน่วยงานอย่างถูกต้อง ฯลฯ ส่งผลให้ อบจ. ไม่สามารถขอรับการจัดสรรงบประมาณและอุดหนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมได้

๕.๒ แนวทางการส่งมอบ – รับมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ชัดเจน โดยแต่ละหน่วยงานมีระเบียบหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ยุ่งยากและล่าช้า

ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหการส่งมอบ – รับมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ สอน./รพ.สต. ฝ่ายโอนดังกล่าว อบจ.แพร่ ได้มี**แนวทางในการแก้ไขปัญหา**โดยใช้กลไกคณะกรรมการร่วม ๔ ฝ่าย ประกอบด้วย อบจ.แพร่ สสจ.แพร่ สำนักงานธนาภิรักษ์พื้นที่แพร่ และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดแพร่ เพื่อพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงและวางแผนในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการส่งมอบ – รับมอบที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สรุปและข้อเสนอแนะ

การติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘ สามารถประมวลสรุปผลการติดตาม และข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

สรุปผลการติดตาม

๑. การบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ของ อบจ. ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

ผลการติดตามในภาพรวม พบว่า อบจ. ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน ตามแนวทางการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ตามประกาศ ก.ก.ถ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ เพื่อรองรับการเป็นหน่วยบริหารจัดการสุขภาพปฐมภูมิ รวมทั้งได้มีการกำหนด/พัฒนาแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่เพื่อให้การบริหารจัดการ ภารกิจ สอน./รพ.สต. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน ไม่ต่ำกว่าที่ส่วนราชการเดิมเคยปฏิบัติหรือพัฒนาให้เกิดวัตรกรรมการดำเนินงานที่มีผลการให้บริการดียิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จาก อบจ. มีการจัดทำโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังกองสาธารณสุข สรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคลากร ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อปฏิบัติงานภายในกองสาธารณสุข เตรียมความพร้อมปัจจัยการดำเนินงาน ปรับปรุง การปฏิบัติงานในกองสาธารณสุขเพื่อรองรับงานที่มีความหลากหลายและปริมาณเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนจัดให้มีกลไก การติดต่อประสานงานระหว่างกองสาธารณสุขและ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับปรุงแผนอัตรากำลัง ๓ ปี เร่งรัดการสรรหาบุคลากรทดแทนและเติมเต็มให้แก่ สอน./รพ.สต. ตามกรอบ อัตรากำลัง รวมถึงการปรับเปลี่ยนและหมุนเวียนอัตรากำลังของ สอน./รพ.สต. ในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อบรรเทาปัญหา การขาดแคลนบุคลากร มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ/หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร สอน./รพ.สต. ตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน โดยการเปิดสอบปรับเปลี่ยน สายงานและการประเมินเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น นอกจากนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไป อย่างราบรื่น อบจ. ได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณสมทบให้แก่ สอน./รพ.สต. เพิ่มเติมจากเงินอุดหนุนที่ได้รับเพื่อให้ มีงบประมาณเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. เพื่อแบ่งเบา ภาระงานของเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. จากที่เคยต้องปฏิบัติอยู่เดิม รวมทั้งมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณ ให้แก่ ผอ.รพ.สต. ในการอนุมัติใช้เงินบำรุงก่อนนี้ผูกพันและการอนุมัติโครงการที่ต้องใช้เงินบำรุง สอน./รพ.สต. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงโรงพยาบาลและหน่วยบริการสาธารณสุขของ อบท. พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้การบริหารงานมีความคล่องตัวมากขึ้น ทั้งนี้ ในภาพรวมพบว่า สอน./รพ.สต. มีงบประมาณ และเงินบำรุงเฉลี่ยรายแห่งเพิ่มขึ้นภายหลังการถ่ายโอนมาสังกัด อบจ.

ในด้านการบริหารภารกิจด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ พบว่า อบจ. ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความเข้าใจให้นายแพทย์ สสจ. เป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของบุคลากร ในสังกัด สอน./รพ.สต. และบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง อบจ. และ สสจ. เพื่อพัฒนาศักยภาพของ อบจ. ในด้านสาธารณสุขมูลฐานและการบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ มีการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ตามหลักเกณฑ์ของ สปสช. ให้ความสำคัญกับการดำเนินการให้ สอน./รพ.สต. ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการกับ

สพช. ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ รวมทั้งการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิตามกฎหมายว่าด้วยระบบสุขภาพปฐมภูมิ สำหรับการกำกับดูแลการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิของ สอน./รพ.สต. ยังคงถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานหน่วยบริการปฐมภูมิของกระทรวงสาธารณสุขเนื่องจากยังไม่มีมีการจัดทำหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. ที่เป็นมาตรฐานกลาง การบริหารจัดการระบบสารสนเทศบันทึกเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพส่วนใหญ่ยังใช้แนวทางการดำเนินงานในรูปแบบเดิม ควบคู่กับการพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพและระบบ Data Dashboard ของ อบจ. เอง ในส่วนการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาของ อบจ. โดยส่วนใหญ่ยังดำเนินการผ่านหน่วยบริการประจำแม่ข่าย (CUP) ในขณะที่การจัดหาเวชภัณฑ์ยาให้แก่ สอน./รพ.สต. โดย อบจ. เอง ยังคงมีเภสัชกรจากโรงพยาบาลแม่ข่ายและ สสจ. เป็นที่ปรึกษา

การดำเนินการของ กสพ. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ คณะอนุกรรมการสุขภาพระดับอำเภอ และคณะอนุกรรมการ/คณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการกำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติราชการของ สอน./รพ.สต. ผ่านกลไกคณะอนุกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่/คณะอนุกรรมการสุขภาพระดับอำเภอก่อนเสนอ กสพ. พิจารณา ควบคู่กับการนิเทศติดตามงานโดยกองสาธารณสุข ในส่วนของการกำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัด ถึงแม้ว่าโดยส่วนใหญ่จะยังใช้ตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุขเป็นหลัก แต่ได้มีการพิจารณาปรับเกณฑ์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท/ศักยภาพของ สอน./รพ.สต. เพิ่มมากขึ้น โดยบางแห่งมีการปรับเพิ่มตัวชี้วัดที่เป็นจุดเน้นของ อบจ. เอง หรือกำหนดตัวชี้วัดโดยบูรณาการร่วมกับ สสจ. นอกจากนี้ พบว่า อบจ. ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภาคประชาชน โดยมี กสพ. เป็นกลไกสำคัญในการประสานความร่วมมือ ตลอดจนการดำเนินงานร่วมกับ สสส. จัดทำแผนงานร่วมทุนสนับสนุนการสร้างสุขภาวะในพื้นที่

๒. คุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิของ สอน./รพ.สต. สังกัด อบจ. ตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิของกระทรวงสาธารณสุข

ผลการดำเนินงานของ อบจ. ด้านคุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิในภาพรวมพบว่า ได้ดำเนินการตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ โดยกำกับดูแลให้ สอน./รพ.สต. มีการให้บริการและพัฒนาระบบคุณภาพการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิแบบองค์รวมที่ทั่วถึงและมีคุณภาพ ทั้งการจัดบริการตามสภาพปัญหาสำคัญของพื้นที่ (OTOP) การตรวจรักษาโรคเบื้องต้น การวินิจฉัยรักษาและทำหัตถการเบื้องต้น การฝากครรภ์ การตรวจประเมินพัฒนาการตามวัยและให้วัคซีนตามเกณฑ์ การคัดกรองรักษา และป้องกันภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD) งานบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ รวมถึงการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านเพื่อให้บริการสุขภาพ การฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชน ตลอดจนการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคเรียบร้อยแล้ว อีกทั้งได้มีการส่งเสริมการจัดบริการด้านทันตสาธารณสุข แพทย์แผนไทย และกายภาพบำบัดในหน่วยบริการที่มีความพร้อมและศักยภาพ มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ สสจ. ในการขอรับสนับสนุนแพทย์และทีมสหวิชาชีพจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการจัดบริการของ สอน./รพ.สต. เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเพิ่มช่องทางและการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการของประชาชนที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในพื้นที่ สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นและสอดคล้องกับการให้บริการ การมีระบบส่งต่อ – รับกลับ การบริหารจัดการระบบยาและเวชภัณฑ์โดยการมีส่วนร่วมของเภสัชกรโรงพยาบาลแม่ข่ายและ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพการให้บริการของ สอน./รพ.สต. โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และศักยภาพในการจัดการสุขภาพของตนเองและครอบครัว สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงการป้องกันและควบคุมโรคในระดับชุมชน

นอกจากนี้ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานและคุณภาพการให้บริการประชาชน อบจ. ได้ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาใช้สนับสนุนการบริหารจัดการภารกิจ ตลอดจนริเริ่มดำเนินโครงการนำร่องในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนา/ยกระดับการดำเนินงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อเป็นต้นแบบสำหรับพื้นที่อื่น ๆ นำไปปรับใช้ต่อไป เช่น การพัฒนานวัตกรรมสุขภาพชุมชนภายใต้แนวคิดการพัฒนาระบบสุขภาพโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การพัฒนาโครงสร้างองค์กรแบบแนวราบ (Flat Organization) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานระดับพื้นที่ การดำเนินโครงการศูนย์สร้างสุขชุมชนเพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณะด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชน การพัฒนาระบบ Data Dashboard และระบบข้อมูลสุขภาพเพื่อใช้ในการบริหารจัดการและวางแผนการดำเนินงาน การบริการสุขภาพปฐมภูมิระหว่าง อบจ. กับ สอน./รพ.สต. การพัฒนาระบบคลังยาอิเล็กทรอนิกส์เพื่อบริหารจัดการยา และเวชภัณฑ์ของ สอน./รพ.สต. เป็นต้น

๓. ความเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ต่อการดำเนินงานภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ.

ผลการติดตามความเห็นของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ สอน./รพ.สต. ต่อการดำเนินงานภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ในภาพรวมมีความเห็นว่า การดำเนินงานด้านการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเป็นระยะเปลี่ยนผ่าน สำหรับการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการภารกิจ สอน./รพ.สต. มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในเรื่องการบริหารจัดการ โครงสร้างและอัตรากำลัง งบประมาณและการเงิน และภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนในด้านการบริหารงานภายใน สอน./รพ.สต. ความเพียงพอของงบประมาณในการจัดบริการด้านสาธารณสุขอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ ความคล่องตัวในการบริหารจัดการของ ผอ.รพ.สต. และการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพในพื้นที่ รวมถึงสัมพันธ์ภาพและการประสานงานระหว่าง ผอ.รพ.สต. กับผู้บริหารและบุคลากร อบจ. ในขณะเดียวกัน ความพึงพอใจของบุคลากร สอน./รพ.สต. และความพึงพอใจของประชาชนเมื่อเข้ารับบริการที่ สอน./รพ.สต. ภายหลังการถ่ายโอนมาสังกัด อบจ. ก็มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ดีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ การเข้าถึงยา เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยี รวมทั้งระบบข้อมูลสุขภาพ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

๔. ปัญหา/ข้อจำกัด

ผลการติดตามในภาพรวม พบว่า ปัญหาและข้อจำกัดในการบริหารจัดการภารกิจ สอน./รพ.สต. ของ อบจ. ที่พบในการติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ยังไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของ สอน./รพ.สต. รวมทั้งทำให้การถ่ายโอนภารกิจเกิดภาวะชะงักงัน โดยพบว่า โครงสร้างของ อบจ. ไม่สามารถรองรับการบริหารจัดการภารกิจและบุคลากรของ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ อบจ. ที่รับถ่ายโอน สอน./รพ.สต. จำนวนมาก การกำหนดโครงสร้างอัตรากำลังและการจัดสรรงบประมาณให้แก่ สอน./รพ.สต. ตามขนาดเล็ก/กลาง/ใหญ่ ไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรในความรับผิดชอบและภาระงานที่แท้จริง การขาดแคลนบุคลากร โดยเฉพาะตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข ทันตภิบาล และแพทย์แผนไทย อบจ. ไม่มีผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตำแหน่งนายแพทย์/ทันตแพทย์/เภสัชกรในการเป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม/ทันตกรรม/เภสัชกรรมของผู้ปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนได้เอง บาง สอน./รพ.สต. มีบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุขไม่เพียงพอต่อการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ อีกทั้งการสรรหาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. ทดแทนในตำแหน่งที่ว่างโดยต้องเบิกจ่ายค่าตอบแทนจากงบประมาณของ อบจ. เอง ก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายด้านการบริหารงานบุคคล

ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้ อบจ. มีข้อจำกัดในการสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังคงพบปัญหาข้อติดขัดด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากการจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณสุขของ สอน. และ รพ.สต. ถ่ายโอนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ก.ธ. กำหนด การจัดสรรงบประมาณจาก สปสช. ยังคงไม่มีแนวทางที่ชัดเจน สอน./รพ.สต. บางแห่งได้รับจัดสรรงบประมาณจาก สปสช. ลดลงจากที่เคยได้รับก่อนการถ่ายโอน การจัดสรรเงินค้ำจ่ายจากโรงพยาบาลแม่ข่ายยังไม่เรียบร้อย รวมถึงการปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงโรงพยาบาลและหน่วยบริการสาธารณสุขของ อบต. และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยบริการสาธารณสุขของ อบต. เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทภายหลังการถ่ายโอนยังคงไม่แล้วเสร็จ การจัดหาโปรแกรมมาใช้ในการบริหารจัดการและเชื่อมโยงข้อมูล สอน./รพ.สต. ของแต่ละ อบจ. มีความหลากหลายและทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ กสพ. ยังไม่สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดได้ครบถ้วน รวมทั้งปัญหาความยุ่งยากและล่าช้าในการส่งมอบอาคารและที่ดินของ สอน./รพ.สต. จากกระทรวงสาธารณสุขให้แก่ อบจ. ซึ่งยังไม่มีการกำหนดแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน ทำให้ อบจ. ไม่สามารถขอรับจัดสรรงบประมาณและอุดหนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมได้

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การบริหารจัดการภารกิจ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศ ก.ก.ธ. เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ รวมทั้งการให้บริการของ สอน./รพ.สต. เป็นไปอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ จึงเห็นสมควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

ที่	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ด้านการบริหารภารกิจ		
๑.	การปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของ อบจ. และ สอน./รพ.สต. ถ่ายโอน ให้สามารถรองรับปริมาณงานและการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
	<u>ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย</u> ๑.๑ ทบทวนและปรับปรุงการกำหนดโครงสร้างอัตรากำลังของ สอน./รพ.สต. ตามเกณฑ์ประชากร ซึ่งกำหนดให้ สอน./รพ.สต. ขนาดเล็ก มีบุคลากร ๗ อัตรา รับผิดชอบประชากร น้อยกว่า ๓,๐๐๐ คน / ขนาดกลาง มีบุคลากร ๑๒ อัตรา รับผิดชอบประชากร ๓,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ คน / ขนาดใหญ่ มีบุคลากร ๑๔ อัตรา รับผิดชอบประชากรมากกว่า ๘,๐๐๐ คน ให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรในความรับผิดชอบและภาระงานที่แท้จริง เนื่องจาก สอน./รพ.สต. บางแห่งมีประชากรในความรับผิดชอบมากกว่า ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ คน	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ อบต.
	<u>ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ</u> ๑.๒ กำหนดแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังบุคลากรกองสาธารณสุขของ อบจ. ให้สามารถรองรับภาระงานที่เพิ่มขึ้นจากการรับโอนภารกิจ สอน./รพ.สต. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการปรับปรุงโครงสร้างกองสาธารณสุขให้มีตำแหน่งแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร เพื่อเป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรม และ	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ที่	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	เกสซ์กรรม ของผู้ปฏิบัติงานใน สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอน ทั้งนี้ อาจพิจารณารวมถึงการรองรับภาระงานที่เพิ่มขึ้นด้านการคลังและการเจ้าหน้าที่ด้วย	
	๑.๓ สนับสนุนให้ อบจ. ปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลังของ สอน./รพ.สต. ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ และบริบทการให้บริการ รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติให้แก่ อบจ. กรณีการขอปรับขนาดของ สอน./รพ.สต. ตามเกณฑ์ประชากร (ขนาดเล็ก/กลาง/ใหญ่) เนื่องจากมีประชากรในความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถรองรับการจัดสรรอัตรากำลังและงบประมาณได้สอดคล้องกับภาระงานและการให้บริการประชาชน	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒.	การพัฒนากระบวนงานข้อมูลกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. เพื่อการจัดการข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน มีความปลอดภัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานและการจัดบริการให้แก่ประชาชน	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย - เร่งรัดดำเนินการพัฒนากระบวนงานข้อมูลกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพของ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. ทุกแห่ง เพื่อการบริหารจัดการข้อมูลที่เป็นเอกภาพ มีความปลอดภัยสามารถใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการข้อมูล การรายงานผลการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนและไม่เป็นภาระทางงบประมาณของแต่ละ อบจ. ที่จะต้องจัดทำระบบฐานข้อมูลด้วยตัวเอง	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ อบท.
๓.	การสนับสนุนให้ กสพ. ดำเนินการตามประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ๓.๑ กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และแนวทางการบริหารภารกิจด้านสาธารณสุขมูลฐาน และการจัดบริการปฐมภูมิ ของ กสพ. ในการจัดตั้ง “กลุ่มพื้นที่สุขภาพของ อบจ.” เพื่อรับผิดชอบ ประสานงาน และกำกับดูแล สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. ภายในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง และการจัดให้มี “คณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุข” เพื่อรับผิดชอบดูแลและกำกับการดำเนินงานของ สอน./ รพ.สต. แต่ละแห่งที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. ตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ตามประกาศ ก.ก.ถ. ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้ กสพ. ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และแนวทางที่ ก.ก.ถ. กำหนด	คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ อบท.
	๓.๒ พิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาระบบสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพปฐมภูมิให้เป็น “ระบบตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net)” ให้กับประชาชนในพื้นที่ และการพัฒนา อสม. ให้เป็นผู้ช่วยประกอบวิชาชีพการสาธารณสุข ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน ที่เป็นมาตรฐานกลางเพื่อให้ กสพ. นำไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ๓.๓ กำกับดูแลให้ อบจ. โดย กสพ. ขับเคลื่อนการดำเนินการกิจ สอน./รพ.สต. ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดอย่างครบถ้วน ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนา กลไกความร่วมมือ/การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบสุขภาพปฐมภูมิของทุกภาคส่วนเพื่อลดข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของ สอน./รพ.สต. ตลอดจนกำหนดแนวทางการกำกับดูแลและประเมินผลการดำเนินงานของ	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ที่	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	สอน./รพ.สต. ให้ครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการทำงานและคุณภาพการให้บริการ โดยมีความเหมาะสมกับบริบทและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน	
๔.	การทดลองพื้นที่นำร่อง (sandbox) เพื่อค้นหาแนวทางการบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. สำหรับเป็นต้นแบบที่จะนำไปสู่การพัฒนาแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ - พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์/แนวทางการจัดทำ sandbox เพื่อทดลองหรือค้นหาแนวทางการดำเนินงาน/การบริหารจัดการ สอน./รพ.สต. ที่มีความยืดหยุ่นและคล่องตัว รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบให้กับ อบจ. และ สอน./รพ.สต. อื่น ๆ ได้	คณะอนุกรรมการบริหาร การกิจถ่ายโอนด้าน สาธารณสุขให้แก่ อบป. / กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น
ด้านงบประมาณ		
๕.	การจัดสรรงบประมาณให้แก่ สอน./รพ.สต. อย่างเหมาะสม/สอดคล้องและเพียงพอต่อการดำเนินงานตามภาระหน้าที่และบริบทภายหลังการถ่ายโอน	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ๕.๑ พิจารณากำหนดแนวทางการโอนงบประมาณจาก สปสช. ให้แก่ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. โดยการแก้ไขระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเงินบำรุงของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือให้ สปสช. พิจารณาออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. หรือ ก.ก.ถ. พิจารณากำหนดประกาศเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชี เพื่อให้ สอน./รพ.สต. ในสังกัด อบจ. สามารถเบิกจ่ายเงินบำรุงของหน่วยบริการจาก สปสช. ได้โดยตรง	คณะอนุกรรมการบริหาร การกิจถ่ายโอนด้าน สาธารณสุขให้แก่ อบป. / กระทรวงสาธารณสุข / สปสช.
	๕.๒ กำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่ชัดเจน โดยมีเกณฑ์กลางหรือเกณฑ์ขั้นต่ำในการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยบริการ ซึ่งหน่วยบริการประจำ (CUP) และ สอน./รพ.สต. สามารถทำความเข้าใจเพื่อปรับให้เหมาะสมกับการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ได้ ทั้งนี้ งบประมาณที่ สอน./รพ.สต. ได้รับจัดสรรต้องไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับก่อนการถ่ายโอน	
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ๕.๓ พิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการจัดบริการของ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. ให้เป็นไปตามประกาศ ก.ก.ถ. คือ ขนาดเล็ก ๑ ล้านบาทต่อปี ขนาดกลาง ๑.๕ ล้านบาทต่อปี และขนาดใหญ่ ๒ ล้านบาทต่อปี เนื่องจากเป็นงบประมาณที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการและการพัฒนาศักยภาพ สอน./รพ.สต. ของ อบจ.	สำนักงานงบประมาณ
ด้านบุคลากร		
๖.	การกำหนดมาตรการเร่งด่วนระยะสั้นเพื่อแก้ไขปัญหาบุคลากร สอน./รพ.สต. ขาดแคลน ควบคู่กับการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะยาว และการวางแผนพัฒนาอัตรากำลังบุคลากร สอน./รพ.สต. เพื่อให้มีบุคลากรที่เพียงพอและมีศักยภาพในการให้บริการประชาชน	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ๖.๑ กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรของ สอน./รพ.สต. โดยเฉพาะกลุ่มสาขาวิชาชีพขาดแคลน ทั้งมาตรการเร่งด่วนระยะสั้น และการดำเนินการอย่างเป็นระบบในระยะยาว โดยร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข สถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น

ที่	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีบุคลากรเพียงพอต่อการให้บริการประชาชน ตลอดจนสามารถจัดบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
	๖.๒ กำหนดให้การสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ว่างตามกรอบโครงสร้างอัตราค่าจ้างของ สอน./รพ.สต. ทั้งกรณีการรับโอนบุคลากรนอกระยะเวลาการเปิดรับถ่ายโอนบุคลากรที่กำหนดในแต่ละปีงบประมาณ และการจ้างพนักงาน/ลูกจ้างเพื่อปฏิบัติงานทดแทนในตำแหน่งที่ยังไม่สามารถสรรหาบุคคลเพื่อบรรจุแต่งตั้งในตำแหน่งที่ว่างได้ ซึ่งต้องใช้เงินรายได้ของ อบจ. ไปจ่ายเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง และประโยชน์ตอบแทนอื่น ไม่นับรวมเป็นภาระค่าใช้จ่ายด้านการบริหารงานบุคคลตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ อบจ. สามารถสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติงานและให้บริการประชาชนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ	สำนักงาน คณะกรรมการกลาง ข้าราชการองค์การ บริหารส่วนจังหวัด
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ๖.๓ จัดทำคู่มือการบริหารงานบุคคลในส่วนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. เพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนกำกับดูแลให้ อบจ. ดำเนินการส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร สอน./รพ.สต. ถ่ายโอนตามคุณสมบัติและช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยกำหนดปฏิทิน/ระยะเวลา ดำเนินการที่ชัดเจน	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น
ด้านการส่งมอบ – รับมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง		
๗.	การกำหนดแนวทางการส่งมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ สอน./รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ที่รับถ่ายโอนให้ชัดเจนครอบคลุมทั้งที่ราชพัสดุและที่ดินที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย - กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาการส่งมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอนให้แก่ อบจ. ที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ/ยังไม่มี การขออนุญาตใช้พื้นที่จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ที่ดินซึ่งได้รับบริจาคแต่ไม่มีเอกสารหลักฐาน และอื่น ๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยบูรณาการร่วมกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเร่งรัดกระบวนการส่งมอบให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณที่รับการถ่ายโอน กรณีมีข้อติดขัดยังไม่สามารถส่งมอบได้ ควรกำหนดขอบเขต/แนวทางปฏิบัติให้ อบจ. สามารถเสนอคำขอรับการจัดสรรงบประมาณและดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานที่ของ สอน./รพ.สต. นั้น ๆ ได้ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการให้บริการประชาชน	คณะกรรมการบริหาร ภารกิจถ่ายโอนด้าน สาธารณสุขให้แก่ อบจ. / กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น / กระทรวงสาธารณสุข / สำนักงบประมาณ / สมาคม อบจ. แห่งประเทศไทย

ส่วนที่ ๓

ผลการติดตาม
การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำ
ให้แก่ อปท.

ส่วนที่ ๓

ผลการติดตาม การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท.

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ และ มาตรา ๑๘ กำหนดให้เทศบาล อบต. เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ รวมทั้งการสาธารณสุขโรค และ มาตรา ๑๗ กำหนดให้ อบจ. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการพัฒนาและปฏิบัติหน้าที่ของ อบท. อันการสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่าง อบท. ตลอดจนจัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของ อบท. อันที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ อบท. อันร่วมกันดำเนินการหรือให้ อบจ. จัดทำ ตามที่ ก.ก.ธ. ประกาศกำหนด โดยมีแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ส่วนราชการถ่ายโอนแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและมีปริมาณเก็บกักน้ำน้อยกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ หนอง บึง สระน้ำ บ่อน้ำบาดาล บ่อน้ำตื้น ประปาชนบทฯ ถึงเก็บน้ำฝน ฝายน้ำล้น ทำนบก ระบบส่งน้ำ แหล่งน้ำในไร่นา ฯลฯ ให้กับ อบท. ที่เป็นที่ตั้งของแหล่งน้ำนั้น โดยคำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก กรณีที่มีการใช้ประโยชน์ครอบคลุมพื้นที่ อบท. มากกว่าหนึ่งแห่ง ให้ถ่ายโอนให้ อบจ. หรืออาจถ่ายโอนให้ อบท. นั้นร่วมกันดำเนินการ โดยให้ส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจพิจารณาตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการดังกล่าวจัดทำแผนการถ่ายโอนที่ชัดเจน รวมทั้งเปลี่ยนบทบาทจากผู้ปฏิบัติเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำปรึกษาทางเทคนิค วิชาการ ตลอดจนจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและฝึกอบรมให้แก่บุคลากรของ อบท.

ก.ก.ธ. ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนการบริหารจัดการภารกิจถ่ายโอนด้านแหล่งน้ำระหว่างรัฐกับ อบท. และระหว่าง อบท. ด้วยกันเอง เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. โดยสรุปดังนี้

หัวข้อ	สาระสำคัญ
๑. ขอบเขตการถ่ายโอน	๑.๑ ส่วนราชการมีหน้าที่รับผิดชอบแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่มีปริมาณเก็บกักน้ำตั้งแต่ ๒ ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป หรือแหล่งน้ำที่มีการใช้ประโยชน์ของประชาชนครอบคลุมพื้นที่จังหวัดมากกว่า ๑ จังหวัดขึ้นไป บ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ที่หาน้ำยากซึ่งต้องใช้วิชาการด้านอุทกธรณีวิทยาชั้นสูง รวมทั้งบ่อน้ำบาดาลในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล บ่อสังเกตการณ์ และบ่อดทดสอบ

หัวข้อ	สาระสำคัญ
	๑.๒ อบท. มีหน้าที่รับผิดชอบแหล่งน้ำที่มีปริมาตรเก็บกักน้อยกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร แหล่งน้ำที่มีการใช้ประโยชน์ของประชาชนครอบคลุมพื้นที่ ๑ จังหวัด และบ่อน้ำบาดาลนอกเหนือจากที่ส่วนราชการรับผิดชอบ โดยให้ส่วนราชการถ่ายโอนสิ่งก่อสร้างและทรัพย์สินที่มีอยู่ในสภาพดีใช้งานได้ให้ อบท. หากมีสภาพชำรุดเสียหายให้ส่วนราชการดำเนินการซ่อมแซมและตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของโครงการก่อนส่งมอบให้ อบท. และถ้า อบท. มีความจำเป็นในการใช้น้ำและมีความประสงค์จะขอรับโอนแหล่งน้ำที่เกิน ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ให้ยื่นคำร้องต่อส่วนราชการและให้ ก.ก.ถ. พิจารณา
๒. ขั้นตอนการส่งมอบและรับมอบภารกิจ	ส่วนราชการที่ส่งมอบภารกิจจะต้องตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของโครงการ โดยมีหนังสือบันทึกการส่งมอบและรับมอบพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง และให้ อบท. ลงทะเบียนเป็นทรัพย์สินของ อบท. หาก อบท. ไม่ยอมรับการถ่ายโอนภารกิจให้เสนอคณะอนุกรรมการอำนวยการการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. ระดับจังหวัดพิจารณา หากไม่สามารถตกลงกันได้ให้เสนอข้อหารือต่อ ก.ก.ถ.
๓. ขั้นตอนของ อบท. หลังจากรับมอบภารกิจ	๓.๑ อบจ. มีหน้าที่จัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำทั้งจังหวัดร่วมกับส่วนราชการและทุก อบท. ในจังหวัด และมีหน้าที่จัดหาน้ำ รวมทั้งบริหารจัดการและบำรุงรักษาแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันกรณีคาบเกี่ยว อบท. ๒ แห่งขึ้นไป ทั้งนี้ อบจ. สามารถดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่ อบท. เดียวได้ในกรณี อบท. นั้นไม่มีศักยภาพและร้องขอให้ อบจ. ช่วยเหลือ และเมื่อ อบจ. ดำเนินการแล้วเสร็จให้ถ่ายโอนให้ อบท. นั้นบริหารจัดการและบำรุงรักษาต่อไป ๓.๒ อบท. อื่น (เมืองพัทยา กทม. เทศบาล และ อบต.) มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาแหล่งน้ำและจัดหาน้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและการเกษตร ที่มีปริมาณกักเก็บน้ำน้อยกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร และประชาชนใช้ประโยชน์คลุมพื้นที่ อบท. เดียวให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ของตนเองทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนการจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กทั้งที่จัดหาขึ้นเองและรับโอน
๔. ขั้นตอนของส่วนราชการ หลังจากส่งมอบภารกิจ	การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้แก่ อบท. ติดตามผลหลังการถ่ายโอน ช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำแนะนำและคำปรึกษาทางเทคนิควิชาการให้แก่ อบท. กำหนดมาตรฐานทั่วไปของแหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำ การอนุญาต การเก็บค่าใช้น้ำ กำกับดูแล อบท. การแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดทำข้อเสนอต่อ ก.ก.ถ. หากเห็นว่า อบท. เมื่อรับโอนแล้วไม่สามารถดำเนินการได้ เป็นต้น
๕. การขอรับการสนับสนุนจาก อบท. อื่น หรือส่วนราชการ	หาก อบท. ไม่สามารถดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำด้วยตนเองได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ร้องขอ อบจ. ให้ความช่วยเหลือมาดำเนินการโครงการจัดหาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ หรือ อบท. เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อเสนอคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ อบท. เพื่อก่อสร้าง ดูแลและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ

นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายด้านการยกระดับการบริหารจัดการน้ำ โดยการจัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคให้ประชาชนทุกพื้นที่เข้าถึงได้ สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ โดยมีแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทย่อยด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชนครบทุกหมู่บ้าน ชุมชนเมือง แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านที่มีอายุการใช้งานยาวนาน ลดความซ้ำซ้อนเขตบริการประปา

จัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนแหล่งน้ำต้นทุน พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐานในราคาที่เหมาะสม ลดน้ำสูญเสียในระบบจำหน่าย และการประหยัดน้ำโดยลดการใช้น้ำภาคครัวเรือน ภาคบริการ และภาคราชการ รวมทั้งนโยบายกระทรวงมหาดไทยในการขับเคลื่อนน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน ซึ่งมุ่งเน้นให้ประชาชนมีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอและเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในครัวเรือน โดยเฉพาะการซื้อน้ำดื่มสำหรับบริโภค ได้กำหนดเป้าหมายให้ อบท. ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้านให้สะอาดได้รับการรับรองคุณภาพตามประกาศกรมอนามัย เรื่อง เกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และการติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาดในที่ที่มีความเหมาะสม โดยให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ พร้อมกับให้ทุกจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชนของ อบท. ในการกำหนดกรอบ แนวทางปฏิบัติ วิธีการสำรวจวิเคราะห์ข้อมูลประปาหมู่บ้าน จัดทำแผนและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านของ อบท. ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุน อบท. ในการผลิตน้ำประปาสะอาดเพื่อให้ประชาชนใช้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ แผนขับเคลื่อนน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) กำหนดให้ อบท. ร่วมเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการพื้นฐานด้านน้ำอุปโภคบริโภคที่สะอาด ปลอดภัย และพอเพียงต่อความต้องการอย่างเท่าเทียม

ในการติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ คณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผลได้ติดตามผลการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ประกอบด้วย การส่งมอบและรับมอบภารกิจ การบริหารจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็ก และการดำเนินการกิจน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปา) โดยในภาพรวมพบว่า อบท. ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็ก มีการบรรจุโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งน้ำไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีการดำเนินงานด้านการจัดหาน้ำสะอาด การบำรุงรักษาและซ่อมแซมแหล่งน้ำ และการอนุรักษ์ฟื้นฟูรักษาสภาพแวดล้อมด้านแหล่งน้ำ อย่างไรก็ตาม การประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำของ อบจ. กับ อบท. อื่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยังขาดการประสานเชื่อมโยงที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ในส่วนของการดำเนินการกิจด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปา) พบว่าเทศบาลตำบล และ อบต. ได้ดำเนินการจัดให้มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปา) โดยการเพิ่มกำลังการผลิตน้ำประปาเพื่อให้ประชาชนมีน้ำประปาใช้ครบทุกครัวเรือน การสรรหาแหล่งน้ำดิบเพิ่มให้เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปา การควบคุมมาตรฐานการผลิตน้ำประปาให้ประชาชนสามารถดื่มได้ และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งน้ำ แต่ อบท. บางส่วนยังประสบปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาเป็นบางช่วงและหรือมีแหล่งน้ำดิบไม่เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปา รวมทั้งคุณภาพน้ำประปาไม่สามารถใช้เพื่อการบริโภคได้ โดยมีข้อเสนอแนะให้มีการกำกับดูแลให้ อบท. ดำเนินงานประปาหมู่บ้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพฯ รวมทั้งให้ อบท. กำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้านและผู้ดูแลประปาหมู่บ้าน ในการควบคุมดูแลการผลิตน้ำประปา การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพน้ำให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานที่กำหนด

สำหรับการติดตามผลการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นการติดตามต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบท. ทั้งที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน และที่บริหารจัดการโดย อบท. เอง รวมถึงการดำเนินงานด้านการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนการบริหารจัดการภารกิจถ่ายโอนด้านแหล่งน้ำ

ผลการติดตาม

๓.๑ การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบท.

การติดตามผลการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ประเด็นการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบท. ได้ดำเนินการผ่านแบบติดตามทางระบบออนไลน์ โดยสอบถามระดับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนขับเคลื่อนน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๘ รวมถึงหลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพระบบประปาหมู่บ้านของ อบท. คือ (๑) ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว หมายถึง อบท. ดำเนินการในกิจกรรมนั้นแล้ว (๒) อยู่ระหว่างดำเนินการ หมายถึง อบท. อยู่ระหว่างการดำเนินการกิจกรรมนั้น หรืออยู่ระหว่างการปรับปรุงกิจกรรมนั้น (๓) ยังไม่ได้ดำเนินการ หมายถึง อบท. ยังไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมนั้น

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์ซึ่งได้รับจาก อบท. จำนวน ๒,๔๗๐ แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลตำบล จำนวน ๘๙๔ แห่ง และ อบต. จำนวน ๑,๕๗๖ แห่ง พบว่า การจัดระบบประปาภายในพื้นที่ของ อบท. โดยส่วนใหญ่เป็นระบบประปาหมู่บ้านเพียงอย่างเดียว การบริหารกิจการระบบประปาหมู่บ้านส่วนใหญ่ดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านซึ่งสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การกำกับดูแลจาก อบท. ในขณะที่บางส่วนยังคงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการดำเนินงานมากขึ้น การผลิตน้ำประปาหมู่บ้านส่วนใหญ่ใช้น้ำทั้งจากแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำบาดาล ซึ่งมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปาเป็นบางช่วง คุณภาพของน้ำประปาหมู่บ้านที่ผลิตได้โดยส่วนใหญ่สามารถใช้ในการอุปโภคได้ แต่ยังไม่เหมาะสมสำหรับการบริโภค โดยอาจต้องนำไปผ่านกระบวนการเพิ่มเติม เช่น การต้ม เพื่อให้มีคุณภาพที่เหมาะสมกับการบริโภคมากขึ้น การตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านโดยส่วนใหญ่ดำเนินการทุกรอบระยะไม่เกินกว่า ๑ ปี นอกจากนี้ การบริการน้ำประปาภายในพื้นที่ของ อบท. (ประปานครหลวง/ประปาภูมิภาค/ประปาหมู่บ้าน) โดยส่วนใหญ่มีความครอบคลุมทุกครัวเรือน

ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบท.

ที่	ประเด็น	ผลการตอบแบบติดตาม (ร้อยละ)
๑	การจัดระบบประปาภายในพื้นที่	
	- ระบบประปานครหลวง/ประปาภูมิภาคเพียงอย่างเดียว	๘.๒๗
	- ระบบประปาหมู่บ้านเพียงอย่างเดียว	๖๕.๑๕
	- มีทั้งระบบประปานครหลวง/ประปาภูมิภาค และระบบประปาหมู่บ้าน	๒๖.๕๘
๒	รูปแบบการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน	
	- บริหารโดยคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน	๕๖.๗๕
	- บริหารโดย อบท.	๔๓.๒๕
๓	ประสิทธิภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน	
	- สามารถบริหารงานได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง	๒๓.๘๙
	- บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องมีการกำกับดูแลจาก อบท. อยู่บ้าง	๔๒.๐๗

ที่	ประเด็น	ผลการตอบแบบติดตาม (ร้อยละ)
	- การบริหารงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้างศักยภาพและการกำกับดูแลจาก อปท.	๓๔.๐๔
๔	แหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน	
	- แหล่งน้ำผิวดิน	๑๘.๒๔
	- แหล่งน้ำบาดาล	๓๔.๙๘
	- แหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำบาดาล	๔๖.๗๘
๕	ความเพียงพอของแหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน	
	- เพียงพอตลอดทั้งปี	๓๘.๒๐
	- ไม่เพียงพอเป็นบางช่วง	๕๘.๙๓
	- ไม่เพียงพอตลอดทั้งปี	๒.๘๗
๖	คุณภาพของน้ำประปาหมู่บ้านที่เหมาะสมสำหรับการอุปโภค	
	- ได้	๙๓.๑๗
	- ไม่ได้	๖.๘๓
๗	คุณภาพของน้ำประปาหมู่บ้านที่เหมาะสมสำหรับการบริโภค	
	- ได้	๒๘.๕๗
	- ไม่ได้	๗๑.๔๓
๘	การตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน	
	- ทุกรอบระยะไม่เกินกว่า ๓ เดือน	๙.๘๐
	- ทุกรอบระยะไม่เกินกว่า ๖ เดือน	๑๐.๘๔
	- ทุกรอบระยะไม่เกินกว่า ๑ ปี	๖๕.๗๗
	- อื่น ๆ	๑๓.๕๙
๙	ความครอบคลุมของบริการน้ำประปาภายในพื้นที่ (ประปานครหลวง/ประปาภูมิภาค/ประปาหมู่บ้าน)	
	- ครอบคลุมทุกครัวเรือน (ร้อยละ ๑๐๐)	๔๘.๔๕
	- ครอบคลุมไม่ครบทุกครัวเรือน แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐	๒๗.๖๘
	- ครอบคลุมไม่ครบทุกครัวเรือน โดยอยู่ระหว่างร้อยละ ๘๐ - ๙๐	๙.๘๘
	- ครอบคลุมไม่ครบทุกครัวเรือน โดยอยู่ระหว่างร้อยละ ๗๐ - ๘๐	๗.๘๐
	- ครอบคลุมน้อยกว่าร้อยละ ๗๐	๖.๑๙

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

การติดตามผลการดำเนินงานการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อปท. จากแบบติดตามออนไลน์ ประกอบกับการติดตามผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์ในพื้นที่ของ อปท. รวม ๑๕ แห่ง ใน ๑๑ จังหวัด ประกอบด้วย เทศบาลตำบล จำนวน ๙ แห่ง และ อบต. จำนวน ๖ แห่ง สรุปผลการติดตามที่สำคัญได้ ดังนี้

๑. การบำรุงรักษาระบบประปา

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อปท. ได้ดำเนินงานด้านการบำรุงรักษาระบบประปา ดังนี้

๑.๑ ดูแลตรวจสอบสภาพการใช้งานและบำรุงรักษาระบบประปาตามระยะเวลาที่กำหนด และวิธีการที่ถูกต่อง่ายต่อเนื่องสม่ำเสมอเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๖๔.๐๑ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๔.๖๖ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๑.๓๓

๑.๒ สำรองและซ่อมแซมระบบประปาที่ชำรุดให้มีสภาพพร้อมใช้งานและได้คุณภาพมาตรฐานเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๖๖.๘๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๓.๓๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๙.๘๔

๑.๓ สอดส่องดูแลการรั่วไหลของน้ำและการควบคุมปริมาณน้ำสูญเสียให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๖๗.๕๙ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๑.๓๖ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๑.๐๕

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อปท. ด้านการบำรุงรักษาระบบประปา พบว่าเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน โดย อปท. และคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาระบบประปาให้อยู่ในสภาพดี โดยมีการทำความสะอาดถังเก็บน้ำ หอถังสูง ระบบกรองน้ำ ระบบตะกอน และระบบจ่ายสารเคมี เป็นประจำสม่ำเสมอ มีการตรวจเช็คมอเตอร์ปั้มน้ำ ตรวจสอบซ่อมแซมจุดรั่วซึมของน้ำ รวมทั้งมีช่องทางรับแจ้งจากประชาชนในเรื่องการรั่วหรือชำรุดของท่อประปา โดยเจ้าหน้าที่จะออกไปดำเนินการแก้ไขทันที อย่างไรก็ตาม พบว่า การดำเนินกิจการประปาบางแห่งขาดงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาที่ชำรุดและเสื่อมสภาพตามอายุการใช้งาน ส่งผลต่อคุณภาพน้ำประปาที่ให้บริการประชาชน

ตารางที่ ๒๑ ระดับการดำเนินงานด้านการบำรุงรักษาระบบประปา

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การดูแลตรวจสอบสภาพการใช้งานและบำรุงรักษาระบบประปาตามระยะเวลาที่กำหนด และวิธีการที่ถูกต่อง่ายต่อเนื่องสม่ำเสมอ	๖๔.๐๑	๒๔.๖๖	๑๑.๓๓
๒. การสำรองและซ่อมแซมระบบประปาที่ชำรุดให้มีสภาพพร้อมใช้งานและได้คุณภาพมาตรฐาน	๖๖.๘๔	๒๓.๓๒	๙.๘๔
๓. การสอดส่องดูแลการรั่วไหลของน้ำและการควบคุมปริมาณน้ำสูญเสียให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด	๖๗.๕๙	๒๑.๓๖	๑๑.๐๕

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. การพัฒนา ขยายเขตระบบประปา เพิ่มประสิทธิภาพประปา และเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อปท. ได้ดำเนินงานด้านการพัฒนา ขยายเขตระบบประปา เพิ่มประสิทธิภาพประปา และเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ดังนี้

๒.๑ ก่อสร้างระบบประปาใหม่ในพื้นที่ที่ยังขาดแคลนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๘.๙๗ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๔.๐๗ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๖.๙๖

๒.๒ ก่อสร้างระบบประปาทดแทนของเดิมที่มีอายุการใช้งานเกิน ๓๐ ปีเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๒๕.๑๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๔.๒๓ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๕๐.๖๔

๒.๓ ขยายเขตระบบประปาที่มีอยู่เดิมเพื่อเพิ่มจำนวนครัวเรือนรับน้ำเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๒.๑๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๔๐.๗๗ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๗.๐๙

๒.๔ ปรับปรุง/เพิ่มประสิทธิภาพระบบผลิตน้ำประปา (ระบบสูบน้ำดิบ ระบบผลิตน้ำประปา และระบบจ่ายน้ำประปา) เพื่อให้สามารถผลิตน้ำประปาได้ตามมาตรฐานเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๙.๒๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๔๒.๓๔ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๘.๓๘

๒.๕ จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อผลิตน้ำประปาจากแหล่งน้ำผิวดิน (การขุดสระเก็บน้ำ ก่อสร้างสถานีสูบน้ำดิบ ฯลฯ) และ/หรือแหล่งน้ำใต้ดิน (ขุดเจาะบอบาตาล ขุดบ่อน้ำตื้น ฯลฯ) เพื่อใช้เป็นปริมาณน้ำต้นทุนที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิตน้ำประปาเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๔.๐๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๕.๗๙ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๐.๑๘

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อปท. ด้านการพัฒนา ขยายเขตระบบประปา เพิ่มประสิทธิภาพประปา และเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน พบว่า อปท. ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนี้สะอาดให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน โดยมีการจัดทำโครงการปรับปรุงซ่อมแซมขยายเขตประปาหมู่บ้าน ปรับปรุงระบบท่อส่งน้ำ ติดตั้งระบบสูบน้ำจากแหล่งน้ำดิบไปพักยังบ่อพัก/อ่างเก็บน้ำเพื่อให้เกิดการตกตะกอนก่อนนำมาผลิตน้ำประปาเพื่อให้มีความใสสะอาดมากขึ้น มีการวางแผนบริหารจัดการกรณีน้ำต้นทุนไม่เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปา โดย อปท. สนับสนุนงบประมาณในการสูบน้ำดิบจากแหล่งอื่นมายังสระประปาหมู่บ้าน มีการวางท่อ PE เชื่อมระหว่างสระน้ำธรรมชาติส่งถ่ายมายังสระน้ำต้นทุนในการผลิตน้ำประปา รวมถึงการก่อสร้างบึงกักเก็บน้ำเพิ่มเติมเพื่อไว้ในฤดูแล้ง อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมพบว่า อปท. บางแห่งยังไม่สามารถผลิตน้ำประปาให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนได้เนื่องจากมีปริมาณน้ำต้นทุนจำกัดและไม่สามารถจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนในพื้นที่เพิ่มเติมได้ อีกทั้งน้ำต้นทุนที่นำมาใช้ผลิตน้ำประปาไม่สะอาด/มีการปนเปื้อนส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำประปาที่ผลิตได้นอกจากนี้ การขยายเขตการให้บริการระบบประปา รวมถึงการก่อสร้างระบบประปาเพิ่มเติม ก็มีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ โดยเฉพาะ อปท. ขนาดเล็กที่มีงบประมาณจำกัด

ตารางที่ ๒๒ ระดับการดำเนินงานด้านการพัฒนา ขยายเขตระบบประปา เพิ่มประสิทธิภาพประปา และเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การก่อสร้างระบบประปาในพื้นที่ที่ยังขาดแคลน	๓๘.๙๗	๓๔.๐๗	๒๖.๙๖
๒. การก่อสร้างระบบประปาทดแทนของเดิมที่มีอายุการใช้งานเกิน ๓๐ ปี	๒๕.๑๓	๒๔.๒๓	๕๐.๖๔
๓. การขยายเขตระบบประปาที่มีอยู่เดิมเพื่อเพิ่มจำนวนครัวเรือนรับน้ำ	๔๒.๑๔	๔๐.๗๗	๑๗.๐๙
๔. การปรับปรุง/เพิ่มประสิทธิภาพระบบผลิตน้ำประปา (ระบบสูบน้ำดิบ ระบบผลิตน้ำประปา และระบบจ่ายน้ำประปา) เพื่อให้สามารถผลิตน้ำประปาได้ตามมาตรฐาน	๓๙.๒๘	๔๒.๓๔	๑๘.๓๘
๕. การจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อผลิตน้ำประปาจากแหล่งน้ำผิวดิน (การขุดสระเก็บน้ำ ก่อสร้างสถานีสูบน้ำดิบ ฯลฯ) และ/หรือแหล่งน้ำใต้ดิน (ขุดเจาะบอบาตาล ขุดบ่อน้ำตื้น ฯลฯ) เพื่อใช้เป็นปริมาณน้ำต้นทุนที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิตน้ำประปา	๓๔.๐๓	๓๕.๗๙	๓๐.๑๘

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓. การตรวจสอบคุณภาพของน้ำอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐาน

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบท. ได้ดำเนินงานด้านการตรวจสอบคุณภาพของน้ำอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐาน ดังนี้

๓.๑ ตรวจสอบปริมาณน้ำดิบให้เพียงพอที่จะนำมาผลิตน้ำประปาได้ตลอดทั้งปีเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๕๑.๐๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๑.๗๑ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๗.๒๑

๓.๒ ตรวจสอบคุณภาพน้ำดิบ ทั้งจากแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำบาดาล ตามมาตรฐานที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๕.๒๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๔.๓๐ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๐.๔๒

๓.๓ การตรวจสอบปริมาณน้ำประปาที่ผลิตได้ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้น้ำเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๕๓.๓๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๒.๙๗ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๓.๖๘

๓.๔ ตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาที่ผลิตได้ตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของกรมอนามัยเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๐.๑๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๗.๑๖ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๒.๖๙

๓.๕ ตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาด้วยเครื่องมือภาคสนามอย่างง่าย ณ แหล่งผลิต/แหล่งจ่ายของระบบประปาหมู่บ้าน เป็นประจำทุกไตรมาส (๓ เดือน)เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๑.๓๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๑.๙๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๖.๗๓

๓.๖ ตรวจสอบคุณภาพน้ำโดยการส่งตัวอย่างน้ำประปาหมู่บ้านให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้งเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๕๐.๒๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๘.๕๐ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๑.๒๘

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบท. ด้านการตรวจสอบคุณภาพของน้ำอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐาน พบว่า มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำดิบและน้ำประปาที่ผลิตได้ตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานที่กำหนด โดยการตรวจสอบคุณภาพน้ำด้วยเครื่องมือภาคสนามอย่างง่าย เช่น ชุดตรวจสอบค่าคลอรีนอิสระคงเหลือ ชุดตรวจหาโคลิฟอร์มแบคทีเรีย ชุดตรวจสอบค่าความขุ่นใสของน้ำ และเครื่องตรวจสอบค่า PH ในน้ำ เป็นต้น การส่งตัวอย่างน้ำไปตรวจคุณภาพกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การประปาส่วนภูมิภาค สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ฯลฯ และการทดสอบคุณภาพน้ำประปาตามมาตรฐานน้ำประปาดื่มได้กับกรมอนามัย ทั้งนี้ อบท. บางแห่งมีข้อจำกัดด้านการตรวจสอบคุณภาพน้ำเนื่องจากหน่วยงานที่ดำเนินการได้มีจำนวนน้อยและอยู่ห่างไกล รวมทั้งการส่งตัวอย่างน้ำไปตรวจสอบคุณภาพกับหน่วยงานต่าง ๆ มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง จึงกลายเป็นภาระด้านงบประมาณของ อบท. โดยเฉพาะ อบท. ขนาดเล็กที่มีงบประมาณจำกัด

ตารางที่ ๒๓ ระดับการดำเนินงานด้านการตรวจสอบคุณภาพของน้ำอุปโภคบริโภคให้ได้มาตรฐาน

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การตรวจสอบปริมาณน้ำดิบให้เพียงพอที่จะนำมาผลิตน้ำประปาได้ตลอดทั้งปี	๕๑.๐๘	๓๑.๗๑	๑๗.๒๑
๒. การตรวจสอบคุณภาพน้ำดิบ ทั้งจากแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำบาดาลตามมาตรฐานที่กำหนด	๔๕.๒๘	๓๔.๓๐	๒๐.๔๒

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ เรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ยังไม่ได้ ดำเนินการ
๓. การตรวจสอบปริมาณน้ำประปาที่ผลิตได้ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้น้ำ	๕๓.๓๕	๓๒.๙๗	๑๓.๖๘
๔. การตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาที่ผลิตได้ตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาที่ได้ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของกรมอนามัย	๓๐.๑๕	๓๗.๑๖	๓๒.๖๙
๕. การตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาด้วยเครื่องมือภาคสนามอย่างง่าย ณ แหล่งผลิต/แหล่งจ่ายของระบบประปาหมู่บ้าน เป็นประจำทุกไตรมาส (๓ เดือน)	๔๑.๓๒	๓๑.๙๕	๒๖.๗๓
๖. การตรวจสอบคุณภาพน้ำโดยการส่งตัวอย่างน้ำประปาหมู่บ้านให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	๕๐.๒๒	๒๘.๕๐	๒๑.๒๘

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๔. การบริหารกิจการระบบประปาหมู่บ้าน

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อปท. ได้ดำเนินงานด้านการบริหารกิจการระบบประปาหมู่บ้าน ดังนี้

๔.๑ กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารจัดการกิจการระบบประปาเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๐.๓๓ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๔.๒๖ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๕.๔๑

๔.๒ กำหนดอัตราค่าน้ำประปาโดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิตและความสามารถในการจ่ายค่าน้ำประปาของผู้ใช้น้ำ เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๗๔.๒๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๑.๔๔ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๔.๓๑

๔.๓ ควบคุมดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่กิจการประปาในการดูแลรักษาระบบประปา จัดเก็บค่าน้ำ จัดทำบัญชี และการดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๖๙.๗๐ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๔.๓๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๕.๙๕

๔.๔ ส่งเสริมให้คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน/ผู้บริหารกิจการระบบประปามีความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการประปาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถควบคุมดูแลรักษาระบบประปาให้มีคุณภาพมาตรฐานเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๕๑.๘๖ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๖.๔๒ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๑.๗๒

๔.๕ สนับสนุนงบประมาณจาก อปท. ในกรณีที่รายได้ของกิจการประปาไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๕.๗๙ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๗๔ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๑.๔๗

๔.๖ จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้เรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๖๑.๕๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๘.๗๘ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๙.๖๘

๔.๗ รายงานผลการดำเนินงาน และรายงานบัญชีรายรับ-รายจ่าย ให้ อปท. ทราบอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๔.๘๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๑๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๒.๙๗

๔.๘ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการและข่าวสารต่าง ๆ ให้สมาชิกผู้ใช้น้ำทราบเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๕๔.๑๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๘๙ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๒.๙๗

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบท. ด้านการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้านพบว่า ระบบประปาหมู่บ้านที่บริหารงานโดย อบท. เอง โดยส่วนใหญ่มีการจัดทำเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ เรื่องการบริหารจัดการประปา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขบังคับใช้กับงานกิจการประปาที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ มีการประชุมประชาคมหมู่บ้านในการกำหนดอัตราค่าใช้น้ำโดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิตและความสามารถในการจ่ายค่าน้ำประปาของผู้ใช้น้ำ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรด้านงานกิจการประปา โดยมีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถบริหารจัดการระบบประปาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนขอระบบประปาหมู่บ้านที่บริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือและกำกับดูแลการดำเนินงานจาก อบท. ทำให้การบริหารจัดการระบบประปาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดย อบท. มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบริหารกิจการประปาฯ จัดทำบันทึกข้อตกลงกับคณะกรรมการฯ มีคำสั่งแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ และให้คณะกรรมการฯ วางระเบียบใช้บังคับในการบริหารกิจการประปาของตนเองโดยเสนอ อบท. ให้ความเห็นชอบก่อนบังคับใช้ รวมทั้งการรายงานผลการดำเนินงานและรายงานบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้ อบท. ทราบ โดย อบท. ให้การสนับสนุนงบประมาณในส่วนที่เกินศักยภาพ ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมพบว่า มี อบท. จำนวนหนึ่งที่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบท. ในการกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๘ เนื่องจาก อบท. ไม่มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับในการกำกับดูแล ตลอดจนสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการฯ แต่ละแห่งกำหนดระเบียบในการบริหารกิจการประปา รวมถึงอัตราค่าใช้น้ำและวิธีการจ่ายค่าตอบแทน/เบี้ยประชุมคณะกรรมการกันเอง โดยไม่ได้เสนอ อบท. ให้ความเห็นชอบ รวมทั้งไม่มีการรายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนรายงานบัญชีรายรับ-รายจ่าย ให้ อบท. ทราบแต่อย่างใด ทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งยังทำให้คุณภาพการผลิตน้ำประปา รวมถึงการเรียกเก็บค่าใช้น้ำภายในเขตพื้นที่ อบท. มีความเลื่อมล้ำกัน

ตารางที่ ๒๔ ระดับการดำเนินงานด้านการบริหารกิจการระบบประปาหมู่บ้าน

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารจัดการกิจการระบบประปา	๗๐.๓๓	๑๔.๒๖	๑๕.๔๑
๒. การกำหนดอัตราค่าน้ำประปาโดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิตและความสามารถในการจ่ายค่าน้ำประปาของผู้ใช้น้ำ	๗๔.๒๕	๑๑.๔๔	๑๔.๓๑
๓. การควบคุมดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่กิจการประปาในการดูแลรักษาระบบประปา จัดเก็บค่าน้ำ จัดทำบัญชี และการดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กำหนด	๖๙.๗๐	๑๔.๓๕	๑๕.๙๕
๔. การส่งเสริมให้คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน/ผู้บริหารกิจการระบบประปามีความรู้ความสามารถในการ	๕๑.๘๖	๒๖.๔๒	๒๑.๗๒

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ เรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ยังไม่ได้ ดำเนินการ
บริหารกิจการประปาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถควบคุมดูแลรักษา ระบบประปาให้มีคุณภาพมาตรฐาน			
๕. การสนับสนุนงบประมาณจาก อปท. ในกรณีที่รายได้ของกิจการประปา ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน	๔๕.๗๙	๒๒.๗๔	๓๑.๔๗
๖. การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้	๖๑.๕๔	๑๘.๗๘	๑๙.๖๘
๗. การรายงานผลการดำเนินงาน และรายงานบัญชีรายรับ-รายจ่าย ให้ อปท. ทราบอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง	๔๔.๘๘	๒๒.๑๕	๓๒.๙๗
๘. การประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการและข่าวสารต่าง ๆ ให้สมาชิก ผู้ใช้น้ำทราบ	๕๔.๑๔	๒๒.๘๙	๒๒.๙๗

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๕. การขับเคลื่อนและพัฒนากิจการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้าน

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อปท. ได้ดำเนินงานด้านการขับเคลื่อนและ
พัฒนากิจการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้าน ดังนี้

๕.๑ สํารวจข้อมูลประปาหมู่บ้านที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อจัดทำฐานข้อมูลประปา
หมู่บ้านและน้ำดื่มสะอาดเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๘.๑๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๓.๒๘ และยังไม่ได้
ดำเนินการ ร้อยละ ๑๘.๕๔

๕.๒ พัฒนาศักยภาพผู้ดูแลระบบประปาหมู่บ้าน/แกนนำชุมชน/ อสม. เพื่อสนับสนุน
การดำเนินงานการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างง่ายเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๒.๓๘ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ
๓๔.๗๗ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๒.๘๕

๕.๓ ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการดูแลระบบประปาหมู่บ้านสำหรับผู้ดูแลระบบประปา
หมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๒๙.๐๑ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๘.๖๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔๒.๓๔

๕.๔ ถ่ายทอดความรู้ด้านการดูแลระบบประปาหมู่บ้านให้กับสมาชิกผู้ใช้น้ำเรียบร้อยแล้ว
ร้อยละ ๓๐.๘๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๙.๖๔ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๙.๕๑

๕.๕ กำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบ
ประปาหมู่บ้าน/ผู้บริหารกิจการระบบประปา และผู้ดูแลประปาหมู่บ้าน ในการควบคุมดูแลการผลิตน้ำประปา
การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ
๔๐.๔๕ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๑.๔๐ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๘.๑๕

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อปท. ด้านการขับเคลื่อนและพัฒนากิจการดำเนินงาน
ระบบประปาหมู่บ้าน พบว่า อปท. มีการกำกับดูแลและติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกิจการประปาและ
กระบวนการผลิตน้ำประปาของ อปท. ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งมีการส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม
เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านระบบประปาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการ
ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม สำหรับการกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร
กิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านในการควบคุมดูแลการผลิตน้ำประปา ในภาพรวมพบว่ายังไม่มีประสิทธิภาพ
เท่าที่ควร โดยบางแห่ง อปท. ไม่ได้เข้าไปกำกับดูแล สนับสนุนช่วยเหลือ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการฯ แต่อย่างไรก็ดี ส่งผลให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจการประปาหมู่บ้านยังไม่สามารถควบคุมดูแลการผลิตน้ำประปาให้มีคุณภาพและมาตรฐานได้ตามที่กำหนด นอกจากนี้ อปท. ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลระบบประปาหมู่บ้าน แกนนำชุมชน และ อสม. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างง่าย และการถ่ายทอดความรู้ด้านการดูแลระบบประปาหมู่บ้านให้กับสมาชิกผู้ใช้น้ำมากขึ้น

ตารางที่ ๒๕ ระดับการดำเนินงานด้านการขับเคลื่อนและพัฒนากิจการประปาหมู่บ้าน

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การสำรวจข้อมูลประปาหมู่บ้านที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลประปาหมู่บ้านและน้ำดื่มสะอาด	๔๘.๑๘	๓๓.๒๘	๑๘.๕๔
๒. การพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลระบบประปาหมู่บ้าน/แกนนำชุมชน/ อสม. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างง่าย	๓๒.๓๘	๓๔.๗๗	๓๒.๘๕
๓. การฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการดูแลระบบประปาหมู่บ้านสำหรับผู้ดูแลระบบประปาหมู่บ้าน	๒๙.๐๑	๒๘.๖๕	๔๒.๓๔
๔. การถ่ายทอดความรู้ด้านการดูแลระบบประปาหมู่บ้านให้กับสมาชิกผู้ใช้น้ำ	๓๐.๘๕	๒๙.๖๔	๓๙.๕๑
๕. การกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน/ผู้บริหารกิจการระบบประปา และผู้ดูแลประปาหมู่บ้าน ในการควบคุมดูแลการผลิตน้ำประปา การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด	๔๐.๔๕	๓๑.๔๐	๒๘.๑๕

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๖. การดำเนินการอื่น ๆ

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อปท. ได้ดำเนินงานด้านการดำเนินการอื่น ๆ

ดังนี้

๖.๑ นำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๑๙.๗๖ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๗.๙๙ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๕๒.๒๕

๖.๒ ติดตั้งเครื่องกรองน้ำในชุมชนเพื่อให้บริการน้ำดื่มสะอาดแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำหรือพื้นที่ห่างไกลเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๑๖.๕๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๗.๙๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๕๕.๕๑

๖.๓ จัดเตรียมความพร้อมรถน้ำดื่มเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำหรือพื้นที่ห่างไกลเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๔๒.๘๙ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๑๗.๙๕ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๙.๑๖

๖.๔ ติดตั้งตู้จ่ายน้ำดื่มสะอาด เพื่อให้ประชาชนมีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอและลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๑๖.๙๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๓๗.๓๘ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔๕.๗๐

๖.๕ เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่าย/ชุมชน/ประชาชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ ๓๒.๔๒ อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ ๒๗.๓๖ และยังไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๔๐.๒๒

จากการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบท. พบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้านโดยส่วนใหญ่จะเป็นการนำระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบออนไลน์มาใช้ในการกระบวนการตรวจสอบและจัดเก็บค่าใช้น้ำ เพื่อความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และตรวจสอบได้ ในขณะที่การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตน้ำประปายังมีไม่มากเท่าที่ควร โดยมีการใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อลดต้นทุนค่าไฟฟ้า ใช้เทคโนโลยีการแจ้งเตือนน้ำรั่วซึมอัตโนมัติเพื่อลดการสูญเสีย น้ำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล IOT มาใช้ในระบบการผลิตน้ำประปาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานทั้งระบบ เป็นต้น

นอกจากนี้ อบท. ได้ให้ความสำคัญกับการจัดหา น้ำสะอาดเพื่อบริการประชาชนในพื้นที่ โดยจัดให้มีจุดบริการน้ำดื่มสะอาดให้บริการในชุมชนเพื่อให้มีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอและช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน มีการจัดเตรียมรถบรรทุกน้ำเอนกประสงค์เพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่ขาดแคลนน้ำประปา รวมทั้งการขอรับการสนับสนุนความร่วมมือและบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การประสานส่วนภูมิภาค สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ศูนย์อนามัยเขตพื้นที่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในการพัฒนากระบวนการผลิตน้ำประปาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน บางแห่งมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการน้ำในชุมชน เช่น การส่งเสริมให้มีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปาที่ให้บริการในพื้นที่ การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายในการจัดการและการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน การแต่งตั้งอาสาสมัครเฝ้าระวังดูแลท่อส่งน้ำประปา เป็นต้น รวมถึงการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการรับเรื่องร้องเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การประชุม เว็บไซต์ Facebook Line Official Account ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมพบว่า อบท. ควรให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดข้อจำกัดด้านทรัพยากร การติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาด/การติดตั้งเครื่องกรองน้ำในชุมชนเพื่อให้ประชาชนมีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอ รวมทั้งควรส่งเสริมให้ภาคีเครือข่าย/ชุมชน/ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๒๖ ระดับการดำเนินงานด้านการดำเนินการอื่น ๆ

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ
๑. การนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้าน	๑๙.๗๖	๒๗.๙๙	๕๒.๒๕
๒. การติดตั้งเครื่องกรองน้ำในชุมชนเพื่อให้บริการน้ำดื่มสะอาดแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำหรือพื้นที่ห่างไกล	๑๖.๕๔	๒๗.๙๕	๕๕.๕๑
๓. การจัดเตรียมความพร้อมรถน้ำดื่มมาใช้เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำหรือพื้นที่ห่างไกล	๔๒.๘๙	๑๗.๙๕	๓๙.๑๖
๔. การติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาด เพื่อให้ประชาชนมีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอและลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน	๑๖.๙๒	๓๗.๓๘	๔๕.๗๐

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ เรียบร้อยแล้ว	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ยังไม่ได้ ดำเนินการ
๕. การเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่าย/ชุมชน/ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้าน	๓๒.๔๒	๒๗.๓๖	๔๐.๒๒

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๗. การใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อปท. พบว่า มีการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนริเริ่มดำเนินโครงการต้นแบบ/นวัตกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ดังนี้

๗.๑ เทศบาลตำบลอาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด ดำเนินโครงการพัฒนาต้นแบบการจัดทำระบบติดตามควบคุมประสิทธิภาพการบริหารน้ำประปาที่ได้อัจฉริยะ (IOT) แบบดิจิทัลออนไลน์ โดยเป็นแห่งแรกในประเทศไทยที่ใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล IOT มาใช้ในระบบการผลิตน้ำประปาทั้งระบบ เพื่อการควบคุมคุณภาพปริมาณ ตรวจสอบการส่งน้ำด้วยระบบ Big data แบบทันที (Real time) และออนไลน์ ทำให้เทศบาลมีศักยภาพในการบริหารจัดการน้ำประปาทั้งระบบ สามารถรู้จุดที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาน้ำรั่วไหลและสามารถเข้าไปจัดการแก้ไขได้อย่างแม่นยำ ช่วยลดต้นทุนค่าน้ำบริโภคของประชาชน รวมถึงประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกในการใช้และชำระค่าน้ำประปา

๗.๒ เทศบาลตำบลโตนดด้วน จ.พัทลุง ดำเนินโครงการน้ำประปาดื่มได้เทศบาลตำบลโตนดด้วน โดยการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาสำหรับบริการประชาชนให้ได้ตามเกณฑ์ชีวิตกรมอนามัย เพื่อให้มีน้ำประปาสะอาดให้บริการประชาชนได้อย่างครอบคลุมทั่วพื้นที่ ลดภาระค่าครองชีพ ลดอัตราการเจ็บป่วยจากโรคที่เกิดจากโลหะหนัก สารเคมี และเชื้อโรคที่ปนเปื้อนอยู่ในน้ำดื่ม โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพน้ำ

๗.๓ องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย จ.ลำปาง และองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสะแก จ.สุพรรณบุรี ใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ในการผลิตน้ำประปาเพื่อลดต้นทุนค่าไฟฟ้า

๗.๔ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง จ.ขอนแก่น ใช้เทคโนโลยีการแจ้งเตือนน้ำรั่วซึมอัตโนมัติ เพื่อดูแลตรวจสอบสภาพการใช้งานระบบประปา รวมทั้งควบคุมปริมาณน้ำสูญเสียให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๕ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเสือช้าง จ.ชลบุรี มีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกเข้ากลุ่มไลน์เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสาร การใช้ระบบคอมพิวเตอร์จัดทำใบแจ้งหนี้และใบเสร็จรับเงินเพื่อความรวดเร็วและตรวจสอบได้ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนแสมจ่ายค่าน้ำผ่านทางบัญชีธนาคาร

๗.๖ เทศบาลตำบลคู้งสำเภา จ.ชัยนาท ใช้ระบบจัดเก็บค่าน้ำประปาแบบ On Mobile

ทั้งนี้ จากการติดตามผลการดำเนินงานการบริหารกิจการระบบประปาหมู่บ้านในพื้นที่ ๑๕ อบท. ใน ๑๑ จังหวัด สามารถจำแนกรูปแบบและประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ ดังนี้

➤ ระบบประปาหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน ๑๑ อบท.

ระบบประปาหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	
บริหารจัดการโดย อบท.	บริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน
เทศบาลตำบลอาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด อบต.หนองแวง จ.ขอนแก่น เทศบาลตำบลหนองม่วงไข่ จ.แพร่ เทศบาลตำบลวังหงส์ จ.แพร่ เทศบาลตำบลปริก จ.สงขลา เทศบาลตำบลไทรทอง จ.พัทลุง เทศบาลตำบลคู้งสำเภา จ.ชัยนาท	เทศบาลตำบลเนินบุรี จ.ลำปาง อบต.หนองเสือช้าง จ.ชลบุรี อบต.ตะพง จ.ระยอง อบต.ป่าสะแก จ.สุพรรณบุรี
ผลการติดตาม ๑. คุณภาพน้ำประปาสามารถใช้บริโภคได้ ๒. การให้บริการประปาครอบคลุมทุกครัวเรือน (ยกเว้น เทศบาลตำบลอาจสามารถ และเทศบาลตำบลวังหงส์ เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณในการขยายเขตระบบประปา) ๓. มีการอบรมพัฒนาความรู้ ทักษะ และความชำนาญให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ๔. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาระบบประปา และการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของ อบท. ๕. ใช้เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ๖. มีการประชุมชมหมู่บ้านเพื่อกำหนดอัตราค่าใช้น้ำ และจัดทำข้อบัญญัติการบริหารกิจการประปา กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้น้ำประปาของ อบท. ข้อจำกัด ๑. มีงบประมาณและบุคลากรจำกัด อาจส่งผลกระทบต่อ การให้บริการที่ทั่วถึง ๒. บุคลากรขาดความชำนาญทางเทคนิควิชาการ ๓. การผลิตน้ำประปามีต้นทุนสูง	ผลการติดตาม ๑. คุณภาพน้ำประปาสามารถใช้บริโภคได้ (ยกเว้น เทศบาลตำบลเนินบุรี และ อบต.ป่าสะแก เนื่องจากน้ำบาดาลที่ใช้ในการผลิตน้ำประปามีการปนเปื้อน) ๒. การให้บริการประปาครอบคลุมทุกครัวเรือน (ยกเว้น อบต.หนองเสือช้าง ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการขยายเขตระบบประปาหมู่บ้าน และ อบต.ตะพง ซึ่งมีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำต้นทุน ไม่เพียงพอ) ๓. ใช้เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ๔. อบท. กำกับดูแล/สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ โดยกำหนดระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบริหารกิจการประปา จัดทำบันทึกข้อตกลงกับคณะกรรมการฯ ประชุมร่วมกับคณะกรรมการฯ รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้/พาไปศึกษาดูงาน ๕. คณะกรรมการฯ กำหนดข้อบังคับกิจการประปาหมู่บ้านของตนเอง โดยเสนอ อบท. ให้ความเห็นชอบก่อนบังคับใช้ ๖. บางแห่งดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการกองทุนประปาหมู่บ้าน มีการระดมทุนซื้อหุ้่นและปันผลกำไรให้ผู้ถือหุ้น มีการประชุมคณะกรรมการกองทุนประปาหมู่บ้านร่วมกับเวทีประชุมชมหมู่บ้านเพื่อแจ้งข่าวสารเรื่องน้ำประปา รายรับ-รายจ่าย การทำประโยชน์ของกองทุน ตลอดจนผลกำไรและการปันผลให้ชาวบ้านทราบเป็นประจำ ข้อจำกัด ๑. น้ำต้นทุนไม่เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปาในช่วงฤดูแล้ง ๒. คุณภาพน้ำต้นทุนไม่ได้มาตรฐาน มีการปนเปื้อน

ระบบประปาหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	
บริหารจัดการโดย อปท.	บริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน
	๓. บุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และขาดความรู้ความชำนาญทางเทคนิควิชาการ ๔. การผลิตน้ำประปามีต้นทุนสูง ๕. คณะกรรมการฯ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการดำเนินงานและการบริหารจัดการบำรุงรักษาระบบประปา

➤ ระบบประปาหมู่บ้านที่พบปัญหาในการดำเนินงาน จำนวน ๔ อปท.

ระบบประปาหมู่บ้านที่พบปัญหาในการดำเนินงาน	
บริหารจัดการโดย อปท.	บริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน
อบต.มะบ้า จ.ร้อยเอ็ด เทศบาลตำบลพลับพลา จ.จันทบุรี	เทศบาลตำบลโนนท่อน จ.ขอนแก่น อบต.พิชัย จ.ลำปาง
ปัญหา/ข้อจำกัด ๑. คุณภาพน้ำไม่ได้มาตรฐานมีการปนเปื้อน ส่งผลให้น้ำประปาไม่สามารถบริโภคได้ ๒. การให้บริการประปายังไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือน ๓. น้ำต้นทุนไม่เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปาในช่วงฤดูแล้ง ๔. ขาดงบประมาณในการซ่อมแซมบำรุงรักษาระบบประปา ๕. บุคลากรขาดความรู้เกี่ยวกับการดูแลระบบประปา ๖. ประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ๗. ขาดเทคโนโลยีสนับสนุนการดำเนินงาน ๘. การกำหนดอัตราค่าใช้น้ำไม่ได้คำนวณต้นทุน และหรือไม่สามารถเรียกเก็บค่าน้ำประปาตามต้นทุนที่ผลิตได้ เนื่องจากประชาชนไม่ยอมรับ	ปัญหา/ข้อจำกัด ๑. คุณภาพน้ำประปาไม่สามารถบริโภคได้ ๒. การให้บริการประปายังไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือน ๓. ขาดงบประมาณในการซ่อมแซมบำรุงรักษาระบบประปา ๔. บุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และขาดความรู้ความชำนาญทางเทคนิควิชาการ ๕. การผลิตน้ำประปามีต้นทุนสูง ๖. อปท. ไม่มีการกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการฯ แต่ละแห่งกำหนดระเบียบการดำเนินงานกันเอง ทำให้การจัดเก็บค่าใช้น้ำประปา และการจ่ายค่าตอบแทนให้คณะกรรมการฯ มีความแตกต่างกันมาก รวมถึงไม่มีการกำกับดูแลการผลิตน้ำประปาให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานที่กำหนด ๗. คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการดำเนินงาน และการบริหารจัดการบำรุงรักษาระบบประปา และไม่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือทางเทคนิควิชาการจาก อปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ การประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ.

การติดตามผลการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ประเด็นการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. ได้ดำเนินการผ่านแบบติดตามทางระบบออนไลน์ โดยสอบถามระดับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนการบริหารจัดการภารกิจถ่ายโอนด้านแหล่งน้ำ ตามมติ ก.ก.ธ. ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบท. พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คือ (๑) ดำเนินการสม่ำเสมอ/ตามที่กำหนด หมายถึง อบจ. ดำเนินการในกิจกรรมนั้นเป็นประจำ หรือดำเนินการครบถ้วนตามที่กำหนด (๒) ดำเนินการบ้าง/เป็นครั้งคราว หมายถึง อบจ. ดำเนินการในกิจกรรมนั้นเป็นบางครั้ง หรือบางขั้นตอน และ (๓) ไม่ได้ดำเนินการ หมายถึง อบจ. ยังไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมนั้น

ข้อมูลทั่วไปจากแบบติดตามออนไลน์ซึ่งได้รับจาก อบจ. จำนวน ๔๕ จังหวัด พบว่า อบจ. ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการถ่ายโอนแหล่งน้ำขนาดเล็กที่มีปริมาตรการเก็บกักน้ำน้อยกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ อบท. ๒ แห่งขึ้นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการน้ำไม่ครบตามกรอบอัตราค่าจ้างและส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการบริหารจัดการน้ำของ อบจ. ให้แก่ อบท. อื่นโดยส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรกล นอกจากนี้ อบจ. มีการจัดทำความร่วมมือด้านการบริหารจัดการน้ำกับ อบท. อื่น ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูรักษาสภาพแวดล้อมด้านแหล่งน้ำ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็ก และการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ.

ที่	ประเด็น	ผลการตอบแบบติดตาม (ร้อยละ)
๑	จำนวนแหล่งน้ำขนาดเล็ก (ปริมาตรการเก็บกักน้ำน้อยกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ อบท. ๒ แห่งขึ้นไป ที่ อบจ. ได้รับการถ่ายโอน	
	- ไม่ได้รับการถ่ายโอน	๗๕.๐๐
	- น้อยกว่า ๒๐ แห่ง	๒๓.๐๘
	- ๒๑ - ๕๐ แห่ง	๐.๐๐
	- มากกว่า ๕๐ แห่ง	๑.๙๒
๒.	อัตรากำลังบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการน้ำ	
	- มีบุคลากรตามกรอบอัตรากำลัง และเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	๒๘.๘๕
	- มีบุคลากรตามกรอบอัตรากำลัง แต่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	๑๕.๓๘
	- มีบุคลากรไม่ครบตามกรอบอัตรากำลัง	๕๕.๗๗
๓	ศักยภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการน้ำ	
	- มีความรู้และความเชี่ยวชาญเพียงพอต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๔๐.๓๘
	- ขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๕๙.๖๒
๔	การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการบริหารจัดการน้ำให้แก่ อบท. อื่น (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	
	- ลำดับที่ ๑ สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกล	๘๒.๖๙
	- ลำดับที่ ๒ สนับสนุนด้านงบประมาณ	๑๙.๒๓
	- ลำดับที่ ๓ สนับสนุนช่วยเหลือทางเทคนิควิชาการ/เทคโนโลยี	๑๗.๓๑

ที่	ประเด็น	ผลการตอบแบบติดตาม (ร้อยละ)
	- ลำดับที่ ๔ ไม่มีการสนับสนุนช่วยเหลือ	๗.๖๙
๕	การจัดทำความร่วมมือด้านการบริหารจัดการน้ำกับ อบท. อื่น (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	
	- ลำดับที่ ๑ การอนุรักษ์ฟื้นฟูรักษาสภาพแวดล้อมด้านแหล่งน้ำ	๖๕.๓๘
	- ลำดับที่ ๒ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็ก	๒๖.๙๒
	- ลำดับที่ ๓ การก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก	๒๕.๐๐
	- ลำดับที่ ๔ ไม่มีการจัดทำความร่วมมือ	๑๙.๒๓
	- ลำดับที่ ๕ การจัดหาเงินอุดหนุนเพื่อการอุปโภคบริโภค/ระบบประปา	๑๕.๓๘
๖	การดำเนินการตามประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะของ อบท. ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘	
	- ทราบประกาศ และมีการทำความตกลงร่วมมือด้านการบริหารจัดการน้ำกับ อบท. อื่น ตามประกาศดังกล่าว	๕๐.๐๐
	- ทราบประกาศ แต่ไม่มีการดำเนินการตามประกาศดังกล่าว	๓๐.๗๗
	- ไม่ทราบว่ามีการประกาศดังกล่าว	๑๙.๒๓

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

การติดตามผลการดำเนินงานการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. จากแบบติดตามออนไลน์ ประกอบกับการติดตามผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์ในพื้นที่ของ อบจ. จำนวน ๑๑ จังหวัด สรุปผลการติดตามที่สำคัญได้ ดังนี้

๑. การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดด้านแหล่งน้ำ/การบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

๑.๑ นำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านแหล่งน้ำของ อบท. ในเขตจังหวัดมากำหนดกรอบการประสานแผนพัฒนาตามยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติตามที่กำหนดแล้ว ร้อยละ ๕๓.๘๕ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๒๑.๑๕ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๕.๐๐

๑.๒ พิจารณากลับกรอบแผนงาน/โครงการด้านแหล่งน้ำที่เกี่วข้องภาพของเทศบาลและ อบต. โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนามาของ อบท. ในเขตจังหวัด เพื่อนำไปพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา อบจ. ตามอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดแล้ว ร้อยละ ๕๗.๖๙ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๑๓.๔๖ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๘.๘๕

๑.๓ นำโครงการพัฒนาของ อบท. ในเขตจังหวัดที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด มาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา อบจ. ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และงบประมาณจากเงินสะสม รวมทั้งวางแผนทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาของ อบจ. ตามที่กำหนดแล้ว ร้อยละ ๕๙.๖๒ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๑๑.๕๓ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๘.๘๕

๑.๔ ตรวจสอบโครงการจากแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล และ อบต. เพื่อไม่ให้โครงการซ้ำซ้อนกับแผนพัฒนาของ อบจ. ตามที่กำหนดแล้ว ร้อยละ ๖๕.๓๙ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๑๓.๔๖ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๑.๑๕

๑.๕ พิจารณารวบรวมโครงการที่เกินศักยภาพของ อบจ. หรือโครงการที่มีความจำเป็นแต่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ อบจ. และสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา อบท. ในเขตจังหวัด เพื่อขอรับการสนับสนุนจากคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อขอประสานบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป ตามที่กำหนดแล้ว ร้อยละ ๕๙.๖๒ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๒๓.๐๗ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๗.๓๑

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดด้านแหล่งน้ำ/การบริหารจัดการน้ำ พบว่า อบจ. ส่วนใหญ่ได้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบท. พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นผ่านการประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อรับทราบปัญหา ความต้องการและประเด็นการพัฒนา ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ แล้วกำหนดเป็นโครงการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบจ. รวมทั้งพิจารณาบรรจุแผนงาน/โครงการที่เกินศักยภาพของเทศบาล และ อบต. ในเขตจังหวัดในแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบจ. ตามอำนาจหน้าที่ โดยมีการตรวจสอบความซ้ำซ้อนกับแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล และ อบต. นั้น ๆ นอกจากนี้ บาง อบจ. ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์/วิธีการในการประสานแผนพัฒนาของ อบจ. เพื่อใช้เป็นกรอบการประสานโครงการพัฒนาของ อบท. ภายในเขตจังหวัด เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาในภาพรวมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ผลการติดตามในภาพรวมพบว่า อบจ. ควรให้ความสำคัญกับการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๒๔ ระดับการดำเนินงานด้านการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด

ประเด็น	ค่าร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการสม่ำเสมอ/ตามที่กำหนด	ดำเนินการบ้าง/เป็นครั้งคราว	ไม่ได้ดำเนินการ
๑. การนำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านแหล่งน้ำของ อบท. ในเขตจังหวัดมากำหนดกรอบการประสานแผนพัฒนาตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ	๕๓.๘๕	๒๑.๑๕	๒๕.๐๐
๒. การพิจารณากลับกรองแผนงาน/โครงการด้านแหล่งน้ำที่เกินศักยภาพของเทศบาล และ อบต. โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบท. ในเขตจังหวัด เพื่อนำไปพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา อบจ. ตามอำนาจหน้าที่	๕๗.๖๙	๑๓.๔๖	๒๘.๘๕
๓. การนำโครงการพัฒนาของ อบท. ในเขตจังหวัดที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด มาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา อบจ. ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และงบประมาณจากเงินสะสม รวมทั้งวางแผนทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาของ อบจ.	๕๙.๖๒	๑๑.๕๓	๒๘.๘๕
๔. การตรวจสอบโครงการจากแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล และ อบต. เพื่อไม่ให้โครงการซ้ำซ้อนกับแผนพัฒนาของ อบจ.	๖๕.๓๙	๑๓.๔๖	๒๑.๑๕

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ สม่ำเสมอ/ตามที่ กำหนด	ดำเนินการบ้าง/ เป็นครั้งคราว	ไม่ได้ ดำเนินการ
๕. การพิจารณารวบรวมโครงการที่เกินศักยภาพของ อบจ. หรือโครงการที่มีความจำเป็นแต่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ อบจ. และสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา อบจ. ในเขตจังหวัด เพื่อขอรับการสนับสนุนจากคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อขอประสานบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป	๕๙.๖๒	๒๓.๐๗	๑๗.๓๑

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบจ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. การจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด ดังนี้

๒.๑ การบันทึกข้อมูลแผนงาน/โครงการด้านทรัพยากรน้ำในระบบ Thai Water Plan ตามที่กำหนดแล้ว ร้อยละ ๕๑.๙๓ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๑๕.๓๘ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๓๒.๖๙

๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือเทศบาล และ อบต. ในการบันทึกข้อมูลแผนงาน/โครงการด้านทรัพยากรน้ำในระบบ Thai Water Plan อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ ๒๘.๘๕ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๑๗.๓๑ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๕๓.๘๔

๒.๓ ร่วมพิจารณากลั่นกรองแผนงาน/โครงการด้านทรัพยากรน้ำของส่วนราชการ และ อบจ. ในฐานะคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด ตามที่กำหนดแล้ว ร้อยละ ๗๘.๘๕ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๙.๖๒ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๑.๕๓

๒.๔ ดำเนินการศูนย์ข้อมูลน้ำระดับจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ ๓๐.๗๗ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๙.๖๒ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๕๙.๖๑

๒.๕ จัดทำผังน้ำอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ ๑๕.๓๙ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๑๓.๔๖ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๗๑.๑๕

๒.๖ จัดทำผังโครงข่ายผู้ใช้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ ๑๑.๕๔ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๑๕.๓๘ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๗๓.๐๘

๒.๗ ฝึกอบรม/การเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ ๑๑.๕๔ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๓๘.๔๖ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๕๐.๐๐

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด พบว่าเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน โดย อบจ. ได้มีการร่วมพิจารณากลั่นกรองแผนงาน/โครงการด้านทรัพยากรน้ำของส่วนราชการและ อบจ. ในฐานะคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำระดับจังหวัดแล้ว ในขณะที่มีเพียงบางแห่งที่ได้ดำเนินการบันทึกข้อมูลแผนงาน/โครงการด้านทรัพยากรน้ำในระบบ Thai Water Plan รวมถึงการสนับสนุนช่วยเหลือเทศบาล และ อบต. ในการบันทึกข้อมูลแผนงาน/โครงการด้านทรัพยากรน้ำในระบบ Thai Water Plan นอกจากนี้ พบว่า อบจ. ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการศูนย์ข้อมูลน้ำระดับจังหวัด การจัดทำผังน้ำ การจัดทำผังโครงข่ายผู้ใช้น้ำ และการฝึกอบรม/การเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ มีประเด็นข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า อบจ. ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการถ่ายโอนแหล่งน้ำในเขตจังหวัด เนื่องจากส่วนราชการได้ถ่ายโอนแหล่งน้ำให้แก่ อบท. แบบแยกส่วนตามที่ตั้งของแหล่งน้ำ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้การถ่ายโอนแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันซึ่งมีพื้นที่คาบเกี่ยว อบท. มากกว่าหนึ่งแห่ง ให้ถ่ายโอนให้ อบจ. จึงทำให้ อบจ. ไม่สามารถเข้าไปบริหารจัดการในภาพรวมได้ ในขณะที่ อบท. ที่ได้รับการถ่ายโอนแหล่งน้ำนั้นก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๒๙ ระดับการดำเนินงานด้านการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการ สม่ำเสมอ/ตามที่ กำหนด	ดำเนินการบ้าง/ เป็นครั้งคราว	ไม่ได้ ดำเนินการ
๑. การบันทึกข้อมูลแผนงาน/โครงการด้านทรัพยากรน้ำในระบบ Thai Water Plan	๕๑.๙๓	๑๕.๓๘	๓๒.๖๙
๒. การส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือเทศบาล และ อบต. ในการบันทึกข้อมูลแผนงาน/โครงการด้านทรัพยากรน้ำในระบบ Thai Water Plan	๒๘.๘๕	๑๗.๓๑	๕๓.๘๔
๓. การร่วมพิจารณากลับกรองแผนงาน/โครงการด้านทรัพยากรน้ำของส่วนราชการ และ อบท. ในฐานะคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด	๗๘.๘๕	๙.๖๒	๑๑.๕๓
๔. การดำเนินการศูนย์ข้อมูลน้ำระดับจังหวัด	๓๐.๗๗	๙.๖๒	๕๙.๖๑
๕. การจัดทำผังน้ำ	๑๕.๓๙	๑๓.๔๖	๗๑.๑๕
๖. การจัดทำผังโครงข่ายผู้ใช้น้ำ	๑๑.๕๔	๑๕.๓๘	๗๓.๐๘
๗. การฝึกอบรม/การเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำ	๑๑.๕๔	๓๘.๔๖	๕๐.๐๐

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓. ภาศึเครือข่ายและการมีส่วนร่วมด้านแหล่งน้ำ/การบริหารจัดการน้ำ

ข้อมูลจากแบบติดตามออนไลน์แสดงให้เห็นว่า อบจ. ได้ดำเนินงานด้านภาศึเครือข่ายและการมีส่วนร่วมด้านแหล่งน้ำ/การบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

๓.๑ ประสานความร่วมมือ/ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของส่วนราชการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ ๔๘.๐๘ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๒๘.๘๔ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๓.๐๘

๓.๒ ประสานความร่วมมือ/การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบท. อื่นอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ ๕๓.๘๕ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๓๐.๗๗ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๑๕.๓๘

๓.๓ ประสานความร่วมมือ/การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้นำชุมชน และภาคประชาชน อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ ๕๐.๐๐ ดำเนินการเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๒๖.๙๒ และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ ๒๓.๐๘

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ของ อบจ. ด้านภาศึเครือข่ายและการมีส่วนร่วมด้านแหล่งน้ำ/การบริหารจัดการน้ำ พบว่า อบจ. มีการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรกลให้แก่ อบท. ในเขตจังหวัดเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูรักษาสภาพแวดล้อมด้านแหล่งน้ำ การก่อสร้าง บำรุงรักษาและซ่อมแซมแหล่งน้ำ รวมถึงการจัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค เช่น การขุดลอกคูคลองกำจัดวัชพืช การขุดวางท่อเพื่อป้องกัน

ปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน การปรับปรุงแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำประปาให้ อบท. ในเขตจังหวัด เป็นต้น มีการจัดกิจกรรมบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นและให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนให้ อบท. ในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนบุคลากร แรงงาน เครื่องมือ และเครื่องจักรกลในการดำเนินโครงการของ อบจ. นอกจากนี้ ยังมี การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านวิชาการกับสถาบันการศึกษาและองค์กรวิชาการในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการน้ำด้วย

อย่างไรก็ตาม ผลการติดตามในภาพรวมพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการน้ำของ อบจ. ยังมีไม่มากเท่าที่ควร อบจ. จึงควรให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการ/แก้ไขปัญหาน้ำในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ ๓๐ ระดับการดำเนินงานด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมด้านแหล่งน้ำ/การบริหารจัดการน้ำ

ประเด็น	คำร้อยละระดับการดำเนินการ		
	ดำเนินการสม่ำเสมอ/ตามที่กำหนด	ดำเนินการบ้าง/เป็นครั้งคราว	ไม่ได้ดำเนินการ
๑. การประสานความร่วมมือ/ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของส่วนราชการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่น	๔๘.๐๘	๒๘.๘๔	๒๓.๐๘
๒. การประสานความร่วมมือ/การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบท. อื่น	๕๓.๘๕	๓๐.๗๗	๑๕.๓๘
๓. การประสานความร่วมมือ/การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ ผู้นำชุมชนและภาคประชาชน	๕๐.๐๐	๒๖.๙๒	๒๓.๐๘

ที่มา : แบบติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๔. การขับเคลื่อนการประสานแผนและการใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำ

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ พบว่า อบจ. หลายแห่งได้ดำเนินงานด้านการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดที่เป็นรูปธรรม มีความโดดเด่น ตลอดจนมีการพัฒนานวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๔.๑ อบจ.แพร่ ดำเนินการ**ศูนย์บริหารจัดการน้ำ จ.แพร่** โดยเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ จ.แพร่ และจังหวัดใกล้เคียง มีการสำรวจจัดเก็บข้อมูลและจัดทำผังน้ำเพื่อการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล กลุ่มน้ำ และจังหวัด มีการจัดทำผังเครือข่ายผู้ใช้น้ำ รวมทั้งจัดทำโครงการ**โรงเรียนบริหารจัดการน้ำ จ.แพร่ (การบริหารจัดการน้ำแบบพึ่งพาตนเอง)** โครงการส่งเสริมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อบจ.แพร่ โครงการจิตอาสาเพื่อพัฒนาลำน้ำกับชีวิตวิถีแห่งความพอเพียงเพื่อประโยชน์และความสุขของประชาชน จ.แพร่ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่าง อบจ.แพร่ และ อบท. ในพื้นที่ จ.แพร่ จำนวน ๘๓ แห่ง เพื่อดำเนินการสนับสนุนพัฒนาบ่อน้ำบาดาล

๔.๒ อบจ.ลำปาง ดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาของ อบท. จังหวัดลำปาง ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย อบท. ในเขต จ.ลำปาง ทุกแห่ง รวมทั้งจัดทำประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ การประสานแผนพัฒนาของ อบจ.ลำปาง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เพื่อใช้เป็นกรอบการประสานโครงการพัฒนาของ อบท. ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาในภาพรวมของจังหวัด นอกจากนี้ได้จัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศในการตรวจประเมินสภาพฝ่ายและบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและน้ำท่วม โดยสำรวจ เก็บข้อมูล และประเมินสภาพฝ่ายในพื้นที่ จ.ลำปาง ครอบคลุมครบทุกอำเภอ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการปรับปรุงและซ่อมแซมฝ่ายให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ รวมถึงกิจกรรม Quick Win ที่ทำการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่เกิดปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมซ้ำซากเพื่อประกอบการออกแบบรายละเอียดการก่อสร้าง เพื่อแก้ปัญหาด้านภัยแล้งและน้ำท่วมอย่างเป็นระบบ ตลอดจนนำอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) มาใช้ในการปฏิบัติงานสำรวจและจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ สามารถนำข้อมูลไปจัดทำแผนที่รายละเอียดสูงในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) เพื่อเป็นฐานข้อมูลการจัดทำผังน้ำในระยะต่อไปได้

๔.๓ อบจ.สงขลา ดำเนินโครงการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่จังหวัดสงขลาเพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในพื้นที่ ๖ อำเภอ ได้แก่ อ.สิงหนคร อ.สทิงพระ อ.กระแสสินธุ์ อ.ระโนด อ.โคกเงย และ อ.บางกล่ำ โดยมีการก่อสร้างระบบบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภคให้ประชาชนในพื้นที่ ๖ อำเภอดังกล่าวมีน้ำประปาใช้ในการอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพ ทัวถึง เพียงพอ และมีมาตรฐาน

๔.๔ อบจ.จันทบุรี จัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจังหวัดจันทบุรี ประจำปี ๒๕๖๗ – ๒๕๗๐ โดยมีการทบทวน ถอดบทเรียนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนบูรณาการหน่วยงานด้านน้ำที่เกี่ยวข้อง จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน นักวิชาการท้องถิ่น และกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ เพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์และแผนงานโครงการสำหรับการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของจังหวัดอย่างยั่งยืน มีการบูรณาการร่วมกับ อบท. และประชาชนในพื้นที่ ในการจัดทำระบบส่งน้ำทางท่อเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและด้านการเกษตร รวมทั้งการดำเนินการ “ห้องปฏิบัติการและพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อตรวจสอบเฝ้าระวังและสั่งการระยะไกล” ซึ่งเป็นห้องปฏิบัติการที่อาศัยเทคโนโลยีในการสั่งการและควบคุมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัด โดยใช้ข้อมูล Big Data สนับสนุนการปฏิบัติงานและการวางแผนบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการกระจายข้อมูลต่อหน่วยงานราชการอื่น ๆ และประชาชนให้ได้รับทราบ

๔.๕ อบจ.ระยอง มีการศึกษาและออกแบบโครงการเพื่อการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาน้ำในพื้นที่จังหวัดระยองอย่างเป็นระบบ ได้แก่ (๑) การศึกษาและออกแบบโครงการคลองระบายน้ำคลองทับมา – คลองกะแมง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่จังหวัดระยอง ด้วยวิธีการผันน้ำจากคลองทับมาสู่บริเวณคลองกะแมง (๒) โครงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพหนองท่ากะสาวทั้งระบบ เนื่องจากเป็นแหล่งน้ำสำคัญทั้งแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร พื้นที่รับประโยชน์ ๓,๕๐๐ ไร่ พื้นที่ชลประทาน ๓,๓๐๐ ไร่ และแหล่งน้ำดิบในการผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน จำนวน ๕ หมู่บ้าน (๓) โครงการศึกษาความเหมาะสมการบริหารจัดการน้ำพื้นที่อำเภอแกลง และอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในพื้นที่ ๕ ลุ่มน้ำสำคัญ (๔) โครงการระบบส่งน้ำอ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์ อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง รวมพื้นที่ชลประทาน ๓๓,๕๔๘ ไร่ ความยาวทั้งหมด ๑๐๐.๖๐ กิโลเมตร เป็นต้น

๔.๖ อบจ.พัทลุง มีกลไกสภาขับเคลื่อนแผนชุมชนสู่การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ **จังหวัดพัทลุง** ซึ่งเป็นการร่วมกันของภาคประชาชน โดยมี อบจ.พัทลุงเป็นตัวกลางในการขับเคลื่อน กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพัทลุงด้านแหล่งน้ำ ทั้งในประเด็นการเพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำผิวดิน การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การทำแผนที่น้ำชุมชน การเพิ่มกระบวนการกักเก็บน้ำหรือชะลอน้ำ และการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชน

๓.๓ ปัญหาการดำเนินงาน

จากการติดตามผลการดำเนินงานการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ในประเด็น การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบท. และการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำ ในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. มีปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานในภาพรวม สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการบริหารภารกิจ

๑.๑ น้ำต้นทุนที่ใช้ในการผลิตน้ำประปามีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำของ ประชาชนในพื้นที่ บางแห่งมีสารปนเปื้อน เช่น สนิม หินปูน เป็นต้น

๑.๒ การผลิตน้ำประปามีต้นทุนสูง ทั้งค่าไฟฟ้า ค่าสารเคมีปรับปรุงคุณภาพน้ำ และ ค่าบำรุงรักษาซ่อมแซม ส่งผลให้การบริหารกิจการระบบประปาหมู่บ้านบางแห่งประสบภาวะขาดทุน

๑.๓ มีข้อจำกัดด้านการตรวจสอบคุณภาพน้ำ เนื่องจากหน่วยงานที่สามารถตรวจสอบ คุณภาพน้ำได้มีจำกัด/ระยะทางไกล รวมทั้งการส่งตัวอย่างน้ำไปตรวจสอบคุณภาพมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง กลายเป็น ภาระด้านงบประมาณของ อบท. โดยเฉพาะ อบท. ที่มีงบประมาณจำกัด

๑.๔ อบท. บางแห่งไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือสนับสนุนและกำกับดูแลการดำเนินงานของ คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านเท่าที่ควร

๑.๕ อบท. ไม่มีบัญชีข้อมูลแหล่งน้ำ/ฐานข้อมูลด้านแหล่งน้ำเพื่อประกอบการวางแผน การบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๖ การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่แผนปฏิบัติการ กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดไว้ ทำให้ อบจ. ไม่สามารถเข้าไปบริหารจัดการแหล่งน้ำที่มีการใช้ประโยชน์หรือมีพื้นที่คาบเกี่ยว อบท. ตั้งแต่ ๒ แห่ง ขึ้นไปได้ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการในภาพรวม

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจการบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อบท. ได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการภารกิจด้านแหล่งน้ำ สรุปได้ดังนี้

(๑) จัดหาแหล่งกักเก็บน้ำสำรองเพื่อไว้ในฤดูแล้ง

(๒) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภารกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ลดต้นทุน ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เช่น การใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล IOT ในระบบการผลิต น้ำประปา การใช้เทคโนโลยีการแจ้งเตือนน้ำรั่วซึมอัตโนมัติ การใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ทดแทนพลังงานไฟฟ้า การใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) สำรวจพื้นที่แหล่งน้ำเพื่อวางแผนการปฏิบัติงาน เป็นต้น

(๓) ให้การสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกิจการและ บำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน เช่น การช่วยดูแลระบบบัญชี การสนับสนุนเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพน้ำ การจัดตั้งทีมตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาและปริมาณน้ำดิบ เป็นต้น

(๔) จัดทำความร่วมมือ/ขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้าน เช่น การพัฒนาคุณภาพแหล่งน้ำดิบ การพัฒนาระบบประปา การตรวจสอบคุณภาพน้ำดิบและน้ำประปา การให้คำปรึกษาแนะนำทางเทคนิควิชาการ เป็นต้น

๒. ด้านงบประมาณ

๒.๑ งบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งไม่สามารถขยายเขตบริการน้ำประปาเพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง

๒.๒ การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องเหมาะสมกับการดำเนินภารกิจ เนื่องจากงบประมาณเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณในการก่อสร้างระบบประปา ในขณะที่ อบท. ต้องการได้รับสนับสนุนงบประมาณในการบำรุงรักษาซ่อมแซมระบบประปาเนื่องจากมีอายุการใช้งานยาวนาน

๒.๓ การจัดเก็บค่าใช้น้ำจากผู้ใช้น้ำไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บได้ครบ มีผู้ใช้น้ำค้างชำระจำนวนมาก ทำให้ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจการบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อบท. ได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการงบประมาณ โดย อบท. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบจ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ อบท. ได้มีการสนับสนุนงบประมาณให้แก่คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกินศักยภาพ หรือมีการกำหนดสัดส่วนภาระค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาระบบประปาร่วมกับคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน เช่น อบท. ร้อยละ ๗๐ : คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านร้อยละ ๓๐ เป็นต้น

๓. ด้านบุคลากร

๓.๑ อบท. มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

๓.๒ บุคลากรขาดความรู้ความชำนาญทางเทคนิควิชาการ รวมถึงภาระเบียดเบียนที่เกี่ยวข้อง

๓.๓ คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการดำเนินงานและการบริหารจัดการบำรุงรักษาระบบประปา

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจการบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อบท. ได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร สรุปได้ดังนี้

(๑) จัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน

(๒) จัดอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารกิจการประปาแก่บุคลากร อบท. รวมทั้งคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน

(๓) แต่งตั้งประชาชนเป็นอาสาสมัครในการดูแลระบบประปาร่วมกับ อบท.

(๔) จัดหาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนการทำงาน

๔. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยี

๔.๑ วัสดุอุปกรณ์เสื่อมสภาพและชำรุดเสียหายเนื่องจากอายุการใช้งานนานหลายปี จำเป็นต้องซ่อมแซมบำรุงรักษาบ่อยครั้ง

๔.๒ ไม่มีอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่นำมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เช่น เครื่องจักรกลในการขุดลอกแหล่งน้ำ เครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพน้ำประปา เป็นต้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

การติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ในมิติการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบท. และมีมติการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ. สามารถประมวลสรุปผลการติดตามและข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

สรุปผลการติดตาม

๑. การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบท.

ผลการติดตามการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ในมิติการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ในภาพรวมพบว่า อบท. ได้ดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๘ และหลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพระบบประปาหมู่บ้านของ อบท. โดยให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาซ่อมแซมระบบประปาให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งานและได้คุณภาพมาตรฐาน จัดทำโครงการขยายเขตประปาหมู่บ้านเพื่อให้ครอบคลุมครัวเรือนผู้ใช้ น้ำ ปรับปรุง/เพิ่มประสิทธิภาพระบบผลิตน้ำประปาเพื่อให้สามารถผลิตน้ำประปาได้ตามมาตรฐาน มีการวางแผนบริหารจัดการน้ำต้นทุนให้เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปา การขุดสระเก็บน้ำ/จัดหาแหล่งน้ำสำรองเพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้ง รวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพน้ำดิบและคุณภาพน้ำประปาที่ผลิตได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้ประชาชนมีน้ำที่สะอาดและปลอดภัยในการอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายขับเคลื่อนน้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน โดยกำหนดเป้าหมายให้ อบท. ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้านให้สะอาดได้รับการรับรองคุณภาพ รวมถึงการติดตั้งตู้น้ำดื่มสะอาดในที่ที่มีความเหมาะสม โดยให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ส่งผลให้ อบท. ให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิตน้ำประปาที่มีคุณภาพและมาตรฐานมากขึ้น

ในส่วนของการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน พบว่า อบท. มีการจัดทำเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ เรื่อง การบริหารกิจการประปา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขบังคับใช้กับงานกิจการประปาที่อยู่ในความดูแลของ อบท. การกำหนดอัตรากำน้ำประปาได้คำนึงถึงต้นทุนการผลิตและความสามารถในการจ่ายน้ำประปาของ ผู้ใช้น้ำ บางแห่งมีการประชาคมหมู่บ้านในการกำหนดอัตรากำน้ำใช้น้ำ รวมทั้งมีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านงานกิจการประปาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำกับดูแลการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่กิจการประปา การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ลดต้นทุน และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (ระบบประปาหมู่บ้าน) ของ อบท. ยังคงพบปัญหาอุปสรรคบางประการซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการภารกิจ โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาเดิมที่พบในการติดตามผลการดำเนินงานของ อบท. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ น้ำต้นทุนที่ใช้ในการผลิตน้ำประปามีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ น้ำผิวดินไม่สะอาด มีสารปนเปื้อน ในขณะที่น้ำบาดาลมีสนิม/หินปูน ทำให้ไม่สามารถใช้บริโภคได้ งบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความสามารถในการขยายเขตพื้นที่บริการให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน บุคลากร อบท. และคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านขาดความรู้ความชำนาญทางเทคนิควิชาการและกฎระเบียบที่

เกี่ยวข้อง การผลิตน้ำประปามีต้นทุนสูงส่งผลให้การบริหารกิจการระบบประปาหมู่บ้านบางแห่งประสบภาวะขาดทุน วัสดุอุปกรณ์ชำรุดเสียหายเนื่องจากระบบประปาหมู่บ้านมีอายุการใช้งานนานกว่า ๒๐ - ๓๐ ปี จำเป็นต้องซ่อมแซม บำรุงรักษาบ่อยครั้ง รวมทั้งการกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังพบประเด็น**ปัญหา/ข้อกังวลเพิ่มเติม** ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับภารกิจ โดย อบท. ต้องการงบประมาณในการบำรุงรักษาซ่อมแซมระบบประปา เนื่องจากมีอายุการใช้งานมายาวนาน ในขณะที่งบประมาณเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณในการก่อสร้างระบบประปา หน่วยงานที่สามารถตรวจสอบคุณภาพน้ำได้มีจำนวนจำกัด การส่งตัวอย่างน้ำไปตรวจสอบคุณภาพ มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง รวมทั้งการขาดแคลนอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการตรวจสอบคุณภาพน้ำ

๒. การประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดของ อบจ.

การติดตามผลการดำเนินงานในมิติการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัด พบว่า อบจ. ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนการบริหารจัดการภารกิจถ่ายโอนด้านแหล่งน้ำ ตามมติ ก.ก.ก. ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบท. พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีการกำหนดกรอบการประสาน แผนพัฒนาของ อบจ. การพิจารณากลั่นกรองแผนงาน/โครงการด้านแหล่งน้ำที่เกินศักยภาพของเทศบาล และ อบต. เพื่อนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนา อบจ. ตามอำนาจหน้าที่ การร่วมพิจารณากลั่นกรองแผนงาน/โครงการด้าน ทรัพยากรน้ำของส่วนราชการและ อบท. ในฐานะคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ ด้านทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด การประสานความร่วมมือ/ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของส่วนราชการ สถาบันการศึกษา อบท. ผู้นำชุมชน/ภาคประชาชน การสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรกลให้แก่ อบท. ในเขตจังหวัดเพื่อดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน การปรับปรุงแหล่งเก็บกักน้ำ และการจัดหาวัสดุสาดเพื่อการอุปโภคบริโภค การวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำประปาให้ อบท. ในเขตจังหวัด ตลอดจนการจัดกิจกรรมบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นและให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา แหล่งน้ำ นอกจากนี้ ยังพบว่า อบจ. หลายแห่งได้**ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำมากขึ้น** โดยมีการจัดทำ ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาและวางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ **นำเทคโนโลยีมา ใช้สนับสนุนการบริหารจัดการน้ำ** รวมทั้งมีแนวคิดในการดำเนินการศูนย์บริหารจัดการน้ำของ อบจ. เพื่อเป็น ศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านการประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัด ของ อบจ. ยังคงพบ**ปัญหาอุปสรรค**ในการดำเนินงานบางประการซึ่ง**ไม่แตกต่างจากที่พบในการติดตามฯ** เมื่อ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มากนัก โดยพบว่า การประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมระดับจังหวัดยังขาด การประสานเชื่อมโยงที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการถ่ายโอนภารกิจ ด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดไว้ ทำให้ อบจ. ไม่สามารถเข้าไปบริหารจัดการแหล่งน้ำ ที่มีการใช้ประโยชน์หรือมีพื้นที่คาบเกี่ยว อบท. ตั้งแต่ ๒ แห่งขึ้นไปได้ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหาร จัดการในภาพรวม รวมทั้ง อบจ. ไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลด้านแหล่งน้ำระดับจังหวัดเพื่อใช้ในการวางแผนการบริหาร จัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรขาดความชำนาญทางเทคนิควิชาการ อีกทั้งมีงบประมาณ อุปกรณ์ และ เครื่องจักรกลไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำ รวมถึงการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้านของ อบท. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประชาชนมีน้ำอุปโภคบริโภคที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอต่อความต้องการ จึงเห็นสมควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา ดำเนินการ ดังนี้

ที่	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
การบริหารจัดการภารกิจด้านแหล่งน้ำ/น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค		
๑.	การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการถ่ายโอนภารกิจด้านแหล่งน้ำให้แก่ อบท. ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท.	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ๑.๑ พิจารณากำหนดขอบเขตการถ่ายโอนภารกิจแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และหน้าที่ของ อบท. ในแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และแผนปฏิบัติการฯ ฉบับที่ ๓ ซึ่งอยู่ระหว่างการทบทวนของคณะกรรมการฯ ให้ชัดเจน ดังนี้ (๑) กำหนดให้ อบจ. ทำหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการน้ำ มีหน้าที่จัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาแหล่งน้ำในภาพรวมร่วมกับส่วนราชการและทุก อบท. ในจังหวัด รวมทั้งบริหารจัดการน้ำและบำรุงรักษาแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันซึ่งคาบเกี่ยว อบท. ๒ แห่งขึ้นไป ทั้งด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ ในส่วนของแหล่งน้ำที่มีการถ่ายโอนไม่เป็นไปตามหลักการดังกล่าว ให้ อบท. ที่ประสงค์จะขอทบทวนการถ่ายโอน แจ้งคณะกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. ระดับจังหวัดพิจารณาดำเนินการรวบรวมและกลั่นกรองข้อมูลในภาพรวมทั้งจังหวัด และเสนอเรื่องให้ ก.ก.ถ. พิจารณาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนดไว้ (๒) พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์/แนวทางในการบริหารจัดการภารกิจด้านแหล่งน้ำของ อบท. โดยให้ อบท. มีหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านแหล่งน้ำและการเสนอของบประมาณผ่านระบบ Thai Water Plan เพื่อให้การขอรับจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามกระบวนการที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนด	คณะกรรมการบริหารแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. ด้านการถ่ายโอนภารกิจ / คณะกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านแหล่งน้ำ
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ๑.๒ ดำเนินการให้ อบท. ทบทวนตรวจสอบแหล่งน้ำที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจให้เป็นไปตามหลักการที่แผนปฏิบัติการฯ กำหนด โดยกรณีแหล่งน้ำขนาดเล็กที่มีพื้นที่/มีการใช้ประโยชน์คาบเกี่ยว อบท. ตั้งแต่ ๒ แห่งขึ้นไป ให้ถ่ายโอนให้ อบจ. เพื่อบริหารจัดการในภาพรวม หากการถ่ายโอนภารกิจมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ อบท. ให้เสนอคณะกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. ระดับจังหวัดพิจารณาตรวจสอบกลั่นกรองข้อมูลในเบื้องต้น และส่งเรื่องให้ ก.ก.ถ. พิจารณาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนดไว้	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น / คณะกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านแหล่งน้ำ
	๑.๓ ดำเนินการให้ อบท. สำรวจหลักฐานบันทึกการส่งมอบ – รับมอบระบบประปาหมู่บ้านที่ได้รับการถ่ายโอน และลงทะเบียนเป็นทรัพย์สินของ อบท. ให้ครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการขอรับจัดสรรงบประมาณของ อบท. เอง ในกรณีที่เอกสารหลักฐานสูญหายให้ดำเนินการตามมติ ก.ก.ถ. ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเห็นชอบในหลักการในกรณีภารกิจใดที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ที่	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ได้ถ่ายโอนให้ อบท. แล้ว แต่ไม่มีเอกสารหลักฐานการส่งมอบ – รับมอบภารกิจหรือทรัพย์สินหรือหลักฐานเอกสารนั้นตรวจค้นหาไม่พบหรือสูญหาย ให้ อบท. นำเรื่องเสนอคณะกรรมการอำนวยการการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. ระดับจังหวัดพิจารณา ร่วมกับ อบท. และส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัด เพื่อดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้	
๒.	การจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำของ อบท. ที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการวางแผน/การประสานแผน และการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย - ประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำฐานข้อมูลด้านแหล่งน้ำในภาพรวมทั้งประเทศ ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมทรัพยากรน้ำ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการดังนี้ (๑) กำหนดแนวทางให้ อบท. จัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำต้นทุนโดยตรวจสอบความต้องการใช้น้ำและแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในพื้นที่ เพื่อนำไปวางแผนด้านการบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการผลิตน้ำประปาเพื่อการอุปโภค และการบริโภคควรแยกเป็นสัดส่วนจากกัน เพื่อให้สามารถควบคุมต้นทุนและคุณภาพน้ำได้ (๒) กำหนดแนวทางให้ อบจ. มีการจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำ/ผิวน้ำระดับจังหวัด เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการการบริหารจัดการน้ำร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทุก อบท. ในพื้นที่ รวมถึงการสนับสนุนช่วยเหลือและสร้างเสริมศักยภาพของ อบท. ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค/การบริหารกิจการระบบประปาหมู่บ้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
การขับเคลื่อนน้ำประปาดื่มได้		
๓.	การจัดทำแผนและหลักเกณฑ์/แนวทางการจัดสรรงบประมาณในการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านของ อบท. ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง	
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ๓.๑ การจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนการจัดบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานรายการก่อสร้างและปรับปรุงประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้านให้แก่ อบท. เพื่อดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพประปาหมู่บ้านในความรับผิดชอบของ อบท. ที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรมและยังไม่ครอบคลุมประชาชนในทุกครัวเรือน ควรพิจารณาให้ความสำคัญกับการปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านที่มีสภาพชำรุดเสียหายที่ซ่อมแซมแล้วยังสามารถใช้งานได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานและแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการของ อบท. นอกเหนือจากการจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างระบบประปา	คณะกรรมการด้านการเงิน การคลัง และงบประมาณ / สำนักงานงบประมาณ
	๓.๒ ดำเนินการสำรวจระบบประปาหมู่บ้านที่มีสภาพชำรุดและเกินศักยภาพของ อบท. ในการบำรุงรักษาซ่อมแซม โดยเฉพาะ อบต./เทศบาลตำบลขนาดเล็กที่มีงบประมาณจำกัด เพื่อจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งแผนการขอรับจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามลำดับความสำคัญจำเป็นเร่งด่วน	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น / สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ที่	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔.	การปรับปรุงคุณภาพน้ำต้นทุนและน้ำประปาที่ผลิตได้ให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานที่กำหนด	
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ๔.๑ สํารวจระบบประปาหมู่บ้านที่มีปัญหาคุณภาพน้ำต้นทุนมีการปนเปื้อนซึ่งเกินกว่าศักยภาพของ อปท. ที่จะแก้ไขเองได้ เพื่อทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแก้ไขปัญหาในภาพรวมของประเทศ ตามลำดับความสำคัญจำเป็นเร่งด่วน	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น
	๔.๒ ทำความตกลงร่วมมือ/ขอรับการสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านของ อปท. กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้ อปท. สามารถส่งตรวจคุณภาพน้ำประปาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และไม่เป็นภาระด้านค่าใช้จ่าย	
	๔.๓ เป็นพี่เลี้ยงให้การสนับสนุนช่วยเหลือ อปท. ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาคอนกรีตดิบที่นำมาใช้ในการผลิตน้ำประปามีสารปนเปื้อน รวมถึงการเสริมสร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ อปท. สามารถผลิตน้ำประปาได้ตามคุณภาพและมาตรฐานที่กำหนด โดยเฉพาะ อปท. ที่ยังไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องได้รับการสนับสนุนช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด	กรมทรัพยากรน้ำ / กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
๕.	การเสริมสร้างศักยภาพคณะกรรมการบริหารกิจการประปาและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านให้สามารถบริหารกิจการประปาหมู่บ้านได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ	
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ - ดำเนินการให้ อปท. มีการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกิจการประปาและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๘ อย่างเคร่งครัด รวมถึงการฝึกอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการฯ และการควบคุมการผลิตน้ำประปาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ โดยวางแผนบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับการประปาส่วนภูมิภาค และสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ทั้งนี้ การกำหนดระเบียบข้อบังคับการบริหารกิจการประปาของ อปท. ควรมีเพดานขั้นสูง/ต่ำในการเรียกเก็บค่าบริการน้ำประปา โดยสอดคล้องเหมาะสมกับต้นทุนการผลิต รวมถึงกำหนดแนวทางการจ่ายค่าตอบแทนและเบี้ยประชุมของคณะกรรมการฯ เพื่อให้การดำเนินกิจการประปาแต่ละแห่งมีความเป็นเอกภาพไม่แตกต่างกันมาก โดยให้คณะกรรมการฯ ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น
๖.	การพัฒนาองค์ความรู้และสนับสนุนให้ อปท. ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้าน	
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ - ส่งเสริมการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management: KM) ด้านการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้าน โดยรวบรวมแนวทางการดำเนินงานของ อปท. ที่มีประสิทธิภาพ มีการใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่าง อปท. ด้วยกันเอง ตลอดจนสามารถเป็นต้นแบบให้แก่ อปท. อื่น ๆ ต่อไป	กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น

ส่วนติดตามและประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

<https://www.odloc.go.th>